

TROJICA

Zgodovinski pregled uvajanja poganske dogme o Trojici v
krščanstvo

Gaja Lašič

Maribor, 2015

UVOD

Zanimivo je, da lahko zadnja leta najbolj gorečo *bitko okoli svetopisemske resnice o Trojici* zasledimo v Krščanski adventistični cerkvi. Adventistična cerkev je očitno še *zadnje bojno polje o Trojici v svetu religije*, ker so se vsi ostali v zvezi s tem že uskladili.

Raziskati moramo, kaj se skriva za razumevanjem krščanske dogme o naravi Boga, imenovane *Sveta Trojica*. Bolj kot sami razlagi Trojice in narave Boga sem v tem poglavju posvetila pozornost vprašanju: ***zakaj je cerkev Adventistov sedmega dne uradno uvedla dogmo o Trojici? Trinitaristi trdijo, da je uvedba posledica nove luči razumevanja resnice o naravi Boga, netrinitaristi pa vztrajno dokazujejo, da je vzrok v uklanjanju ekumenskim pritiskom Rimskokatoliške cerkve in opozarjajo na nevarnost odpada od resnice in vdoru poganškega čaščenja napačnega boga, ki temu sledi.***

Za vse tiste vernike, ki slepo verjamejo trinitarističnim teološkim naukom in razlagam o vzrokih vpeljevanja Trojice med adventistična osnovna verovanja, sem poiskala in citirala besedila katoliških avtorjev o pomenu Trojice za ekumenizem. Namreč, ***ko se je RKC po II. Vatikanskem koncilu odločila za zamenjavo dotedanjega kristološkega principa s trinitističnim, so številni katoliški teologi obširno pisali o teh temah in osvetlili pravo ozadje »progresivne luči novega božjega razodetja«.*** Oni se, seveda, niso borili za čaščenje pravega Boga, pač pa za »čistost katoliške vere«. Vseeno pa njihova ostra besedila odražajo vso resnico in pomen dogme o Trojici za ekumenske cilje RKC. Morda bodo besedila katolikov za nekatere vernike bolj prepričljiva, kot besedila Svetega pisma, Ellen White in netrinitaristov med adventisti.

Poglavju o Trojici bo dodano tudi slikovno gradivo, ker lahko likovni jezik o naši temi pove več kot jezik meglenih besednih razprav.

Med vsemi možnimi adventističnimi viri sem za najpogostejše navedke in citate zagovornikov trinitizma izbrala nekatera videopredavanja, tekste *Slavoljuba Vuličevića* in objavljen pogovor v več delih na blogu *opravdanjeverom*¹. Mnenja netrinitistov so vzeta med drugim iz videopredavanj in člankov s spletnih strani *religija.me*, *maranathamedia.rs* in *istinaotrojstvu.com*.

Iz del Ellen White v zvezi z naravo Boga pa lahko spoznamo tudi, da v Svetem pismu najdemo veliko imen za Boga. ***Ljudje imamo samo naslednje zanesljive vire, iz katerih lahko sklepamo, kakšen značaj ima naš Bog: prvi vir je njegovo stvarstvo, drugi vir je Jezus Kristus, Božji Sin, tretji je Sveto pismo, ki ga je s pomočjo izbranih piscev poslal ljudem.***

¹ *Opomba:* Lastnik bloga *opravdanjeverom.com* je izključen adventist z mnogimi teorijami, ki so v nasprotju s Svetim pismom in razlagami E. White. Avtorstvo udeležencev v objavljenem dialogu je anonimno; objavljeno je v obliki vprašanj netrinitarca (V) in odgovorov trinitarca (O); med besedilom bosta za razločevanje vprašanj in odgovorov ob letnici dodani črki V (vprašanje) in O (odgovor).

KAZALO VSEBINE

UVOD-----	1
ZGODOVINA UVAJANJA DOGME O TROJICI V KRŠČANSTVO-----	3
POGANSTVO IN DOGMA O TROJICI-----	6
OŽIVLJEN POMEN DOGME O TROJICI V RKC PO II. VATIKANSKEM KONCILU L. 1962 -----	16
POSTOPNO VPELJEVANJE POGANSKE DOGME O TROJICI V CERKEV ADVENTISTOV SEDMEGA DNE -----	25
Kako so se zgodile spremembe-----	29
Razumevanje in razlaga besed bitje, oseba in osebnost-----	32
Primerjava katoliške in adventistične dogme o Trojici -----	34
Vprašanja božanstva, žrtve, vstajenja in Kristusove večnosti -----	36
Kaj se je zgodilo s Kristusovim telesom ob križanju na Golgoti in pozneje v grobu-----	38
Kam gredo molitve, namenjene Bogu Svetemu Duhu-----	43
Je trojica progresivni proizvod krščanske luči ali rezultat odpada od prvotne vere -----	45
Trojico sprejeti po veri?-----	47
Trojica se upira zdravemu razumu -----	47
OPRAVIČENJE PO VERI IN POSLANSTVO ADVENTISTIČNE CERKVE -----	49
Ključne točke podobnih ali različnih mnenj-----	50
Bistvena sporočila treh angelov -----	50
Trinitisti – Krščanska adventistična cerkev -----	51
Citati iz del Ellen White -----	53
Netrinitaristi -----	55
'Samozvani adventisti' -----	56
KAKO NAPREJ?-----	59
DODATEK: DESET ZAPOVEDI, MOLITEV OČE NAŠ IN DVE PREDAVANJI -----	60
Deset zapovedi in molitev Oče naš-----	60
Preglednica: Deset zapovedi in Oče naš-----	62
Novi bogovi (Nader Mansour) -----	63
Zakaj je moral Božji Sin umreti (Aleksandar Petrović)-----	70
VIRI IN LITERATURA POGlavJA TROJICA-----	79

ZGODOVINA UVAJANJA DOGME O TROJICI V KRŠČANSTVO

Za uvod pogledjmo najbolj splošno razlago Trojice. »Tri Božje osebe imajo v krščanstvu različne funkcije: *Bog Oče* je stvarnik nebes (duhovnega sveta) in zemlje (stvarnega sveta), vseh vidnih (materialnih) in nevidnih (duhovnih) stvari. Bog Oče ni bil ustvarjen niti ni na noben drug način nastal, pač pa preprosto je. *Bog Sin* je odrešenik človeštva. Rojen je (v duhovnem, ne v materialnem smislu) iz Boga Očeta že v začetku časov, potem pa se je za odrešenje človeštva utelesil kot Jezus Kristus. *Sveti Duh* je tretja Božja oseba in ljudem posreduje Božje vrline in kreposti, na primer modrost za pravilno razumevanje Božih načrtov.

Pogledi različnih krščanskih Cerkva se glede Svete Trojice kar precej razlikujejo, vendar gre v večini primerov za globoko teološke probleme, o katerih navadni verniki po navadi niti ne premišlujejo. Znano je na primer vprašanje, iz katere Božje osebe izhaja Sveti Duh. Rimskokatoliška cerkev uči, da Sveti Duh izhaja iz Očeta in Sina, pravoslavne cerkve pa učijo, da Sveti Duh izhaja samo iz Očeta.« (Wikipedija, 2015)

Krščanski teologi različnih veroizpovedi so si v zvezi s Trojico edini samo v eni točki: imen *Trojica* in *Bog Sveti Duh* v Svetem pismu ne najdemo. Pojem Trojica je izpeljan iz latinskega pojma 'trinitas'; *tri* pomeni isto kot v slovenskem jeziku, beseda *unitas* pa je *enost ali enota*. *Tri + unitas = trinitas* ali po slovensko *enost treh*. Bog Sin (Jezus) je v vseh pogledih Bog. Bog Oče je v vseh pogledih Bog. Bog Sveti Duh je v vseh pogledih Bog. Toda vseeno obstaja le en Bog ... Razlage, kako je to mogoče, zaposluje teologe in vernike že stoletja in so znane kot *trinitizem* oz. *netrinitizem*. Različno zaostrena mnenja o vprašanju Trojice se najpogosteje pojavljajo v protestantskem delu krščanstva.

»Zborovanja zgodnje cerkve so se odvijala v času Pergamske cerkve, opisane v drugem poglavju Razodetja. Takrat sta se nanjo (je tretja od sedmih omenjenih cerkva) zgrnili dve lažni doktrini: Balakova in Nikolajevska doktrina. (Razodetje 2, 14-15) Nobena od njiju ne more najti avtoritativne podpore v Svetem pismu. Za obe doktrini Rimska cerkev trdi, da sta dokaz njene cerkvene avtoritete ... Ni naključje, da sta se doktrini o *svetosti nedelje* (l. 321) in o *Trojici* (l. 325) pojavili v tistem času ...

V času zborovanj in pisanja teh zakonov v Niceji in Konstantinoplu, ko so definirali svoja verovanja (*credo*) ... so bila tudi druga zborovanja, na katerih je bilo izpovedano originalno verovanje v Boga in Kristusa (*Sirmium l. 257, Rimini l. 359, Lampsac l. 364*). Na vseh je bilo sprejeto, da je Jezus po naravi Bog iz Boga njegovega Očeta (Janez 8, 42; 16, 28-29; 17, 8), rojen iz Očeta, preden so nastali svetovi (Pregovori 8, 22-24). Sveti Duh pa ni bil rojen,

ampak je sila, ki prihaja od Najvišjega (Luka 1, 35), izvira od Boga Očeta (Janez 15, 26) in je to Njegova osebna prisotnost (Psalm 51, 11, 139, 7), ki je bila neomejeno dana Njegovemu Sinu (Janez 3, 34) in bila poslana kot Duh Sina v naša srca (Galačanom 4, 6) ... Ob koncu 4. stoletja je bil odpad popoln: *credo* je zamenjal Sveto pismo in človeška tradicija Božjo besedo. Kmalu so se začeli izključevanje, križarske vojne in inkvizicija» (Povzeto po Teos, 2014)

»Leta 317 je v Egiptu nastala *nova trditev* s posledicami nevarne narave. Predmet te usodne polemike, ki je sprožila zelo žalostne delitve v celotnem krščanstvu, je bila doktrina o treh osebah v Bogu. To je doktrina, ki se je v preteklih treh stoletjih (pred tem, op.) uspešno izogibala jalovi radovednosti človeškega raziskovanja.' (Harper, 1839 v Buzzard in Hunting, 2013) ... 'Ko pogledamo že stoletja trajajočo prevlado Trojice ... lahko vidimo, da je redkokatera doktrina privedla do večjega *čistega zla*. (Norton, 1833, 287 v Buzzard in Hunting, 2013) Nasilje, s katerim je potekala obramba nauka o Trojici, meče nanjo senco dvoma. Nekaj se zdi obupno narobe z naukom, ki je povzročil toliko tragičnih in krvavih epizod v cerkveni zgodovini. Dogma, ki je celo tisti, ki jo širijo, ne morejo razložiti, in ki ob pogledu racionalnega uma izgubi vsak smisel, je produkt grškega razmišljanja ... 'Grki so popačili koncept Jezusove pravice na ontološko identiteto in s tem ustvarili nelogično mešanico vere in doktrin, ki je povzročila zmedo in teror nad kasnejšimi generacijami kristjanov'. (Wiles, 1974, 54-55 v Buzzard² in Hunting, 2013, 1, 157)

Uvajanje dogme o Trojici je vse do danes močno odmevalo tudi v islamskem svetu. Islamski pisec *Marmarinta, Omar P. Mababaya* v knjigi *Božja enost* (2003) opiše zgodovino polemike o Trojici v krščanstvu, na koncu pa dokazuje, da ima edino islam kot edina prava monoteistična religija na svetu rešitev za končanje stoletnih krščanskih prepričkov.

»Polemike o Trojici so eno od osrednjih dogajanj v zgodovini krščanstva. Svetovno priznani zgodovinar *Gibbon* dokazuje, da je polemika o Trojici (ki je doživela svoj vrhunec v IV. stoletju) pozneje prodrla v vsak kotiček krščanstva (Gibbon, 1974, 355).

Narava tega nauka je bila skozi vsa stoletja polemična in misteriozna, tako da ga niti njegovemu avtorju, *Atanaziju Velikemu* – aleksandrijskemu patriarhu, enemu od prvakov Pavlove Cerkve, ni uspelo izpopolniti toliko, da bi ga lahko sam razumel. Ta borec za Trojico je priznal, da *“kadarkoli je prisilil svoj razum, da posreduje pri božanstvu Logosa, so se njegovi jalovi in mukotrpni poskusi izmikali, tako da več kot je razmišljal, manj je razumel, in več kot je pisal, manj jasno je lahko izražal svoje misli”*.

²*Opomba:* Profesorja Anthonyja Buzzarda opisujejo kot enega med najbolj prepričljivimi in energičnimi glasovi našega časa, ki pozivajo kristjane k reformaciji in obnovi prvotnega krščanstva. Podaja nam svoje s strastjo prežete zaključke, ki vabijo k delu, ki ga sam imenuje "nedokončano delo" reformacije. Anthony Buzzard je napisal številna "evangelizatorska" dela na osnovi unitarističnih stališč, ki se zavzemajo za vrnitev k veri v Jezusa kot Mesijo." http://www.21stcr.org/anthony_buzzard.html

Sama narava Trojice je tako misteriozna, da, kot je to povedal *Edward Gibbon*, "*kadarkoli nam uspe potegniti kakšen pozitiven sklep iz neke negativne ideje, se neizbežno znajdemo v temi, zmedi in neizogibnem protislovju.*" (Gibbon, 1974, 360-361)« (Marmarinta, 2003, 1-6)

»Dokazano je, da je bila trinitaristična doktrina potrjena šele v četrtem (IV.) stoletju, kar je dokaz, da ni bil Jezus njen avtor ... Krščanstvo je bilo več stoletij sredi zmede in razdorov in pravi Jezusovi sledilci so spoznali, da je nauk o Trojici zelo čuden in slab. Niso mu nasprotovali samo z golimi besedami, ampak so mnogi od njih odločno branili Božansko edinost, verovanje, ki so ga učili Jezus in vsi drugi preroki ... Kristjani unitaristi so raje umirali za plemenito načelo (tj. v poskusu, da branijo svojo monoteistično vero), kot da bi sprejeli misteriozno doktrino o Trojici. Medtem pa je imela politika zelo pomembno vlogo pri širjenju ideje o "trojnem Bogu" med krščanskimi množicami. Pravzaprav je krščanstvo potrebovalo več kot 300 let, da bi sprejelo nauk o Trojici. Toda tudi potem so se ji unitaristi še naprej upirali. Uvedba smrtne kazni za tiste, ki so nasprotovali trinitarističnemu sistemu, je jasno vidno vsiljevanje mišljenja in postavljanje pogojev podpornikom prvotnih načel apostolske Cerkve ... Njihovo (govori o trinitistih, op.) zločinsko ozadje in nemoralnost sta bili dovolj velik vzrok za odsotnost kakršne koli božanske inspiracije. Iz tega sledi, da ima trinitaristična doktrina človeško in ne božansko naravo ... Tale knjižica je pokazala tudi, da je lahko misteriozna narava polemične Trojice razrešena s konceptom Boga v islamu. Islam je edina religija v svetu, ki je održala popolno enost Boga – sveti koncept, ki v vseh pogledih lahko služi kot končna rešitev protislovnosti Trojice.« (Marmarinta, 2003, 34-37)

Poglejmo tudi katoliško razlago procesa in postopkov uvajanja Trojice.

»Razodeta resnica o sveti Trojici je bila od vsega začetka pri korenini žive vere Cerkve ... Svoj izraz dobiva v pravilu krstne vere, kakor se je izoblikovalo v oznanjevanju, katehezi in molitvi Cerkve ... V prvih stoletjih je Cerkev poskušala izrecneje izraziti svojo trinitarično vero tako zaradi tega, da bi tako poglobila svoje lastno umevanje vere, kakor tudi zaradi tega, da bi jo branila zoper zmote, ki so to vero pačile. To je bilo delo starih cerkvenih zborov, ki jim je bilo v pomoč teološko delo cerkvenih očetov ... Za formulacijo dogme o Trojici je morala Cerkev razviti primerno izrazoslovje s pomočjo pojmov filozofskega izvora: "podstat", "oseba" ali "hipostaza", "odnos" itd. S tem ni podvrgla vere človeški modrosti, marveč je dala nov, nezaslišan pomen tem izrazom, ki naj bi odtlej naprej označevali tudi neizrekljivo Skrivnost, "neskončno onkraj tistega, kar si moremo zamisliti po človeško" (249-151, Vblj 2). (Marija pomagaj Brezje, 2011)

Protestantsko, adventistično mnenje *R. F. Cottrella* o Trojici je bilo leta 1869 drugačno od katoliškega.

"Verovanje v doktrino o Trojici ni toliko dokaz zlih namenov, kolikor je *pijanost od vina*, s katerim so napojena vsa ljudstva. Dejstvo, da je bila to ena vodilnih doktrin, če ne celo

najpomembnejša, s pomočjo katere se je rimski škof povzdignil v papeža, ne govori preveč v njeno korist. (R. F. Cottrell, Review and Herald, July 6, 1869)

"Satan vlaga obupne napore, da bi se prikazal kot Bog, da deluje in govori kot Bog in da bi se prikazal kot tisti, ki ima pravico vladati nad vestjo ljudi." (7 BC 931) Od Nicejskega zborovanja 325. leta in Konstantinopelskega 381. leta, je Satanu uspelo prevarati kristjane v dveh stvareh: v vprašanju *"drugega tolažnika"* in *"drugega dne počitka"*. Drugi dan je nedelja namesto sobote ... Katero obdobje cerkve je bilo to? Pergam (Razodetje 2, 12-17). Obdobje odpadništva. (Opravljanje, 2015, V)

POGANSTVO IN DOGMA O TROJICI

Mnogi raziskovalci različnih smeri so si edini, da se sploh ne zavedamo velikega pomena dediščine davnih civilizacij, ki ima še vedno močan vpliv na našo družbo, kulturo, umetnost, izobraževanje in religijo. Mitologija poganstvih verovanj je v veliki meri oblikovala tudi ideje v krščanstvu, vse od stvarjenja sveta, značilnosti bogov in odnosov med bogovi. Zanimivo je, da so tudi davna ljudstva poskušala razrešiti uganke *nastanka bogov, njihove večnosti, samo-delitve na več bogov, edinosti, 'družinskih' odnosov med njimi, enosti, vsevednosti, vseprisotnosti in podobno*. Z naslednjimi odlomki se bomo samo na kratko dotaknili teh tem o poganstvih bogovih, da bi videli, kaj od tega se je preneslo v krščanstvo.

Oboževanje prvega boga *Atuma* je eden od najpomembnejših in najširše priznanih kultov v Starem Egiptu. Mit pravi, da je bil Atum hermafrodit (obojespolnik), da se je ustvaril sam in se dvignil na nasip večnosti, ki je nastal iz prvobitnih voda. Nato je ustvaril svet, za tem še boga zraka in boginjo vlage tako, da si je lastno seme izbrizgal v usta ter se tako samooplodil. Zaradi indicev, da gre za oralno samozadovoljevanje, je v mnogih virih navedena reinterpretirana razlaga mita. Kasneje se je razširjalo verovanje, da je Atum občeval s svojo senco, ki se imenuje *Iusaaset*, kar pomeni *Vsemogočni, ki pride predte* in jo mnogi razumejo kot mater vseh bogov.

»Pomen starodavnih egipčanskih mitov je v nastanku in razvoju krščanstva nesporen. Ozirisov kult je močno vplival na krščanstvo, nastanek številnih ritualov in ustvarjanje mnogih likov krščanske ikonografije. Nesporen je vpliv ozirisovskih misterijev na sistem velikonočnih slovesnosti (vstajenje).« (Prihoško, 2013, 101)

»Babilonska Trojica - Nimrod, Semiramis in Tammuz - oče, mati in sin, se je prenesla v kasnejše krščanstvo s čaščenem Jožefa, Marije in Jezusa. Poganstvena mati je bila značilna po nežnosti in milini, zato je po smrti dobila nadomestilo za oboževanje v obliki golobice, kot podobe nebeške ljubeznivosti njenega značaja. Postala je znana kot *'D'June ali „Golob“* ... Celotno poganstvo, v malo spremenjeni obliki in preobleki krščanske terminologije, je bilo prenešeno v cerkvene dogme in ceremonije. Imena boginj so bila nadomeščena z Marijo,

Jezusovo materjo, katere čaščenje je neposredno povezano z dogmo o Trojici in poosebljanjem Svetega Duha.« (Simović, 2014)

»Obstaja mnogo pripomb (vezanih na Trojico), ki bi jih lahko podali, a zaradi omejenosti prostora jih bomo strnili v naslednje tri: 1. Trojica se upira zdravemu razumu. 2. Je v nasprotju s Svetim pismom. 3. Ima poganski izvor in je nepojmljiva.« (*J. N. Loughborough, Review and Herald, Nov. 5, 1861.*)

»Trenutno je veliko posvečenih kristjanov prizadetih zaradi teženj gnostičnih in mističnih trendov, ki vplivajo na Cerkev. Mnogi se niti ne zavedajo, da so filozofske, mistične ideje od drugega stoletja dalje prodirale v Cerkev preko 'cerkvenih očetov', ki so bili prepojeni z idejami poganske filozofije in so postavili temelje religije, ki se zdaj imenuje 'ortodoksna'. Seme trinitaristične ideje je bilo posajeno v mišljenju *svetega Justina mučenika*, zagovornika, ki je najbližji pristop do krščanstva našel v platonizmu. Menil je, da ni potreben noben premor, da bi duh in krščanski principi vstopili v večjo luč krščanskega razodetja ... "Sile, ki so delovale v spreminjanju apostolskih nauk, izhajajo iz poganstva ... Načini mišljenja, ki so jih pogani prinesli v Cerkev, sami po sebi zadoščjo kot pojasnilo izkrivljenosti apostolskega nauka, ki se je začelo v obdobju po apostolih."³

Inteligentni kristjani morajo biti obveščeni o tej izkrivljenosti in informirani o načinih, s katerimi to izkrivljenost trenutno mnogi 'kanonizirajo' kot nauk Svetega pisma. Pronicljivost vključuje dožemanje razlik med *razodeto resnico* in *poganskimi, filozofskimi nauki*, ki imajo korenine izven Svetega pisma, čeprav so nastali pod vplivom tistega, kar se imenuje pravovernost.« (Buzzard in Hunting, 2013, 160)

Znan je citat pionirja adventizma *J. N. Andrews*a, v katerem s skrivnostno izbranimi besedami zavrača doktrino o Trojici.

»Doktrina o Trojici je bila vzpostavljena v Niceji leta 325. Ta doktrina uničuje osebnost Boga in Njegovga Sina Jezusa Kristusa. Sramotna merila, s katerimi je bila doktrina vsiljena Cerkvi, in so ohranjena na straneh cerkvene zgodovine, lahko povzročijo, da vsakega trinitarističnega vernika oblije rdečica.« (*J. N. Andrews, Review, March 6, 1855*)

Kaj bi bilo lahko v trinitizmu še sramotnega razen metode, s katero je bila vsiljena? Težko bi izvedeli, kaj natančno je Andrews mislil, toda tudi brez tega lahko v trojiški ikonografiji odkrijemo sledi neprimernih in za svetopisemskega Boga žaljivih primerjav in aluzij. Kot primer je citiran odlomek o medsebojnem odnosu poganskih bogov. Jezik, izrazi in pomeni nehote vzbudijo asociacije na nekatere opise *ljubezenskih odnosov med osebami v Trojici, ki se od večnosti združujejo, nenehno izmenjujejo, izhajajo eden iz drugega itd.*

³*Opomba:* Vir citata v Buzzard in Hunting, 2013: G.T. Purves, *The Testimony of Justin Martyr to Early Christianity* (New York: Randolph and Co., 1889), 167.

»Vidimo torej, da so v zgodnjih časih ljudje nekako sprejemali sporočila – vedeli, da je Bog istočasno subjekt in objekt, ki se ustvarja iz sebe samega, in da sta pri tem ustvarjanju in oblikovanju nenehno prisotna izmenjava in združevanje, kot smo tudi tukaj govorili o temeljih univerzalnega poznavanja vsesplošnega dopolnjevanja ... v katerem sta dva para virtualna in dva resnična ... in končno, da pomenita masturbacijo (jalovost) in samoustvarjanje (plodnost).« (Zake, 2015)

»Postopek, s katerim je Izraelov Bog postal Trojica, govori o neuspehu poganov, da prodrejo v globino judovskega monoteizma, in o težnji, da pomešajo poganstvo s Svetim pismom. Vloženi so bili ogromni napor, da bi se Izraelov Bog spremenil v več kot eno osebo.« (Buzzard in in Hunting, 2013, 181)

»(Satan) je naredil tako, da je napadel povezavo med Očetom in Sinom na dva načina. *Prvič*: naredil je, da sta Oče in Sin *ena oseba*; tako je bil Bog v Stari zavezi Oče, v Novi zavezi pa Sin. Po *Sabelliju* je Bog včasih Oče, drugič pa Sin in je imel samo drugačne vloge, odvisno od situacije. Bog tako ni bil zares Oče in Sin ni bil zares Sin. *Drugi način*, s katerim je Antikrist lahko zanikal Očeta in Sina, je bil, da ju je pustil kot dve zasebno ločeni osebi, toda zahteval je, da sta oba del *enega nevidnega božanskega bitja - boga*. To je zahtevalo, da sta so-večna, so-enaka, so-substancialna ... Bog zopet ni mogel biti pravi Oče, niti ni mogel imeti pravega Sina. To naj bi bila samo simbolika, figurativni način govora.« (Teos, 2014, del 4)

V nadaljevanju se bomo ustavili pri nekaterih najbolj očitnih elementih poganstva, ki se jim je uspelo vriniti v krščanstvo prav z dogmo o Trojici. Raziskali bomo grafičnosimbolno ikonografijo svete Trojice: število tri, krog s piko, triquetra, trikotnik, vsevidno oko v trikotniku, podobe 'troglavega' boga in simbol položaja telesa na podobi *otroka Jezusa*.

Naslednji citat je iz diplomskega dela *Teje Kete*, v katerem je raziskovala *Sakralna dela Lojzeta Čemažarja*. V poglavju *Ikonografija svete Trojice* piše:

»Simbolične upodobitve svete Trojice se največkrat povezujejo s simboliko števila tri. Lahko jo zasledimo v prikriti simboliki: v trojnem portalu cerkve, tri okna v steni, tri cerkvene ladje; v grafičnih, rastlinskih in živalskih simbolih: enakostranični trikotnik, trije koncentrični krogi ali trije enako veliki prepleteni krogi, v simbolu triperesne deteljice, vinske trte s tremi grozdi, v treh ribah, treh levih, ki stikajo glave, ali pa v kombinaciji jagnjeta (Jezusa Kristusa), goloba (sveti Duh) in roke, ki predstavlja Boga očeta.« (Kete, 2013)

Krog, seveda, lahko najdemo v neštetih variacijah tudi izven verske ikonografije: od koncentričnih, prepletenih, spiralnih, vrtečih (žarki - svastika), do krogov s piko (naznačenim centrom) v sredini. Ta je v religijski ikonografiji zelo pogost in uporabljen v neštetih inačicah. Pobljše ga bomo pogledali zato, ker je povezan s Trojico v smislu enosti, prepletanja, stvarjenja in podobnosti z besedami opisane narave odnosov v dogmi o Trojici.

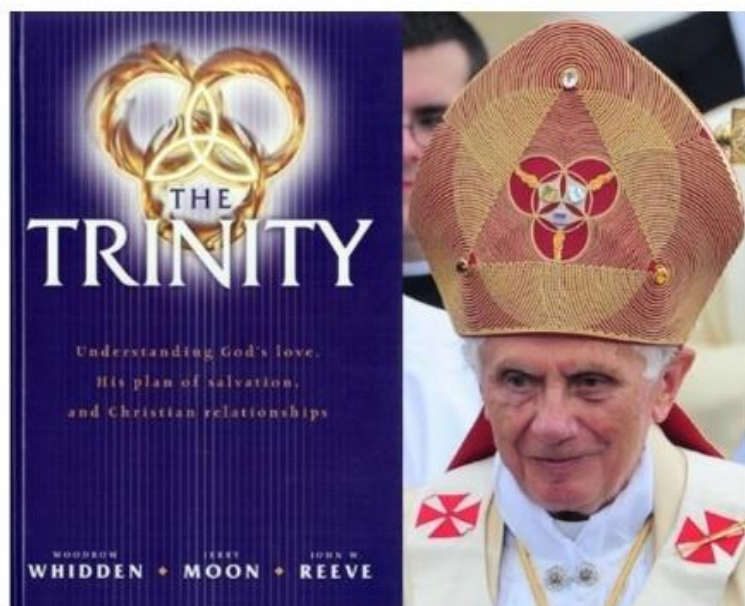
»Risanje kroga oziroma risanje risa je morda ostalina davnega mitološkega izročila, ki skriva in hkrati odkriva elementarni pomen kroga kot prasimbola. Risbe so risali in vanje hodili iz več razlogov: Zavetje pred nevarnostjo, nesrečami, hudimi duhovi (varovalni krog); napovedovanje prihodnosti; klicanje hudih duhov (okultni krog kot nasprotje varovalnemu); klicanje duhov prednikov (kultni krog); iskanje zakladov; meditacije, prošnje in molitve (sveti krog). Krog simbolizira večno gibanje, kroženje, večnost, absolutnost, popolnost in je poenostavljen simbol sonca. Zaradi pomena kroženja se je iz kroga v sončni pomen razvila tudi spirala, ki jo prav tako lahko opazimo v ljudski ornamentiki. Krščanstvo je posvojilo pomen kroga in mu zaradi popolnosti pripisalo simbol boga Kristusa.« (Slovenski staroverci, 2015)

Cathy Burns je zbrala prostozidarske simbole in njihove pomene v knjigi *Masonski i okultni simboli* (2005). V odlomku je povzetek osnovnih razlag.

Krog je simbol veselja. Pisateljica kulta *Vzhodne zvezde Sarrah Terry* pravi, da je krog ustvarjen iz Sonca, prostozidarski pisec *D` S. M. Ward* pa, da krog simbolizira tudi Boga. V knjigi *Zakladi magije (Treasury of Witchcraft)* piše, da krog, ki ga mag zariše na tleh, služi kot vaba za demone. V prostozidarski knjigi *Masonic Quiz Book* lahko najdemo, da krog s točko v sredini izvira iz Egipta, predstavlja pa Sonce in boga Ozirisa. *Albert Mackey*, (prostozidar 33. stopnje) je podal naslednjo razlago: "Točka v krogu je zanimiv in pomemben simbol v prostozidarstvu ... Ta simbol je res lepa, toda po malem tudi nejasna aluzija na staro oboževanje sonca in nas spoznava s tisto njegovo modifikacijo, ki je bila med predniki poznana kot oboževanje moškega spolnega organa". Prostozidar *Albert Churchward* pravi: "Točka v krogu je eden od hieroglifskih znakov boga sonca, Ra." *Albert Pike* (prostozidar) piše, da sta Izida in Oziris aktivni in pasivni princip veselja, ki sta bila običajno simbolizirana z genitalijama moškega in ženske.

V drugih mitologijah, recimo v Indiji, predstavlja točka v krogu boga Šivo – moški princip, krog pa ženski. Točka je postala Sonce, krog pa Sončni sistem. Iz vsega tega lahko sklepamo, da se krog s točko v sredini nanaša na poganškega boga ... Vsak okultni simbol je močnejši, ko se okrog njega nariše tudi krog. Druidi so točko v krogu uporabljali kot simbol njihovega najvišjega božanstva Odina." (Povzeto po Burns, 2005)

Triquetra je grafični simbol Trojice, ki ga lahko pogosto vidimo v katoliški Cerkvi in tudi na svečani papeževi mitri. Krasi pa tudi naslovnico adventistične knjige *Trojica*. (Moon, J. A., Reeve, J. W., Whidden. W. W., 2002) (slika na spletni strani *The-ratzinger-forum-Papal-clothing-and-liturgical-practices*)

Slika 3: Triquetra - simbol svete Trojice; tudi na naslovnici knjige Krščanske adventistične cerkve (2002). Vir: http://religija.me/crkve/Trojstvo-poganska_ideja_ili_biblijsko_učenje.pdf

Pogledali bomo dva odlomka razlag tega simbola iz različnih virov; prvi je novodobna spletna stran, druga pa krščanska.

»*Triquetra* je simbol, sestavljen iz treh delov. Prvotno je bila triquetra keltski simbol Boginje, na severu pa je predstavljala Odina. Čeprav se podobni simboli pojavljajo na slikah severnih in keltskih boginj, triquetra največkrat predstavlja delitev živalskega sveta ali delitev sveta na tri dele. Katoliška cerkev je (kot večino stvari) tudi ta simbol prevzela in tako je triquetra postala simbol svete Trojice (Oče, Sin in sveti Duh). Uporabljali so ga večinoma v keltskih krščanskih cerkvah v obliki treh prepletajočih se rib. Ker je trojnost ena osnovnih značilnosti keltskih mitov in legend, Keltom ni bilo težko prevzeti krščanskih pojmov, saj so še naprej verjeli v enake stvari, le poimenovali so jih drugače.« (Ezoterika, 2015)

»Starodavni simbol pomeni raznolikost in je prisoten v Indiji od leta 3.000 pr. n. št., pa tudi v drugih predkrščanskih kulturah. V krščanstvu predstavlja tri prepletajoče se ribe, simbol Svete Trojice. V neopoganizmu simbolizira žensko trojico (dekle, mater, starko), kozmično trojico (zemlja, morje, nebo), kronološko trojico (preteklost, sedanjost, prihodnost) in antropološko trojico (duh, duša, telo). Ženska na mistični način uteleša Zemljo in kaže kozmični model plodnosti. Zaradi njegove edinstvene oblike so mu od nekdaj pripisovali magične lastnosti. Uporabljajo ga propagandisti new agea.« (Hrvatski Areopag, 2012)

Teozofija je mnoge grafične simbole vključila tudi v svoj *Znak Teozofskega društva*. Pomen trojnosti povezujejo s *prepletenima enakostraničnima trikotnikoma*.

»Tretje stanje trojnosti je izpolnitev ali dovršitev. Resnično lahko rečemo, da vse v manifestiranem univerzumu, od našega najvišjega pojmovanja Božanstva do zrna peska, sledi vzorcu trojnosti. Če razširimo to predstavo na kraljestvo religije, potem vidimo, da naše najvišje pojmovanje Boga sledi temu vzorcu trojnosti. Pojmovanje trojnosti Božanstva je tako staro kot človekovo mišljenje ...

Prepletena trikotnika sta najbolj notranje svetišče, svetost svetosti, v katerem je skrita sama narava bivanja in človekovega odnosa do Boga. Pojmovanje boga kot trojice je univerzalno. Tako imamo v

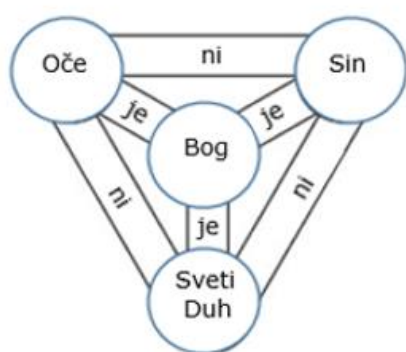
krščanstvu: Oče, Sin in sveti Duh; v hinduizmu: Brahma, Višnu in Šiva; v egipčanski religiji: Oziris, Izida in Hor; v grški: Prvi, Drugi in Tretji Logos; prostozidarsko bratstvo pa jo pozna kot: Dobro, Lepo in Resnično. In univerzalno je priznan kot Vse-mogočen, Vseveden in Vseprisoten. Sat - Chit - Ananda, Duh - Življenje - Materija; tri primarne barve: rdeča - rumena - plava; Čas - Prostor - Mera; preteklost - sedanjost - prihodnost; plini - tekočine - trdne snovi; minerali - rastline - živali.

Celo naše najbolj abstraktne misli sledijo smerem tega vzorca trojnosti, kajti obstojati mora mislec, misel in stvar, o kateri se razmišlja. To je večni trikotnik. Delo Trojice, v njeni funkciji kreacije univerzuma, je opisano kot tri določna dejanja ali "izlivi", ki jih teozofska literatura obravnava kot "tri vale življenja". Kateri simbol bi lahko bolj ustrezno izrazil "božansko podobo" kot prepletena trikotnika? Navzgor usmerjen trikotnik predstavlja božansko Trojico, navzdol usmerjen trikotnik pa je znamenje človeške triade, Duh - Duša - Telo ...

Ti osnovni geometrijski liki so bili označeni kot "igračke bogov"... Toda kdo lahko reče, kaj te podobe dejansko pomenijo? Zgleda, da so enako večne kot Duh sam. V čigavem imenu si drznemo tolmačiti njih končni pomen? Pri poskusu, da bi jim pripisali določene pomene, lahko začutimo, da stopamo po sveti zemlji ... Če je temu tako, potem morajo njih številne povezave prekrivati modrost, ki jo lahko z vso pravico imenujemo božanska. Teozofski Pečat je božanski jezik. "Jaz sem Alfa in Omega, začetek in konec, prvi in zadnji." (Coon, 2006)

Trikotnik kot simbol odnosov oseb v Trojici je bil uporabljen že davno v preteklosti, znana pa je tudi naslednja likovna upodobitev, nastala okoli leta 1.500. Njena posodobljena inačica je pogost grafični pripomoček, ki ga trinitisti uporabljajo še danes.

»Na zunanjih povezavah kroglic treh sfer (sv. Trojice) se nahaja napis "non est" ali "ni", na notranjih pa "est" ali "je". To pomeni, da je vsak del trojnega Boga na površini v resnici poseben mehanizem božanske enačbe (linije zunanje sheme), vendar hkrati, v svoji naravi (notranje linije sheme) nedeljivo združen z ostalimi v božanski Trojici. To je zelo blizu neoplatonizmu (neosholastika) in filozofiji sv. Tomaža Akvinskega.

Slika 1: Odnosi znotraj oseb sv. Trojice

Slika 2: Ezoterično ozadje misterija sv. Trojice

Zanimivo je tudi naključje, da ta geometrija (na fotografiji, op.) zelo spominja na spodnji del kabalističnega *Drevesa življenja* (*Kabbalistic Tree of Life*), pri čemer zlata Kristusova avreola ustreza položaju *Tifereta* ali *centru Drevesa*, ki je običajno simboliziran s sončno zlato barvo. *Tiferet* je številka 6 na drevesu. Tri glave so tako 666, trojno sonce duše. *Trojica je tako manifestirana v Kristusu, sončnem junaku Tiferetu*. Tudi Sveti Duh odgovarja najnižji sferi pri nogah, kar je *na Drevesu življenja Malkut*. V Kabali (*hermetični in hebrejski*) je *Malkut* padli Sveti Duh, nevesta Božja, Marija Magdalena, in padla Sofija-Lucifer ... Veliko jezuitskih cerkva iz 17. stoletja je prenasršeno s takšno simboliko, vključno z Božjim očesom (tistim z dolarskega bankovca). (Kabbalah so preučevali tudi krščanski učenjaki in večina opisa simbolike je s spletne strani: www.esotericarchives.com/kircher/cabala.htm).« (Forum.hr., 2010)

Poglejmo še nekaj zanimivosti o pomenu dobro znanega *vsevidnega očesa v trikotniku*. Odlomki tekstov so vzeti iz pogovorov ljudi, ki se na tematiko dobro spoznajo. Iz nekaterih omemb je možno sklepati, da so privrženci ali celo člani prostozidarskih lož.

»V Slovarju simbolov (Biderman, 2004) za oko v trikotniku lahko najdemo naslednji opis: "V krščanski ikonografiji je oko – v sredini sončnih žarkov ali v trikotniku z vrhom, obrnjenim navzgor – splošno poznan simbol Božje vseprisotnosti oz. sv. Trojice."

Oko v trikotniku je popolni simbol *tetragramatona* (oko vseidnosti + tri strani trikotnika). Enost ali združenost je izražena skozi tri stanja alkimistične poroke nasprotij med dušo in duhom – dvoglavi orel/Baphomet, sin te zakonske zveze je Logos - Kristus, hči, in sicer tista, ki vse prizemljuje, je zemeljska Shekina/Sofia/Malkut/Marija Magdalena. To, kar dobimo, je en Bog, ki je v vseh stvareh. Ta srečna družina, včasih ločena, postaja Eno, *YHVH in Ain Soph*; *svetloba* prehaja skozi njih. Trojna narava vsega se odraža tudi v srednjeveški in renesančni krščanski arhitekturi (gotika, romanika) in v ikonografiji. Templarji su bili obtoževani zaradi čaščenja Baphometa, bradatega moškega z več glavami, običajno z dvema ali tremi, toda niso se klanjali idolom, temveč so le razumeli jezik simbolov in spoznanje, da je človek refleksija sv. Trojice, ker je sam trojen (duh, duša in telo).

Trojnost sil je preprosto neizogibna ideja sil, tako v znanosti (npr. struktura atomov), v retoriki, filozofiji (teza, antiteza in sinteza), kot tudi v ezoteriki. To je še en razlog, zakaj je oko v trikotniku kot simbol tako reprezentativno. Ne samo, da prikaže božansko enačbo, človeško delitev v duhu, duši in telesu, ampak predstavlja tudi *vseidnost*, popoln vid Enege, ki deluje skozi sveto Trojico. Žarki tega spiritualnega sonca prodirajo skozi vse valove materije, dokler ne ostane samo bistvo. Zato je božanski vid popoln. In to simbolizira oko v trikotniku.« (Forum.hr., 2010)

»V srednjem veku je bila Trojica včasih zastopana s človeškim obličjem, z glavo, na kateri so tri obličja, o čemer najbolje priča freska neznanega avtorja iz XIII. stoletja v cerkvi sv. Agate v Perugii. Človeška duša, ki je bila ustvarjena po Božji podobi, je tudi *enodušna*, vendar istočasno trojna po svojih značilnostih. V njej se odraža moč Očeta, dobrot Sina in modrost Svetega Duha. Vendar pa lahko zaradi narave človeka in nepopolne svobode, ki mu je podarjena, duša odkriva, izbire in dela zlo na enak način, kot odkriva, želi in udejanja dobro.

Slika 4: Trojica, freska, XIII. st., cerkev sv. Agate, Perugia. Vir: <http://skriptorijum.blogspot.com/2013/02/dijabolicno-trojstvo.html>

Slika 5: Diabolična Trojica (Pariz, XV. st.)
Vir: <http://skriptorijum.blogspot.com/2013/02/dijabolicno-trojstvo.html>

Verjetno je bil zato tudi Satan, po vzoru Boga, v ikonografiji upodobljen kot neke vrste *satanska trojica*, z edino razliko, da je bilo za srednjeveške umetnike zlo bolj zlobno, kot je dobrota dobra. Tako je na francoski miniaturi iz XV. stoletja, ki krasi rokopis "*Zgodovina sv. Grala*" (*Histoire du Saint-Graal*), Satan predstavljen s poudarjenimi atributi moči: ne samo, da ima tri obraze, ampak so tudi na spodnjem delu njegovega telesa tri glave; na prsih še dve; okronan je s tremi rogovi, v desni roki pa drži žezlo, katerega vrh je v obliki triglave pošasti.

Baphomet je samo božanska enačba, po drugi strani pa simbolika in prikaz Baphometa izhajata iz prikaza *boga Pana*. Pan v grščini pomeni "*vse*", torej *Eno je Vse* in to je glavna teza *panteizma*. Tako kot v primeru očesa v trikotniku Baphomet predstavlja: a) božansko enačbo (sv. Trojica), b) simbol Enega, ki vidi vse. V tem smislu ilustrirata oba simbola isto stvar.

Znana je slika *svete družine*, na kateri je mali Jezus prikazan v položaju, ki simbolizira združitev dveh osnovnih principov: moškega in ženskega, kar v krščanstvu predstavlja *svetost družine in Trojico*. Podobno je predstavljen Baphomet v skoraj enakem položaju. Njegova desna roka je vzdignjena, leva spuščena in ima prekrizane noge.« (Skriptorijum, 2013)

Sedaj bomo poskusili primerjati vse zgoraj povedano in prikazano v slikah s *trinitarično besedno obrazložitvijo dogme o Trojici*.

Slika 8: Sveta družina –katoliški simbol Trojice. Mali Jezus ima desno roko vzdignjeno in levo spuščeno in prekrižane noge kar simbolizira združitev odnvnih principov – moškega in ženskega. Vir: <https://www.catholicculture.org>

Slika 9: Enako kot mali Jezus je predstavljen Baphomet: sedi v enakem položaju, ima desno roko vzdignjeno, levo spuščeno in prekrižane noge. Predstavlja isti moško-ženski princip. Vir: <https://en.wikipedia.org/?title=Baphomet>

»V Kristusu Bog odpira in izroča svojo intimnost, ki je človek ne bi mogel doseči zgolj z lastnimi močmi. To razodetje samo je dejanje ljubezni, saj osebni Bog Stare zaveze svobodno odpre svoje srce in Edinorojeni od Očeta pride nam naproti, da bi postal eno z nami in nas znova privedel k Očetu. Gre za nekaj, česar filozofija ni mogla dognati, saj je to do skrajnosti mogoče spoznati le preko vere.

Bog ne samo da ima notranje življenje, temveč je z njim istoveten, Bog je njegovo notranje življenje; življenje, ki ga zaznamujejo večni odnosi spoznanja in ljubezni, ki nas vodijo k temu, da skrivnost božanskosti izražamo s pomočjo *izhajanj* ...

Razodeta imena treh božjih oseb dejansko zahtevajo, da mislimo na Boga kot na večno izhajanje Sina iz Očeta in v medsebojnem, prav tako večnem odnosu Ljubezni, ki »izhaja od Očeta« in »jemlje od Sina«, kar je Sveti Duh. Razodetje nam tako govori o izhajanjih v Bogu: rojevanje Besede in izhajanje Svetega Duha ... Ko govorimo o izhajanju, običajno mislimo na nekaj, kar prihaja iz drugega ter vključuje spreminjanje in gibanje ... Nicejsko-carigrajska veroizpoved to izrazi z obrazcem: »Bog od Boga, Luč od Luči, pravi Bog od pravega Boga.«

Isto je mogoče reči o Svetem Duhu, ki kot Ljubezen izhaja iz Očeta in iz Sina. Izhaja iz obeh, ker je večni in neustvarjeni Dar, ki ga Oče izroča Sinu z rojevanjem in ki ga Sin vrača Očetu kot odgovor na njegovo Ljubezen ... Tretja oseba je zato medsebojna Ljubezen med Očetom in Sinom ... Poslan od Očeta in učlovečenega Sina, Sveti Duh vodi Cerkev "k spoznanju vse resnice".

Ti trije odnosi ne samo označujejo, temveč sovpadajo s tremi božjimi osebami, kajti misliti na Očeta pomeni misliti na Sina; in misliti na Svetega Duha pomeni misliti na njiju, v odnosu do katerih je On Duh. Tako so božje osebe trije Nekdo, toda en sam Bog ... Osebe so Ena v Drugi ... Ta dinamika, ki jo strokovno imenujemo *pericóresis* ali *circumincessio* (dva termina, ki se nanašata na dinamično gibanje, v katerem se eden izmenjuje z drugim kakor pri plesu v krogu), pomaga k razumevanju, da je skrivnost enega in troedinega Boga skrivnost ljubezni: "Bog sam je večno izmenjavanje ljubezni: Oče, Sin in Sveti Duh; in namenil nam je deležnost pri tem večnem izmenjavanju" (*Katekizem*, 221).

Prav Kristusov križ človeku vseh časov kaže večni dar, s katerim Bog daje samega sebe, ko v svoji smrti razodene notranjo dinamiko ljubezni, ki združuje vse tri osebe ... To pomeni, da je končni smisel stvarnosti, kar si vsak človek želi, kar so iskali filozofi in religije vse časov, skrivnost Očeta, ki večno rojeva Sina v Ljubezni, ki je Sveti Duh. V Trojici se tako nahaja izvirna oblika človeške družine in njeno notranje življenje je resnično hrepenenje vsake človeške ljubezni ... Vsak človek je bil ustvarjen po podobi in sličnosti Trojice ...

Zaradi tega gre v krščanskem življenju za to, da lahko pridemo do Boga, izhajajoč iz običajnega življenja, iz mnogoterih odnosov, ki jih vzpostavljamo, in iz našega družinskega življenja, katerega popolni vzor je sveta družina iz Nazareta ... In da bi došel do presvete Trojice, pojdi preko Marije. Na ta način je mogoče odkriti smisel zgodovine kot pot od trojice do Trojice, ko se od "zemeljske trojice" — od Jezusa, Marije in Jožefa — učimo povzdigovati pogled k nebeški Trojici.« (Maspero, 2015)

Morda nam lahko predstavljena poganska *ilustrativna predstavnost* še najbolj jasno da slutiti, zakaj netrinitisti ne morejo sprejeti dogme o Trojici. Ker besede ne zadoščajo za razlago nečesa *neizrekljivega*, ni čudno, da so v človeškem umu nastajale tudi najbolj groteskne podobe *neizrečenega*. K temu so v veliki meri prispevali predvsem poskusi, da se osebe Trojice *počloveči* do te mere, da se njihova *podoba in odnosi* primerjajo s človeškimi. In medtem ko za besede iz Geneze (1. Mojzesova 1, 26), "*naredimo človeka po svoji podobi*", ne vemo, kaj ta '*podoba*' natančno pomeni, lahko trdimo, da za druge besede zelo natančno vemo, kaj pomenijo. "*Zato zapusti mož očeta svojega in mater svojo in držal se bo žene svoje, in bodeta v eno meso.*" (1. Mojzesova 2, 24).

Iz poganskih opisov vidimo, da so ljudje od nekdaj poskušali *počlovečiti podobo Bogov* in so si tudi odnose med *božanstvi* predstavljali kot *odnose* med ljudmi, zlasti med moškim in žensko. Iz počlovečene *podobe* je nastala pošastna kreatura *bitja s tremi glavami*, *ljubeči odnosi* med Trojico pa so se dobesedno prenesli na *sveto družino in telo Cerkev*. Razlaga trinitistov ni tako neposredna, kot je neposreden jezik poganstva, kljub temu pa bujnost besed in neposredne primerjave vzbujajo nelagodne občutke.

Vemo, da se iz *ljubeče enosti mesa in prehajanja enega v drugega* dvojici ljudi rodi otrok. Po tej analogiji torej analogna vrsta odnosa dvojice Bogov Duhov, *ponavljajoča ljubeča enost*, 'v katerem se eden izmenjuje z drugim kakor pri plesu v krogu', ima za posledico rojstvo otroka – *Svetega Duha*, ki je *Ljubezen* in tudi Bog. To so nezaslišane primerjave, toda kako naj razumemo zgornjo Masperovo razlago odnosov v Trojici in papeževo razlago *večnega vzora*, '*zlasti*' za *moža in ženo*?

»Božji 'Mi(dva)' predstavlja večni vzor za človeški 'mi(dva)'; zlasti za tisti 'midva', ki ga sestavljata mož in žena, ustvarjena po božji podobi in sličnosti.« (Janez Pavel II., Pismo družinam, 2.2.1994, 6)

Prav s takšnimi *počlovečenimi* razlagami in analogijami božanskih oseb in odnosov v Trojici se ne strinjajo adventistični netrinitisti, o njih pa imajo pomisleke tudi nekateri katoliški teologi. Poglejmo citat iz razmišljanja slovenskega teologa dr. *Mirana Špeliča in nemškega teologa, dogmatika, dr. Josefa Freitaga*.

»Avgustin ... potem, ko ima za seboj podrobno svetopisemsko analizo, gre dalje z dialektiko in psihološkim uvidom ... tega utemelji na biblični izjavi o človekovi bogopodobnosti. Zato, ker je Bog-Trojica naredil človeka po svoji podobi, si upa iskati podobe Trojice v sebi.« (Špelič, 2007, 427)

»...Nezaslišana primerjava! Cerkev je »telo«, to je: ne samo »prostor«, ampak tudi »izraz« troedinega Boga. Za takšno izražanje velja seveda – kakor za vsako izražanje o Bogu – da drži s predznakom analogije, s podobnostjo v še večji nepodobnosti. (Freitag, 1995, 859 v Lah, 2012)

Slika 6: Svetopisemski Jezus kot 'Trojica'. Vir: <http://thebattleforisrael.blogspot.com/2011/12/01/archive.html>

Trinity. Norway,
14 Century, CE

Slika 7: Vikinška Trojica. Vir: <http://www.sabbathcovenant.com/book2MysteryReligionOfBabylon/Chapter3.htm>

„Torej, adventistična in katoliška cerkev se strinjata, da Trojica ni jasno izražena v Svetem pismu, ampak jo moramo sprejeti z vero. Prav v tem se je nahajal problem, ki so ga naši pionirji videli v nauku o Trojici, ki po njihovem ni svetopisemski. Niso napadali verovanja v Sina, ki je rojen od Očeta v večnosti, ker so tudi sami tako verovali. Niso pa mogli sprejeti katoliškega nauka o treh osebah v eni osebi, ker je bil podoben poganskim bogovom, ki so bili prikazovani kot ena glava s tremi obrazi ... *To se je pionirjem gnusilo* ... Mi ne verujemo v takšno Trojico – tri osebnosti v eni osebnosti ... Za nobeno drugo doktrino nam ni rečeno, da jo moramo sprejeti samo z vero. Za vse doktrine obstaja jasno *'tako govori Gospod'*.« (Opravljanje verom, 2015, V)

OŽIVLJEN POMEN DOGME O TROJICI V RKC PO II. VATIKANSKEM KONCILU L. 1962

Na prvem ekumenskem koncilu leta 325 v Niceji so prvič uradno predstavili filozofsko razlago Svete Trojice: gre za tri različne Božje osebe (hipoteze), ki pa imajo isto duhovno *substanco* in zato vse skupaj tvorijo enega Boga.

Iz zgodovine vemo, da je bil *Drugi vatikanski vesoljni cerkveni zbor* (bolje znan kot *Drugi vatikanski koncil* – E2) sklican leta 1962 in se je končal l. 1965. Glavna tema je bil ekumenizem oz. zbliževanje različnih krščanskih Cerkva in tudi manjših krščanskih skupnosti. Koncil se je zavzel tudi za dialog z drugimi (nekrščanskimi) verami. Poudariti velja, da je pred tem Cerkev videla druge vere zgolj kot zmote, po sklepih koncila pa je treba v vsaki veri videti elemente Božjega razodetja, le da je to razodetje v drugih verah manj popolno kot v krščanstvu.

Koncept Boga vse do II. vatikanskega koncila v katoliškem svetu ni vzbujal posebne pozornosti in 'dušebrižnosti'. V mislih vernikov je prevladoval 'kristološki' koncept krščanskih temeljev vseh pripadajočih denominacij in to je bilo vse. Toda Drugi koncil (E 2) je zaradi svoje ekumensko naravnane vsebine spremenil vse. ***Kristološki koncept krščanstva naenkrat ni bil več zadosten, zato se je iz globin katoliške tradicije vzdignil nov koncept, ki je našel svoje prepotrebne temelje v trinitizmu, kot osnovni ideji edinosti, povezanosti, sodelovanja, premagovanju razlik in globalne ljubezni. Trojica je postala 'ikona' vesoljne Katoliške cerkve.***

Med poekumenskimi dokumenti je najpomembnejši *Odlok o ekumenizmu*, ki prinaša papeževa natančna in obvezujoča navodila za izvrševanje sprejetih sklepov E 2. Med navodili so posebej opredeljene naloge izvrševalcev pod najvišjim nadzorom pristojne papeške kontrole ter navodila za osnovne korake in pristope do različnih ciljnih skupin (pravoslavna cerkev, reformirane protestantske cerkve, nekrščanske denominacije in ateisti).

Še posebej so opazne dejavnosti, ki so potekale od 50-letnice Drugega koncila dalje. To sovпада tudi z izrazito uspešnimi aktivnostmi katoliškega vrha v finaliziranju ekumenskih prizadevanj po vsem svetu. ***Zaradi redefiniranega pomena Svetega Duha pa so končno tudi karizmatična gibanja v okviru katoliške cerkve dočakala pohvale, priznanje in javno izraženo papeževo podporo.***

Teksti in citati v nadaljevanju so vzeti iz uradnih katoliških spletnih strani in nedvoumno dokazujejo dejstva, ukrepe in tudi kritike vročičnih potez katoliškega cerkvenega vrha. Ekumenska mrzlica je zajela vse hierarhično naravnane strukture, od papeža, škofov, odgovornega duhovništva na terenu do uradnikov za odnose z javnostjo in mediji.

Papež Benedikt XVI. je v sporočilih *Vrata vere* ('*Porta fidei*') sporočil naslednje:

»V luči vsega tega sem se odločil, da razglasim leto vere. Začelo se bo 11. oktobra 2012, na petdeseto obletnico odprtja Drugega vatikanskega koncila ... Dne 11. oktobra 2012 je tudi dvajsetletni jubilej objave Katekizma katoliške Cerkve, besedila, ki ga je moj predhodnik, blaženi papež Janez Pavel II., objavil z namenom, da bi vsem vernikom predložil moč in lepoto vere. Ta dokument, pristen sad drugega vatikanskega koncila, naj bi bil po želji izredne škofovske sinode leta 1985 orodje v službi kateheze in je bil sestavljen s sodelovanjem celotnega škofovskega zbora katoliške Cerkve. Prav za oktober 2012 sem sklical redno zasedanje škofovske sinode o vprašanju "*Nova evangelizacija za posredovanje krščanske vere*". To bo ugodna priložnost, da bi celotno cerkveno zgradbo pripeljali v čas posebnega premisleka in ponovnega odkritja vere.

Bolj kakor kdaj koli čutim dolžnost, da pokažem na koncil kot na veliko milost, ki jo uživa Cerkev v 20. stoletju. S koncilom nam je dan varen kompas, da bi nas usmeril na poti pravkar

začetega tisočletja. Tudi jaz bi rad močno poudaril, kar sem glede koncila povedal nekaj mesecev po svoji izvolitvi za Petrovega naslednika: *'Če beremo in sprejemamo koncil s pomočjo pravilne hermenevtike, je koncil lahko velika moč za nujno prenovo Cerkve in vedno bolj postaja takšna moč ...'*

Kristjanov v prvih stoletjih niso naključno spodbujali k temu, da so se credo – veroizpoved naučili na pamet. To jim je služilo kot vsakdanja molitev, da ne bi pozabili obveznosti, ki so jo sprejeli s krstom. Sveti Avguštin s pomenljivimi besedami spominja na to, ko v pridigi o izročitvi veroizpovedi (*redditio symboli*) pravi: *'Veroizpoved svete skrivnosti, ki ste jo vsi skupaj sprejeli in ste jo danes posamezno izrekli, so besede, na katerih je vera matere Cerkve čvrsto utemeljena, na varnem temelju, ki je Kristus, Gospod' ...*» (Papež Benedikt XVI., 2011)

Da bi lahko razumeli argumente netrinitistov in njihove ugovore ob sprejetju katoliške dogme o Trojici med temeljna verovanja Adventistične cerkve, bodo v nadaljevanju sledili odlomki iz polemičnih razprav in spletnih objav o prenovi in pomenu te dogme kot 'pomembnem sredstvu' za doseganje ciljev Rimskokatoliške cerkve v luči ekumenizma. Omeniti je potrebno, da navedeni teksti ob svojem nastanku seveda niso bili namenjeni istim ciljem kot naša raziskava, temveč zgolj 'ohranjanju čistosti katoliške vere'.

Teolog in profesor na katoliški Teološki fakulteti, Avguštin Lah, je objavil obširen članek z naslovom ***Edinost Cerkve v trinitatični perspektivi (2012)***. Vsebina članka osvetljuje zakulisje začetka ekumenskega gibanja in s tem povezane pomembne *dogmatsko-teološke spremembe* v samem vrhu Katoliške cerkve po II. vatikanskem koncilu. ***Dogma o Trojici naenkrat stopi v ospredje kot najpomembnejša in temeljna podoba Cerkve kot občestva ali communio.*** Tako se je pričelo prej kristocentrično pojmovanje edinosti naglo nadgrajevati s trinitarično zasnovanim razumevanjem edinosti. Takšne spremembe pa so zahtevale tudi novo vrednotenje Svetega Duha. Več zanimivih podrobnosti bomo našli v odlomkih članka, ki je obogaten s številnimi citati najvidnejših katoliških teologov.

»V katoliški Cerkvi je ekumenska misel dobila težo doktrine in delo za edinost je postalo sestavni del vsakovrstnega pastoralnega udejstvovanja z Drugim vaticanskim koncilom. ***Da bi delo za edinost vodilo in privedlo k edinosti Cerkve, bo treba kristocentrično (monistično, ekskluzivistično) pojmovanje edinosti nadgraditi s trinitarično (mnogovrstnostno) zasnovanim razumevanjem edinosti. Prav tako pa se bo treba ločiti od juridičnega koncepta Cerkve in se oprijeti podobe Cerkve kot občestva, communio. Takšno razumevanje in delovanje zahteva tudi novo vrednotenje vloge Svetega Duha. V trinitarični perspektivi je edinost Cerkev »creatura Patri, Verbi et Spiritus Sancti« ...***

Edinost kristjanov, ki je cilj ekumenizma, ima osebno in občestveno razsežnost. Z edinostjo kristjanov naj bi dosegli edinost Cerkve ... Prva predpostavka je, da je troedini Bog kot izvirno in ciljno občestvo temeljni člen krščanskega verovanja, in druga, da je Cerkev

občestvo, ki ima izvor v troedinem Bogu. ***Trinitatična ali občestvena ekleziologija⁴ je tudi ena temeljnih idej drugega vatikanskega cerkvenega zbora in zato trdna podlaga ekumenizma. (Pesch, 1993, 186) ...***

Teologija je v okviru ekleziologije do Drugega vatikanskega cerkvenega zbora poudarjala, da je Cerkev ustanovil Jezus s svojim delovanjem ... Predkoncilska ekleziologija je bila izrazito kristološko zasnovana ... In kaj se je v tej (kristološki, op.) koncepciji zgodilo s Svetim Duhom? ... Sveti Duh tako ni bil naravnost »aktivna oseba«, to je: dajalec, ampak samo dar, ne »gratia incarnata«, temveč pogoj, ki omogoča »gratia creata«. (Greshake, 2010, 124) ... Duh ni imel specifične vloge, temveč le Kristusovemu delovanju paralelno in razsvetljevano vlogo ... Da ta koncept vsebuje elemente resnice, ne more biti dvoma. Vendar je takšno razumevanje v celoti mnogo preozko in preveč enostransko. To velja predvsem za idejo o e(di)nosti, kakor je tu zastopana. Da je Cerkev v bistvu »ena«, sodi k središču krščanskega verovanja, kakor izpovedujemo v veroizpovedi: »Verujem v eno ... Cerkev« ...

Filozofska teza, da je mnoštvo podrejeno enosti, je v kristocentričnem razumevanju Cerkve na Zahodu dobila teološko utemeljitev in sprejemljivost v: *unus Dominus Christus, unus papa* in zato: *una ecclesia*... Kot rezultat takšne logike enosti je končno sledila podoba Cerkve, ki jo je do popolnosti izoblikoval *Inocenc III.* Inocenc je obravnaval svetovno Cerkev kot eno škofijo, katere dejanski škof je papež kot *episcopus universalis* ...

Bi imel ob predpostavki takšne edinosti Cerkve, namreč enotne univerzalne Cerkve, ekumenski pogovor različnih cerkvenih tradicij sploh kako možnost? Upravičeno je pred leti zapisal – zdaj že pokojni – evangeličanski cerkveni pravnik *Hans Dombiois*: »Iz zgodovinske izkušnje vemo, da si edina Cerkev in enotna Cerkev tako zelo nasprotujeta, da tip enotne Cerkve ne more bit model edine Cerkve ... Zamenjavi obeh se je treba upreti z vso silo.« (Dombois, 1960, 395) ...

»Koncil je prevladujoči kristocentrični pogled na Cerkev pretrgal vsaj v enem pogledu in v svojih eklezioloških izvajanjih odprl pot v trinitarično ekleziologijo ...« (Pottmeyer, 1981, 51) ***V koncilskem besedilu sledi, potem ko je govor o mnoštvu duhovnih darov, temeljni stavek vsake trinitarične ekleziologije: »Najgloblji vzor in počelo te skrivnosti je v Trojici oseb enota enega Boga Očeta in Sina v Svetem Duhu.« (E 2) Tako je bila dosedanja, od srednjega veka dalje veljavna ekleziološka ideja o e(di)nosti dvignjena v e(di)nost, ki je drugačne kvalitete, to je v e(di)nost, ki je podoba troedinega Boga (Schütte, 1985) ... Bog se tako razodeva kot eden, a v sebi različen. Od tod se je nato vil dolgi proces razmišljanja in meditacije vse do uvida, da je Bog koinōnia, communio, to pomeni: edinstvena edinnost***

⁴*Opomba: Ekleziologija je relativno mlada veda; izhaja iz visokega srednjega veka. Nastala je kot odgovor na reformacijo in ima značaj apologije Cerkve kot vidne družbe od 16. do 20. stoletja. Veda je doživela preobrat v 20. stoletju kot osrednja tema na II. vatikanskem koncilu. Tu se je podajal nov pristop: to je skrivnost Cerkve ... Prva cerkev je enotna: edinnost v različnosti, različnost v edinosti. Obenem se razmeji od zmot (gnoza, trinitatični nauki,...). (Student.info, 2006)*

odnosov in življenjske izmenjave treh oseb ... Različnost in pluralnost, raznolikost in bogastvo variacij ne govorijo proti edinosti, temveč so – kjer so kakor v troedinem Bogu v odnosu – način njene uresničitve...

Po E 2 je troedini Bog tudi »vzor in počelo« (*exemplar et principium*). Vzor in počelo je treba razumeti v antičnem smislu podobe, kot »ikona« namreč ... V tem smislu pripominja Tertulijan: »Kjer so trije, Oče, Sin in Duh, je tudi Cerkev, /.../ ki tvori telo treh.« (Tertulijan, *De bapt.* VI, 1) Nezaslišana primerjava! Cerkev je »telo«, to je: ne samo »prostor«, ampak tudi »izraz« troedinega Boga. Za takšno izražanje velja seveda – kakor za vsako izražanje o Bogu – da drži s predznakom analogije, s podobnostjo v še večji nepodobnosti (Freitag, 1995, 859; DS 806) ...

Uresničevanje trinitarične podobe pa ne velja samo za osebe in za skupnosti, temveč tudi za cerkvene strukture ... Oboje, notranje življenje in zunanja struktura, sodi neločljivo skupaj. Zato mora biti opredelitev Cerkev kot »*podoba Trojice sprejeta v njeno ustavo, se izraziti, se utelesiti*« (Koch 2000, 104) ... Ena in edina Cerkev se uresničuje tako, da je občestvo Cerkvá (Greshake, 2010, 131). In točno tako odseva skrivnost Trojice ...

Iz zaskrbljenosti, da bi lahko univerzalno Cerkev razumeli kot »*vsoto med seboj priznavajočih se delnih Cerkva*« ... teologi v tem zaznavajo cerkvenopolitični restavratorski preobrat, za katerim stoji Ratzingerjev koncept trinitaričnosti (Greshake, 2012, 32) ...

Izhodišče trinitarične ekleziologije je spoznanje, da je edina Cerkev tista, v kateri imajo Cerkve pravo mesto. Le na tej podlagi lahko nastane edinost ločenih Cerkva. To je danes splošno priznано, ugotavlja *Matthias Haudel* ... ***Naloga ekumenizma (je), da privede do primerne koncepta Trojice in do njegove ekleziološke odslikave (Haudel, 2006, 49)*** ... Tako bo vzpostavljena teološka podlaga za to, da edina Cerkev ne bo pomenila uniformirane Cerkve ... Mnogovrstnost, raznolikost in izmenjava z drugimi sodijo v trinitarično upodobitev katoliškosti in s tem njene polnosti ...

Trinitatični princip pluralnosti je treba razširiti tudi na reformirane Cerkve. Papež Janez Pavel II. je povsem pravilno dejal, »*da Cerkev tako dolgo ne bo uresničila od Boga želene polnosti* (in lahko dodamo: in trinitarično utemeljenega) *katolištva, dokler bodo avtentični elementi katoliškosti eksistirali zunaj njenega vidnega občestva*«. To je rekel ob praznovanju jubileja »*Confessio Augustana*«, zato velja za reformirane Cerkve ...

Možno si je predstavljati kot verjetno, da bo enkrat v prihodnosti v zedinjeni Cerkvi tako, da bodo prišli do izraza trije veliki tokovi cerkvene tradicije, vsaka s svojo posebnostjo: pravoslavno, katoliško in evangelijsko.« (Erni, 1981, 235) ... Če se ohrani temeljni pogled na troedinega Boga, lahko v rimski verski tradiciji najdemo v izrazih »princip, avtoriteta, hierarhična struktura« posebno poudarjanje Očeta (Boff, 1987, 26-27). (Lah, 2012)

Nemški katoliški teolog *Hermann Josef Pottmeyer* je napisal razpravo o II. vatikanskem koncilu s kritičnim poudarkom na *dialoških strukturah in teologiji občestva*. Naslednji odlomek je iz 5. poglavja razprave, katere cilj je osvetliti vprašanja avtonomnosti katoliških lokalnih cerkva v *novi dialoški strukturi*, ki imajo po njegovem v dialogu znotraj Cerkve podrejen položaj. Omemba nekatoliških cerkva je obrobna in služi primerjavi. Meni namreč, da je v primerjavi s popustljivostjo do nekatoliških cerkva katoliško vodstvo v dialogu do lastnih lokalnih cerkva neprimerno bolj nepopustljivo in jim dela krivico.

„Podobno kot Martin Buber, toda s krščanskim pristopom, je tudi Pavel VI. v okrožnici *Ecclesiam Suam* izpostavil transcendentni izvor dialoške sestavljenosti človeka in dialoški značaj razodetja. Potemtakem ni nobeno naključje, da se gledanje na razodetje kot na dialoško dogajanje zrcali tudi v koncilski dogmatični konstituciji o Božjem razodetju (*Dei Verbum*) ...

Nedvomno je v tem nekaj povsem novega v primerjavi z dotedanjim običajnim pojmovanjem razodetja, ki je videlo v razodevajočem se Bogu učitelja, ki zahteva poslušnost. Korak naprej v smeri odnosa dialoške medsebojnosti napravi koncil, ko predstavi občestvo med Očetom, Sinom in Svetim Duhom znotraj Svete Trojice kot najvišji pravzor Cerkve in kot njen zgled ...

Več ljudi meni, da mora za dialog potrebno spoštovanje do udeleženca v dialogu voditi tako daleč, da postavimo v ozadje ali celo umaknemo lastno prepričanje o resnici. Nazoren je naslednji primer: spoštovanje do nekrščanskega udeleženca v dialogu, ki zastopa svoj lastni pojem odrešenja in zveličanja, bi naj narekovalo, da mu ne bi predstavili Jezusa Kristusa kot resničnega in edinega odrešenika in srednika vseh ljudi, čeprav je Nova zaveza v tem povsem enoumno jasna. Judje in muslimani so pogosto začudeni, ko pri svojih krščanskih sogovornikih zasledijo tovrstno pripravljenost in jim več ne zaupajo, zlasti ker tega od njih nikakor niso pričakovali ... Listina *"Dialog in oznanjevanje"* Papeškega sveta za medverski dialog ob tem pripominja: »... *Dialog jih lahko nagiba k temu, da opustijo zakoreninjene predsodke, da preverijo vnaprej izdelana mnenja in marsikdaj celo prečistijo svoje versko pojmovanje.*« (Pottmeyer, 2012)

Tudi naslednji odlomek je iz razprave Avgušтина Laha, ki smo jo citirali že zgoraj. Tekst ne bi vzbujal pozornosti, če bi bilo v njem predstavljeno eno od mnogih mnenj o trinitatični teologiji kakšnega manj znanega teologa. Toda avtor citiranih izjav je sam Joseph Ratzinger, bivši papež! Njegovo pojmovanje narave Svetega Duha se bolj nagiba k netrinitatičnim mnenjem in postavlja pod vprašaj celotno (skonstruirano) trinitatično podobnost cerkve s Trojico. ***Zelo zgovorna (za adventiste) pa je tudi izjava o tem, da že sama trinitatična vera pomeni vključenost v (e)communio ...***

»Ratzinger poudarja, da je trinitatična teologija naravnost mera ekleziologije (Ratzinger, 1974, 233), na nekem drugem mestu pa pravi: »Trinitatična vera je communio, trinitatično verovati pomeni: postati communio.« (Ratzinger, 1982, 23)

Študija *Matthiasa Haudela* v podrobni analizi dokazuje, da v Ratzingerjevi trinitatični teologiji obstajajo enostranskosti in pomanjkljivosti ... ***Povsem v skladu z Avguštinovo smerjo je pri Ratzingerju Sveti Duh samo skupni dar Očeta in Sina in ne Darovalec, to je: kot specifično dejavna oseba. Sveti Duh je – tako Ratzinger – osebno utelešenje božjega bistva in – dobesedno – »ni izraz za nekaj specifičnega«. Sveti Duh »se izgubi v Sinu in Očetu ... Je skupnost, edinost Očeta in Sina v osebi.« (Ratzinger, 1976, 89–91) ...***

Tako postane jasno, da ima Ratzingerjevo odklanjanje trinitatične podobnosti cerkvenih struktur globoke filozofsko-teološke temelje. Nazadnje je tu dilema: velja miselna netrinitatična vrsta: en Bog – en Gospod – en papež – ena, od njega centralno vodena in k edinosti usmerjana Cerkev? Ali še velja sekvenca: Bog je občestvo Očeta, Sina, Duha, katerega upodablja občestvo Cerkev, ena Cerkev torej, ki je – tako kakor on – *communio*: enost v množici? (Lah, 2012)

»Pravi ekumenizem ni niti 'dialog zaradi dialoga' niti izenačevanje vseh krščanskih skupnosti in njihovo tlačenje v eno namišljeno 'Cerkev', temveč gre za priznavanje ene in edine apostolske Cerkve, ki je katoliška, ter prizadevanje za vrnitev vseh, ki verujejo v Sveto Trojico, k eni in edini sveti materi, to je katoliški Cerkvi ... Pri tem je potrebno tudi ločevanje med pravoslavnimi krajevnimi cerkvami, naslednicami apostolske dediščine z manjšimi doktrinarnimi napakami, na eni strani (s pravoslavnimi je zato dialog mnogo bolj oprijemljiv in plodovit) in luteransko herezijo s svojimi preštevilnimi izpeljavami na drugi, ki morajo (v primerjavi s pravoslavnimi) prehoditi bistveno daljšo pot do edinosti v eni Cerkvi.« (Ad Dominum, 2013)

Katoliška cerkev si močno prizadeva zamegliti javno razglabljanje o resničnih (zakulisnih) vzrokih povzdigovanja trinitarističnega verovanja, kot pogoja za doseganje ekumenskih ciljev. V ta namen se trudi odvrniti pozornost vernikov tudi od samega razmišljanja o tem. To je jasno razvidno iz naslednjega teološkega odgovora na katoliški spletni strani o uporabi izraza Trojica. Poglejmo dva odgovora glede tega nauka iz rubrike *vprašanja in odgovori* s strani katoliških teologov:

»Imena 'Trojica' v Svetem pismu ne moremo zaslediti, saj je nastalo šele kasneje in označuje tiste lastnosti Boga, ki so nam v Svetem pismu razodete. Sveto pismo zelo jasno govori o Bogu Očetu, Bogu Sinu (Jezus Kristus) in Bogu Svetemu Duhu; obenem pa zelo jasno pravi, da obstaja samo en Bog. Človeški um je zelo omejen in zato težko razumemo, kaj točno naj bi predstavljala Sveta Trojica, toda v Svetem pismu je Bog vedno predstavljen kot troedini.« (Vsak študent. 2015)

»Najtežja stvar o krščanskem konceptu svete Trojice je ta, da ni nekega načina za pravilno razlago. Sveta Trojica je koncept, ki ga človeško bitje težko popolnoma razume. Bog je neprimerno mogočnejši od nas, zato ne pričakujmo, da ga bomo kdaj v celoti razumeli ...

Čeprav lahko razumemo nekaj ključnih dejstev o odnosih med različnimi osebami svete Trojice, pa je na koncu vse to za človeški razum nedoumljivo. Nič ni narobe z uporabo izraza 'Trojica', čeprav te besede v Svetem pismu ni ... Zatorej se ne ustavljaj preveč ob izrazu 'Trojica'. *Najpomembnejši je koncept*, ki ga v Svetem pismu *predstavlja* beseda 'Trojica' ... Namesto, da se osredotočamo na sveto Trojico, se raje poskušajmo osredotočiti na Božjo mogočnost in neskončno boljšo naravo od naše.« (Gotquestions, 2015)

Po drugi strani pa Katoliška cerkev posveča veliko skrb prav medijsko prirejenemu razglaskanju pomena Trojice vernikom in javnosti, ob tem pa preiščeno propagira ekumensko ideologijo. Vsebina sporočil je običajno spretno prepletanje izrazov kot so: *vera, Jezusova ljubezen, medsebojna ljubezen, enost svete Trojice v ljubezni, polnost Svetega Duha, občestvo, družina, služenje, spoštovanje razlik, enost, evharistija ...*

»Sveta Trojica je po papeževih besedah vzor Cerkve, v kateri smo poklicani, da se ljubimo med seboj, kakor nas je ljubil Jezus. „*Ljubezen je konkretno znamenje, ki izraža našo vero v Boga Očeta, Sina in Svetega Duha. Ljubezen je značilnost kristjana.*“ ... Sveti Duh je po njegovih besedah Tisti, ki nam posreduje božansko življenje in nam tako pomaga vstopiti v dinamičnost Svete Trojice, ki je dinamičnost ljubezni, občestva, medsebojnega služenja in podelitve. „... *Družina, v kateri se njeni člani ljubijo in si med seboj pomagajo, je odsev Trojice ...*“, je dejal Frančišek ... Sveta Trojica pa se nam posreduje preko evharistije. Zato je Cerkev po prazniku Svete Trojice postavila praznik Svetega Rešnjega Telesa in Krvi.« (Debevec, 2014)

»Trg sv. Petra (nedelja, 15. junij 2014): '*V Trojici vidimo tudi vzorec Cerkve, v katero smo bili poklicani, da bi ljubili, kakor nas je Kristus ljubil ... Ljubezen je prepoznavno znamenje kristjana ... Družina, v kateri se ljubijo in si medsebojno pomagajo, je odsev Svete Trojice ...*« (Radio Vatikan, 2014)

»Da bi imela Sveta Trojica kaj opraviti z družbo, to nam gre bolj težko v račun ... ne znamo je povezovati z našim življenjem, toliko manj z življenjem družbe, ki nas obdaja in tudi katere del smo ... Saj naletimo na njen odtis prav na vsakem koraku: družina je sestavljena iz očeta, matere in otrok, rastlina je iz korenine, debla (vej) in cvetja (sadox) ... Kaj je sploh Cerkev brez takšnih odnosov! In tudi, kaj je družba brez takšnih odnosov, in to prav na vseh področjih: v šolstvu, v gospodarstvu, v politiki.« (Paljk, 2013)

Doktor duhovne teologije in profesor na Teološki fakulteti v Ljubljani, *Ivan Platovnjak*⁵, je objavil znanstveni članek z naslovom *Ekumenska duhovnost danes*. Citirali bomo nekaj odlomkov.

⁵*Opomba:* Pater Ivan Platovnjak je doktor in predavatelj duhovne teologije od l. 2001, ko je doktoriral na Inštitutu za duhovnost Papeške univerze Gregoriana v Rimu. Je tudi duhovni asistent laičnih teologov in koordinator študijskega programa Duhovno izpopolnjevanje. Odgovoren je za Zavod svetega Ignacija in Ignacijev dom duhovnosti in usposabljanja.

»V *Odloku o ekumenizmu (Unitatis Redintegratio)* vidi Drugi vatikanski koncil duhovni ekumenizem kot srce ekumenskega gibanja ... Pred nekaj leti je izšel tudi *Priročnik duhovnega ekumenizma*, ki ga je skupaj s sodelavci napisal nekdanji predsednik Papeškega sveta za edinost kristjanov, kardinal *Walter Kasper* (Kasper, 2006) ... Večkrat je spregovoril tudi o ekumenski duhovnosti, ki naj bi bila temelj in vzgon celotnega ekumenskega gibanja (Kasper 2002⁶, 223–224; 2003; 2007) ... Prepričan je: *nujno potrebno je najti nov zagon, da se bodo akademski dialogi lahko nadaljevali in da bodo tudi obrodili sadove. Po njegovem ga lahko najdemo v koreninah ekumenskega gibanja, to je: v njegovi duhovni dimenziji.*

Poseben poudarek na duhovnem ekumenizmu je po kardinalu Kasperju pomemben tudi zaradi *'sodobne duhovne situacije, ki jo po eni strani zaznamujeta postmoderni relativizem in skepticizem, po drugi pa pogosto nosi s seboj begajoče in nedoločeno domotožje po duhovnem izkustvu'* ... Menimo, da so kardinal Kasper in tudi drugi začeli govoriti o ekumenski duhovnosti, ker so se s tem odzvali na znamenje časa – na žejo po duhovnosti. ... V tej besedi se skriva nepregledna množica pojmov, ki so si največkrat protislovni in nimajo nič skupnega s krščansko duhovnostjo. Lahko rečemo, da imamo v današnjem času moderni 'panteon' duhovnosti ... (V opombi: Tudi msgr. Brian Farrell, 2003, 83) je v svojem poročilu o *Papeškem svetu za edinost kristjanov* leta 2002 poudaril, da ekumensko gibanje potrebuje novo motivacijo, ki bo temeljila na Duhu. Ker vsako duhovnost vodi neki duh, se moramo ob vsaki vprašati, kateri duh jo vodi. Je to Sveti Duh ali kak drug duh? Duhovnost zato zahteva razločevanje duhov ... *Da ostane duhovnost zdrava, potrebuje teološko refleksijo.* (Kasper, 2007, III.) ...

Ekumenska duhovnost mora temeljiti ... na Svetem pismu in na teologiji ... Zgodovinsko dokazano je le dejstvo, da so bile v 11. in v 16. stoletju, ko so se Cerkve razhajale, žive ne le različne teologije, temveč tudi različne duhovnosti (Kasper, 2002, 214–216; Koch, 2006, 28–29). Obstajajo neke vrste psevdoduhovne netolerance in trmoglavosti ... Ekumenska duhovnost hoče to preseči ... Da lahko dosežemo ekumensko razumevanje in soglasje, je nujno potrebna duhovna senzibilnost, sposobnost za notranje razumevanje drugačne oblike krščanskega in cerkvenega življenja, ki nam je na začetku zelo tuja ...

Ekumenska duhovnost pomeni torej naše poslušanje in odprtost temu, kar zahteva Duh, ki govori po različnih oblikah pobožnosti; pomeni, da smo pripravljeni za spreobrnjenje in spremembo lastnega načina razmišljanja in da sprejmemo razliko, toleranco, potrpežljivost, obzirnost in nič manj pomembno dobrohotnost in ljubezen ... Po načelu poznosrednjeveške mistike in po načelu Ignacija Loyolskega je mogoče iskati in najti Boga v vseh stvareh. Vsakdo more priti do svojega lastnega duhovnega izkustva; omogoča ga ekumenski dialog ... Ekumenizma se ne more nihče iti kar po svojem okusu in na svoj način.

⁶ Opomba: Vira '*Kasper, 2002*' avtor Platonjak ni navedel.

Edinost v ljubezni, ki jo moremo kontemplirati v troedinem Bogu, je vzor krščanske in cerkvene edinosti. Hkrati pa je cerkvena edinost ikona Trojice. Cerkev more biti ikona Trojice le takrat, ko živi svojo edinost kot edinost v različnosti in različnost v edinosti. (Kasper, 2002, 219–223; Koch, 2006, 34–35)

Znana je trditev *K. Rahnerja*, da bo kristjan tretjega tisočletja mistik ali pa ga ne bo. Po mojem mnenju je prišel čas, da se ta trditev dopolni: kristjan našega tisočletja bo tisti, ki bo gradil bratsko občestvo, še posebno ekumensko, in živel v njem, z njim in iz njega ali pa ga ne bo ... Bratstvo, še posebno ekumensko, je preroško znamenje, ki ga današnji čas najbolj potrebuje ... Papež Janez Pavel II. pravi, da je to (občestvena duhovnost) predvsem *'pogled srca, ki ga nosi skrivnost Presvete Trojice, ki prebiva v nas'.*» (Platovnjak, 2012, 645–651)

POSTOPNO VPELJEVANJE POGANSKE DOGME O TROJICI V CERKEV ADVENTISTOV SEDMEGA DNE

V pregledu kronologije uvajanja dogme o Trojici v protestantskih cerkvah najdemo tudi zapis v obliki vprašanj (V) in odgovorov (O) v katoliškem doktrinarnem Katekizmu iz leta 1854. Iz njega je razvidno, da si Rimskokatoliška cerkev lasti avtoriteto, ki je nad Svetim pismom in da so tudi nekateri protestantje do takrat že sprejeli papeško tradicijo.

V: Ali imate kakšen dokaz, da se oni (protestantje) ne držijo Svetega pisma?

O: *Ja, mnogo jih je in ne moremo navesti samo majhnega vzorca v tem kratkem odlomku. Zavračajo mnogo tistega, kar se jasno nahaja v Svetem pismu, obenem pa izpovedujejo vero v tisto, kar se ne more najti nikjer v tej božanski knjigi.*

V: Dajte primer za eno in drugo ... Ali spoštujejo še katere nujne resnice, ki jih uči Katoliška cerkev, a niso jasno podane v Pismu (razen sobote, op.)?

O: *Doktrina o Trojici, katere poznavanje je vsekakor nujno za odrešitev, v Svetem pismu ni dana in ni niti eksplicitna niti razvidna v protestantskem načinu internega razlaganja.*» (Teos, 2014, del 6)

To je bilo v davnem letu 1854, v času življenja pionirjev adventizma in Ellen White. Iz njihove pisne zapuščine je razvidno, da takratni adventisti te katoliške dogme niso sprejeli, so pa o tej temi občasno razpravljali in podajali svoja mnenja. Toda dogma o Trojici takrat ni bila sestavni del adventističnega verovanja. Ellen White se je tej temi izogibala do te mere, da po zgledu Svetega pisma *ni niti enkrat omenila izraza Trojica*, po drugi strani pa je resno opozarjala, da je narava Boga *svetost*, o kateri ljudem ni dovoljeno razpravljati.

Brez sence dvoma lahko rečemo, da se je Adventistična cerkev temu, kar je zapisano v citatu iz knjige Buzzarda in Huntinga (str. (3- ???), »...*da je redko katera doktrina privedla do večjega čistega zla*«, izogibala samo in izrecno po zaslugi del Ellen White in pionirjev adventizma. Nobena druga protestantska vera ni upoštevala adventističnega *Duha*

prerošstva, zato so brez lastne argumentirane *obrambe* vse po vrsti dosti prej postale žrtev ekumenističnih teženj Katoliške cerkve. Adventisti sedmega dne so bili edini, ki so, v kontekstu besed uglednega italijanskega kardinala Giuseppeja Sirija (str. 11- ???) '*... prehodili bistveno daljšo pot do edinosti v eni Cerkvi*'. Od letnice zgornjega citata do uvedbe dogme o Trojici je v cerkvi Adventistov sedmega dne preteklo 126 let.

Od leta 1980 je moralo miniti še naslednjih 30 let, da so vsaj nekateri posamezniki med adventisti zaznali, da je v povezavi z dogmo o Trojici nekaj hudo narobe ... Mnogi so bili zaradi notranjega nemira ob vse bolj izstopajočih 'sodobnih trendih' v cerkvi spodbujeni, da pričnejo nova raziskovanja v zvezi s to tematiko. Merilo soglasja med verniki dolga leta ni bilo, kako daleč so ti posamezniki prišli v osebnem dojemanju narave Boga, kaj so odkrili zase in kaj je bilo za njih sprejmljivo. Iz Svetega pisma namreč vemo, da človeška bitja tega v nobenem primeru ne moremo povsem razumeti. Zgodilo se je nekaj drugega. Znotraj Adventistične cerkve so v zadnjih letih prišla na dan vse večja nesoglasja med trinitaristi in netrinitaristi zaradi povsem drugih stvari. Sprejem dogme o Trojici je namreč vse od uradne uvedbe ostajal v ozadju, zdaj pa je pričel pospešeno stopati v ospredje zanimanja, ker dozorevajo 'sadovi' te odločitve, in vse več ljudi opaža njihove posledice.

Žalostne posledice so vse pogostejša razhajanja mnenj, spori, obtožbe, netoleranca in včasih tudi skrajni (zlonamerni?) fanatizem. Zlasti spletni forumi in anonimne objave so neizčrpen 'generator' neutemeljenih obtožb in podpihovanja razdora v vrstah nič hudega slutečih vernikov. V luči Svetega pisma in besed Ellen White bi to morala biti tema, o kateri se sploh ne razpravlja! Žal pa je *zlo* človeške radovednosti že na delu.

Iz vsebine zgoraj povedanega in na podlagi argumentov iz katoliških citatov lahko sklepamo, da so razpihovanje vročekrvnih razprav o Trojici in žalostna dogajanja v Adventistični cerkvi samo obrobna stvar pospešenega širjenja globalne ekumenistične ideologije. S tem nikakor ne trdimo, da vsa nova spoznanja o naravi Boga niso vredna spoštovanja in poglobljene pozornosti, temveč samo, da so nekateri argumenti zagovornikov Trojice, v kontekstu zgoraj opisane 'ekumenske diktature', videti hudo neprepričljivi. Posledično je tudi ponavljajoča se trditev, da '*je uvedba dogme o Trojici v Adventistični cerkvi posledica progresivnega razvoja in nove luči dobljenih razodetij*', zelo vprašljiva.

Ne da bi se preveč podrobno spuščali v vsebinske razlage adventističnih avtorjev, bomo pogledali glavne točke nesoglasij trinitaristov in netrinitaristov. Ni odveč pripomniti, da so adventistični trinitaristi že v izhodišču v boljšem položaju, ker zagovarjajo uradno sprejeta stališča cerkve in, po njihovem, 'mnenje večine vernikov'. To vsekakor ni res, ker večina vernikov sploh ne ve, o čem oni govorijo. Druga moteča stvar je, da se je med trinitarističnimi argumentacijami 'prijel' seznam očitkov netrinitaristom, ki je nastal na podlagi laičnih spletnih forumov in, tudi zelo očitno, na podlagi posplošenih enciklopedičnih informacij o netrinitarističnih (pa tudi nekaterih unitarističnih) ideologijah. Na tej

neutemeljeni podlagi potem nekateri pisci in govorniki 'suvereno' podajajo meglene vsebine, brez argumentov in dokumentiranih virov.

Navedli bomo 9 osnovnih očitkov netrinitaristom s strani zagovornikov Trojice iz njihovih pisanj in govorov, odgovore nanje pa lahko najdete na spletni strani www.istinaotrojstvu. Netrinitaristi na očitke praviloma odgovarjajo zelo kratko in jedrnato. Več o njihovih stališčih je razvidno iz objavljenih člankov, gradiva in predavanj. Iz teh virov bomo črpali tudi njihove argumente po posameznih področjih, čeprav so teme povezane in jih je včasih zelo težko med seboj vsebinsko ločevati. V nadaljevanju poglavja bodo zaradi boljše preglednosti trditve in komentarji *trinitaristov v poševni pisavi*, odgovori in argumentacija netrinitaristov pa v običajni pokončni pisavi.

Trinitaristi danes zagovarjajo naslednje:

1. Izraz Božji Sin moramo razumeti v povezavi z rojstvom v Betlehemu. Vendar niti Sveto pismo niti Duh preroštva ne podpirata te trditve. To je samo domneva. V resnici je na obeh mestih jasno povedano, da je Jezus dobesedno Božji Sin, ki je to bil že pred svojim prihodom na zemljo.
2. Pravijo, da v resnici ni bil Božji Sin tisti, ki je prišel umret za nas, ampak je bil član nebeške Trojice, ki je igral vlogo Sina, kljub temu, da Sveto pismo jasno govori: "*Kajti tako je Bog ljubil svet, da je dal Sina svojega edinorojenega ...*" (Janez 3, 16)
3. Trinitaristi pravijo, da tri osebe sestavljajo enega Boga, zato si vse tri zaslužijo naše čaščenje in jih lahko molimo. Vendar pa nam Sveto pismo in Duh preroštva pravita, da naj častimo in molimo samo dve osebi: Očeta in Sina. Prav tako nam povesta, da naj molimo k Očetu po Sinu.
4. Trinitaristi imenujejo Svetega Duha "Bog Sveti Duh", česar ne najdemo nikjer v Svetem pismu.« (Opravdanje verom, 2013, V)

Young Shin (2014) o Trojici razmišlja kot o težki dilemi in odločitvi.

„Kako je lahko nekaj tri in eno istočasno? Argumenti proti troedinemu Boga so zasnovani na prav takšnem načinu razmišljanja. Bog je eden in zato ne more biti 'tri', ker bi v tem primeru obstajala neka vrsta hierarhija znotraj tega edinstva, da bi ta 'trio' sploh lahko funkcioniral. Zaradi tega je glavni argument proti Trojici, da je Bog Oče nad vsemi, da Kristus ni enak in da je Sveti Duh samo manifestacija Očeta ...

Naši prijatelji, ki so proti Trojici, so prišli do zaključka, da je potrebnih mnogo dobrih dokazov, da bi se pojasnila narava Trojice, preden lahko vanjo verujemo, resnica pa je, da ni možno ponuditi zadovoljive razlage ali odgovora ... Cerkveno stališče o Trojici je vsekakor mnogo bolj prepričljivo iz svetopisemske perspektive, ker so dokazi zanj številčnejši. Ampak, bilo bi vzvišeno enostavno zavreči nasprotovanja in vprašanja naših bratov in

sester, ki so proti nauku o Trojici, ker še vedno obstaja vprašanje: *Če obstaja nekaj kot Trojica, kakšna je potem prava narava troedinega Boga?*

Kaj ima v resnici neko vrednost? ... Edino, kar sem res razumel, je, da se narave Trojice *ne more* popolnoma razumeti. Razumeti in 'pojasniti' Boga brez dvoma pomeni narediti ga za 'človeško bitje', kar se bo na koncu pokazalo kot jalovo. Namesto reševanja uganke resnične narave Trojice bi bilo mnogo bolj pomembno (in koristno) uporabiti čas v učenju ljubezni do njega in da izkusimo presenetljivo in čudežno skrb, ki jo kaže za nas, človeška bitja.“ (Shin, 2014)

Očitki trinitaristov netrinitaristom v devetih točkah.

1. *Učijo neke nove dokrine*; (komentar).
2. *Trdijo, da Jezus ni Bog*; (ni res).
3. *Verujejo, da je Jezus ustvarjeno bitje*; (ni res).
4. *Ne verujejo v Svetega Duha*; (komentar).
5. *Ne verujejo, da je Sveti Duh tretja oseba božanstva*; (ni res).
6. *Ne verujejo, da je Sveti Duh Bog*; (komentar).
7. *Pozivajo ljudi, da zapustijo Adventistično cerkev*; (ni res).
8. *Ustanavljajo novo cerkev*; (ni res).
9. *Trdijo, da je Adventistična cerkev Babilon*; (komentar).

Netrinitaristi torej kategorično zavračajo našete očitke, točke 1, 4, 6 in 9 pa takole komentirajo:

Ad/1: Kategorično ne! Mi ne učimo nobenih novih doktrin. To so nauki, ki so bili temelj verovanja naše cerkve skoraj 100 let, dokler jih zagovorniki nove teologije niso nadomestili. Po približno 60 letih delovanja Božjega preroka med Božjim ljudstvom, od l. 1844, in gorečega raziskovanja Pisma s postom in molitvijo, so Ellen White in naši pionirji bili poenoteni v teh naukih. Minilo je več desetletij od smrti Božje prerokinje, da je nova doktrina o troedinem Bogu utrdila svoje korenine v naši cerkvi.

Ad/4: Popolnoma in brezpogojno verujemo v Svetega Duha, v Božji Duh in Kristusov Duh.

Ad/6: Verujemo, da je Sveti Duh božanska oseba, osebna prisotnost samega Boga in Njegovega edinorojenega Sina s svojim Duhom.

Ad/9: Nasprotno, mi trdimo, da adventistična cerkev ni Babilon in da po Svetem pismu in Duhu Preroštva to tudi nikoli ne bo. Izraz Babilon je iz Razodetja, ima jasen in specifično preroški pomen, ki se nanaša na cerkve, ki so se dvignile proti Božjemu zakonu in proti Božjemu ljudstvu, ki spoštuje vse Božje zapovedi. (Istina o Trojstvu, 2015)

Kako so se zgodile spremembe

Naslednji odlomek je iz razlage zagovornika dogme o Trojici Slavoljuba Vuličevića v knjigi *Adventistična cerkev in Trojica – zgodovina je priča* (2014).

»Če pogledamo na sam začetek adventnega gibanja v času Williama Millerja in 'mileritskega gibanja'⁷, bomo videli, da so obstajale razlike okrog vprašanja verovanja v Trojico ... Te razlike in celo očitna diametralno nasprotna verovanja v mileritskem gibanju so se prenesla tudi v začetke adventnega gibanja, ki je iz njega nastalo.

Obstaja več knjig in članakov o prvih adventistih in njihovem stališču do Trojice ...⁸ Ni sporno, da so vodilni pionirji (James White, Joseph Bates, J. N. Loughborough, Uria Smith, J. N. Andrews) in drugi imeli v začetku odbojno stališče do Trojice. Toda vedno so navajali tudi razloge, zakaj so bili proti. Razlog ni bila samo svetopisemska resnica o Trojici, ampak koncept razumevanja Trojice, proti kateremu so se borili. Koncept razumevanja Trojice, ki so ga imeli, je bil izraz tistega, kar so razumeli, kadar so o njem govorili ali kako so razumeli koncept Trojice drugih kristjanov. Zato je zelo pomembno, da pogledamo razloge, zakaj so dajali izjave proti njemu ... Posamezniki so tu in tam izražali svoje mišljenje v zvezi s Trojico, niso pa te teme preučevali z molitvijo in v edinosti. Enostavno še ni bil čas za to. V tem zgodnjem času adventnega gibanja lahko opazimo glavna vprašanja, ki so kasneje določila stališče cerkve do nauka o Trojici. Prvo je bilo vprašanje božanstva in Kristusove večnosti, drugo pa osebnost in narava Svetega Duha.

V zvezi z razpravo o Trojici je pomembno omeniti, kaj se je zgodilo na svetopisemski skupščini, ki jo je leta 1919 organizirala Generalna konferenca, na katero so bili povabljeni profesorji naših šol in cerkveni voditelji. Skupščina je bila zaprta za javnost, prepisi pogovorov in predavanj pa so ostali 'pokopani' v arhivu vse do leta 1974, ko so jih po naključju našli. Obstaja na tisoče strani s te skupščine kot bogato gradivo za raziskave, ampak tisto, kar je pomembno za nas, je, da so med drugim razpravljali o božanskosti Kristusa in Trojice in da ni bilo različnih mnenj in razumevanj. (Vuličević, 2014, 29)

Seveda, tu želim poudariti, da večina naših teologov v teh prvih dneh še vedno ni imela najbolj jasne podobe vseh vidikov doktrine o Trojici. Še vedno je obstajalo nekaj nejasnih razumevanj prave božanskosti Kristusa (kot je to opisano v knjigi Hrepenenje vekov Ellen White na strani 42) kakor tudi težave, da bi v celoti razumeli osebnost Svetega Duha. Nekateri so še vedno mislili, da je Kristus na nek način nižji od Očeta, in se niso v celoti zavedali njegove večnosti in enakosti z Očetom, medtem ko je bila nekaterim nejasna narava Svetega Duha. Nekateri od tistih, ki so v tistem času sprejeli ta pozitiven odnos do znanosti o Trojici, so kasneje zavrnilo sprejemanje popolnejše luči o teh svetopisemskih naukih ... (Vuličević, 2014, 43)

Nobenega dvoma ni, da je razvoj vere o Trojici v Adventistični cerkvi potreboval daljše obdobje. To pot je po pravici mogoče označiti kot način iskanja resnice. Medtem ko so zgodnji ustanovitelji adventizma odražali svoje razumevanje o Trojici, ki so ga prinesli iz cerkva, iz katerih so prišli v času mileritskega gibanja, se cerkev v glavnem ni ukvarjala s tem vprašanjem. Resnični študij in razvoj znanosti o Trojici se je v Adventistični cerkvi začel šele v poznem 19. in v začetku 20. stoletja.

Ali se moramo bati nove luči, novega razumevanja in nadaljnjih študij? Na osnovi pregleda literature adventistov v času Ellen White lahko rečemo, da večina ni oklevala odkrito in pošteno pogledati, v

⁷Opomba: Gibanje, ki je poimenovano po Williama Millerju.

⁸Opomba: Avtor Slavoljub Vuličević opozarja, da je danes možno po elektronski poti preiskovati arhive vseh cerkvenih časopisov iz tistega časa, ker je vse dostopno na internetnem naslovu: <http://www.adventistarchives.org/>

kaj verujemo, ter odkrito poimenovati tistega, v kar so takrat verovali. Na primer, v zvezi z vprašanjem o Trojici lahko vidimo, da so v zgodnejših letih dajali izjave proti njej, toda pozneje, v obdobju mineapolijske konference, so začeli adventisti dajati javne izjave, da verujejo v Trojico. To so izjave o procesu sprejemanja tega svetopisemskega nauka, kot tudi natančnejši opis samega procesa, ki je trajal več desetletij.

Tisti, ki danes v cerkvi vlivajo strah skozi širjenje idej o domnevnem neskladju z mejniki, ki so jih postavili pionirji adventizma skupaj z Ellen White, običajno ne upoštevajo izvirnega gradiva iz tega obdobja. Domnevne spremembe vere v Božanstvo so se po njihovem zgodile kasneje, leta 1931 ali 1946, ali celo tako pozno, kot je l. 1980. Toda, kot smo videli, se je koncept Trojice in troedinega Božanstva razvijal v času Ellen White in je, tako kot danes, enostavno pomenil boga; enotnost Očeta, Sina in Svetega Duha. Možno je, da so nekateri koncepti v našem verovanju danes bolj jasno izraženi, vendar pa je težko dokazati, da je lahko izjava 'troedini Bog' leta 1900 ali 1910 v svojem bistvu pomenila nekaj drugega kot to, kar pomeni nam danes.» (Vulićević, 2014, 50)

Potek sprememb netrinitaristi opisujejo na malo drugačen način.

»Kako se je verovanje Adventistov spreminjalo iz verovanja v dobresednega Očeta, Sina in Njunega duha v doktrino o troedinem Bogu. V času E. White (1872) so verovali, da obstaja en Bog, osebno, duhovno bitje, stvarnik vseh stvari, vsemočen, vseveden, večni, brezmejen v modrosti, svetosti, pravičnosti, dobroti, resnici in milosti; nespremenljiv in povsod prisoten s svojim predstavnikom Svetim Duhom. Dokumenti pričajo, da je leta 1890 še vedno veljalo isto verovanje in ni bilo pisanega *creda*, ampak samo nekaj glavnih točk, v katerih je bilo verovanje opisano. Identična izjava te vere, objavljene leta 1872, se ponovi tudi v *Adventističnem letopisu 1905-1914*. (Adventistarchives, 1914, 293).

Šesnajst let po smrti Ellen White (1931) so se v temeljnih verovanjih pričele postopne spremembe. Še vedno ne govorijo, da so Oče, Sin in Sveti Duh en Bog, ampak Božanstvo, kar je svetopisemsko povsem točno. Pojasnjevanje ali poimenovanje enega Boga je povsem izpuščeno in za Jezusa še dalje trdijo, da je Sin Večnega Očeta. Prvič se beseda *Trojica* pojavi leta 1913 (F. M. Wilccox v Adventistarchives, 2015), in drugič v naslovu neuradne izjave Willcoxa in štiričlanskega odbora leta 1931, kot nekakšen test, da bi videli, kako bo beseda Trojica (Trinity) sprejeta.

Zagovorniki Trojice so s pomočjo skrajševanja citatov, jemanja besed iz konteksta in spajanja stavkov v svojih razlagah in trditvah pogosto vzbujali napačen vtis, da so takratni Adventisti verovali v Trojico. Samo dejstvo, da je v naslovu izjave (1913) in kasneje (1931) uporabljena beseda Trojica namesto Božanstvo ter omemba Svetega Duha kot tretje osebe božanstva, še ne dokazuje, da so verovali v dogmo o Trojici. Celotna Wilccoxova izjava se glasi:

»Adventisti sedmega dne verujemo: 1. V božansko Trojico. Trojica je sestavljena iz večnega Očeta, osebno, duhovnega bitja, vseмогоčnega, vsevednega, neskončne moči, modrosti, in ljubezni; Gospoda Jezusa Kristusa, Sina večnega Očeta, po katerem so bile ustvarjene vse stvari, in skozi katerega bo izvršeno zveličanje odrešene množice; Svetega Duha, tretje osebe božanstva, ene obnavljajoče službe v delu odrešenja.« (Wilccox. *Sporočilo za danes. Pregled in Glasnik*. 9. oktober 1913)

Vidimo, da v originalnem tekstu ni niti sledu o izenačevanju Očeta in Sina. Ni sledu o poskusih, da bi se na nek drugačen, nov način pojasnili odnosi med božanskimi osebami. Oče je še dalje večni Oče, ki je vseprisoten, Jezus je še dalje Sin večnega Očeta, Sveti Duh je še dalje Očetov Duh, s katerim je Oče vseprisoten. Ni niti sledu o enem Bogu s tremi obrazi.

Zakaj teološki pisci Whidden, Moon i Reev (avtorji knjige *Trojica - Trinity*, op.) v svojih razlagah podajajo skrajšano verzijo Wilccoxove izjave? Zato, ker tako skrajšana, s preiščeno izbranimi, vključenimi ali izpuščenimi deli bolj spominja na tisto izjavo, ki bo izglasovana leta 1980. Ko vidimo celotno Wilccoxovo izjavo, lahko ugotovimo, da razen besede Trojica, s tisto iz leta 1980 nima nič skupnega, ampak je skoraj identična s tistimi iz let 1905, 1890 in 1872.

V 'Zaključku' (knjige Trinity, 2002, op.) ... Whidden, Moon in Reev podajo naslednje sklepe: "V zvezi s spremembami adventistične paradigme o Trojici je to poglavje odgovorilo na dve vprašanji: 'Je bila sprememba progresivno odkritje svetopisemskega pogleda ali odpad od svetopisemskega pogleda?' in 'Kakšna je bila vloga Ellen White v tem procesu?' Dokazi so pokazali, da so vizije, ki jih je Ellen White prejela, vodile denominacijo skozi jasno vidne faze k polnemu sprejemanju svetopisemskega koncepta Trojice. Ta koncept je bil praktično zaključen že leta 1898, ko je objavila knjigo *Hrepenenje vekov*. (Trinity, 2002, 218)

Medtem pa je resnica, da v letih 1898, 1913 in v Wilccoxovi izjavi iz leta 1931 progresivne faze koncepta o Trojici niso vidne in niso bile niti blizu izpopolnjenega koncepta Trojice, ki ga najdemo v letu 1980.

Do prave spremembe paradigme je res prišlo postopoma, vendar šele v letih 1950 in kasneje skozi prefinjeno delovanje Le Roy Frooma, v sodelovanju z evangeličani in objavo več knjig, vključno z *Vprašanji o doktrini*, katere cilj je bil, da nas evangeličani nehajo gledati kot sekto. Kot eden od osnovnih pogojev je bil zahtevan dokaz, da smo v celoti sprejeli nauk o troedinem Bogu. Froom je nato dve leti delal na skrivaj (vedela sta samo predsednik Generalne konference in njegov svetovalec) z dr. Walterjem Martinom, evangeličanskim strokovnjakom za krščanske sekte, ki je v svoji knjigi *Kraljestvo kultov* adventiste sedmega dne imenoval sekta, kot tudi z njegovim šefom, ustanoviteljem slavne evangeličanske revije *Večnost* in tudi s pionirjem pričevanja na radiu, Donaldom Barnhousem.

V knjigi *Vprašanja o doktrini* je Froom poskušal uporabljati dvomne stavke, ki bi evangeličanom zveneli dovolj dobro, da bi nas nehali šteti med sekte, a da ne bi povzročili neposrednega upora vernikov in obtožb za izdajstvo vere.

Martina in evangeličane je uspel začasno prevarati. V svoji novi knjigi je Martin umaknil našo cerkev izmed sekt in objavil, 'da so adventisti polnopravni kristjani in člani skupnosti evangeličanskih denominacij'. Ampak, ni uspel prevarati vernih adventistov. Mnogi so se dvignili proti tej knjigi, čeprav ne vsi zaradi doktrine o Trojici, ker je naša cerkev v tistem času bila že precej zmedena zaradi tega vprašanja. Eden naših najpomembnejših in najvplivnejših teologov, M. L. Andreasen, ki je sicer sprejel nauk o troedinem Bogu, je bil tako prizadet zaradi te knjige in njene razlage o Kristusovi naravi, da je v zvezi s tem vprašanjem pričel pisati pisma vsem našim Cerkvam. Generalna Konferenca ga ni mogla utišati, dokler ni končno ukrepala s skrajnimi merami ... Pastorski status, ki mu je bil 1961 leta odvzet, mu je bil vrnjen šele po smrti leta 1962.

Subtilno delovanje Frooma in njegova prizadevanja, da našo Cerkev spremeni v trinitatično vero, ni bilo omejeno samo na knjige, ki jih je pisal, ali predavanja, ki jih je imel na naših izobraževalnih ustanovah. Froom je osebno nadzoroval tudi zamenjavo pesmarice s himnami, ki se je uporabljala v naši cerkvi. Vodil je tiskanje *nove pesmarice*, ki je vsebovala 20 – 30 % novih, katoliških pesmi, a nekatere med njimi govorijo tudi o Trojici. In ne samo, da so bile te pesmarice poslane vsem cerkvam v Ameriki, z namenom, da se uporabljajo, ampak je Generalna konferenca od cerkva zahtevala, da jim pošljejo nazaj vse stare pesmarice. In veste, kaj so naredili s starimi pesmaricami? Sežgali so jih ...

Walter Martin je po nekaj letih prepoznal prevaro, zato ker je naša Cerkev v svojih knjigarnah imela knjige, ki so govorile naravnost proti doktrini o troedinem Bogu in drugih stališčih, s katerimi jih je Froom poskušal prepričati, da smo enaki evageličanom. Martin se je z vso silo spravil nad Cerkev adventistov sedmega dne in jim zagrozil, da jih bo ponovno proglasil za sekto ...»

Iz tega časa je ohranjen videoposnetek TV-intervjuja (YouTube, 2012) pred publiko, v katerem je *William Johnsson*, dolgoletni urednik *Pregleda* in *Glasnika*, pod pritiskom Walterja Martina poskušal junaško braniti naše uradne izjave ... V nekem trenutku so ga tako zmedli, da je priznal celo, da je bila Ellen EHITE v nekem obdobju (ko je pisala izjave proti Trojici) lažni prerok ... (Istina o Trojstvu, 2015b)

»'Nekateri adventisti danes mislijo, da so naša verovanja v zadnjih letih ostala enaka ali pa se trudijo imeti za vzor neko točko v preteklosti, ko se je zdelo vse v redu. Toda, vsa prizadevanja, da si ta "zgodovinski adventizem" opomore, padejo v vodo pred dejstvi naše dediščine ...' (William Johnsson, Adventist Review January 6th 1994 Article 'Present Truth - Walking in God's Light', 1994)« (Maranatha, 2015)

»Eno največjih vprašanj v teologiji je vprašanje o Božji naravi. Tako kot danes so trinitaristi od nekdaj verovali, da je dogma o trojici glavno krščansko verovanje. Pravzaprav se skupina ali organizacija, ki te doktrine ne uči, ne glede na njihovo ime ali katerokoli drugo verovanje, prišteva med kulte oz. sekte. To, kar se lahko zaradi tega zgodi, je, da se netrinitaristične organizacije razvijejo v trinitaristične zato, da jih 'krščanski svet' sprejme in da lahko imajo pred svojim imenom besedo 'krščanska'. (Povzeto po Simović, 2014)

»V zadnjih letih se naša Cerkev vse bolj meša z ekumenskim gibanjem. Imamo Cerkve, ki so začele posvečevati nedeljo, potem imamo *rock* in *country-gospel* glasbo v naših cerkvah, imamo adventiste, ki trdijo, da danes ni več možno spoštovati zapovedi itd ... Ko izgubimo prave temelje, gre vse po zlu ... Naši pionirji so bili veliki študentje Svetega pisma, ki so se držali Božje besede tako, kot piše. Niso zapravljali časa v filozofiranju kot mi danes.« (Opravljanje verom, 2013, V)

Razumevanje in razlaga besed bitje, oseba in osebnost

Iz vseh razprav o Trojici je razvidno, da obstaja resna težava v zvezi z razumevanjem in razlago besed *bitje*, *oseba* in *osebnost*. Temu problemu so namenjene cele strani argumentiranja lastnih mnenj, toda na koncu praviloma ostaja vsak pri svojem.

Ohranjeno pismo sina Ellen White je dokaz, da se ta problem vleče že iz njenih časov. Še huje je danes, ker so te besede v različnih jezikih različno prevedene, zato se dogaja, da so tudi pomeni povsem drugačni. Poglejmo odlomek razprave z bloga o omenjenem pismu.

»... V prevodu se citat iz knjige *Evangelizem* (E. White, op.) pojavlja v tej obliki, toda v originalu je drugače. "*There are the three living persons alities in the heavenly trio*" ... Očitno je, da obstajajo razlike med besedami '*persons*' in '*personalities*'. Na splošno so razprave o razlikah in definicajah pojmov *oseba*, *osebnost*, *bitje*, *bit* itd. stare toliko kot *arijanizem*⁹. Tu je odlomek iz pisma sina Ellen White (Williamama), napisanega 30. 4. 1935. leta:

⁹*Opomba*: Arijánstvo (tudi arijánizem ali arianizem; latinsko arianismus) je krščanski verski nauk škofa Arija iz Aleksandrije. Širiti se je začel ob koncu 3. in v začetku 4. stoletja in arijanstvo je bilo eden od prvih večjih doktrinarne sporov v krščanstvu. Glavne ideje arijanstva so naslednje: Samo Bog Oče je res Bog; vsemogočen, neustvarjen in večni; Jezus Kristus ni istega bistva z Očetom in zato ni pravi Bog; če ga imenujemo Bog Sin, je

"V svojem pismu me prosiš, naj ti povem, kako razumem mamino stališče v zvezi z osebnostjo Svetega Duha. Težko bi ti povedal, ker nisem nikoli razumel njenega nauka o tem vprašanju ... Izjave in argumenti nekaterih naših pastorjev in njihovi napor, da bi dokazali, da je Sveti Duh oseba na enak način, kot sta Oče in Kristus, večni Sin, so me začudili, včasih pa tudi razžalostili. Zmešnjava se mi je malo zmanjšala šele, ko sem s pomočjo slovarja dojel, da je eden od pomenov besede osebnost (personality) *karakteristika*. Pojasnjeno je na način, iz katerega sem sklepal, da je mogoč obstoj osebe (personality) brez telesne forme, kot jo imata Oče in Sin ... Obstajajo mnoge vrstice, ki govorijo o Očetu in Sinu, ampak ni takšnih, v katerih se govori o podobnem skupnem delovanju med Očetom in Svetim Duhom ali Kristusom in Svetim Duhom, kar me je pripeljalo do zaključka, da je Duh brez individualnosti, predstavnik Očeta in Sina od enega do drugega konca vesolja in da onadva skozi Svetega Duha živita v nas in mi postajamo eno z njima." (Opravdanje verom, 2015, V)

»Morda terminologija in uporaba besede Trojica ni najbolj posrečena rešitev in je bolj posledica želje ljudi, še posebej adventistov, da se v eni besedi lahko razume naše verovanje o Bogu, ker jim je ta izraz znan, a ne toliko posledica želje, da bi s tem pokazali, da mi verujemo enako kot tradicionalno krščanstvo. Poglobljeno raziskovanje te doktrine bi pokazalo, da je adventistično pojmovanje božanstva drugačno od tradicionalnega krščanstva in da je to luč, ki daje spodbude za še večjo luč v poznavanju te resnice, pod pogojem, da ne zavržemo tistega, kar že imamo, in da se ne vračamo v staro, slabšo luč.« (Maranatha, 2014, 22)

"V zvezi s Trojico sem prišel do zaključka, da ne morem verjeti, da je Jezus Kristus, Očetov Sin, bil tudi Vsemogočni Bog Oče, eno in isto bitje." (Joseph Bates, Autobiography – Battle Creek, 1868, 205)

Pionirji naše cerkve so verovali v enega Boga, ki je oseba (bitje) in osebnost. Verovali so tudi, da je Jezus Božji Sin prav tako oseba in osebnost. Kot tretje so verovali v Svetega Duha, ki je osebnost, ni pa oseba kot sta Oče in Sin. Zato: 1. Obstaja en edini Bog, Oče. 2. Obstajata dve božanski osebi (bitji). 3. Obstajajo tri božanske osebnosti.« (Vulićević, 2014)

Tukaj je zelo jasna izjava Ellen White v zvezi s svetopisemskim jezikom o Trojici:

»Preprost jezik Svetega pisma predstavlja Očeta in Sina kot dve različni osebnosti. V takšnem pogledu na to zadevo obstaja namen in pomen v jeziku, ki govori o Očetu in Sinu. Ampak trditev, da je Jezus Kristus "isti večni Bog," pomeni, da je svoj lastni sin in svoj oče, in je prišel sam od sebe in šel sam k sebi. In ko je oče poslal Jezusa Kristusa, ki ga morajo nebesa sprejeti do časa obnove, bo to preprosto Jezus Kristus, ali večni Oče, ki je poslal sebe ... Mi ne gojimo simpatij niti do unitaristov, ki zanikajo Kristusovo božanstvo, niti do trinitaristov, ki verujejo, da je Sin večni Oče in tako nejasno

to mišljeno le v metaforičnem pomenu; Jezus je najvišje ustvarjeno bitje, ni obstajal od vedno, ima samo omejene sposobnosti in védenje (ni vsemogočen); ker Jezus ni pravi Bog, je zmotno imenovati Marijo »mati Božja«.

Arijevi nauk so najprej obsodili na lokalni sinodi v Aleksandriji l. 321. Ker to ni ustavilo njegovega širjenja, je cesar Konstantin I. Veliki l. 325 sklical Prvi nicejski koncil, kjer so arijanstvo obsodili kot krivoverstvo. Cesar je po koncilu začel s preganjanjem arijanizma in s sežiganjem Arijevih del. Arija so izobčili iz Cerkve in izgnali, a se je pozneje vrnil v Carigrad, kjer je užival podporo Evzebija Nikomedijskega. Po njem se pristaši arijanizma imenujejo tudi evzebijci. Ker so bili nekateri poznejši cesarji (zlasti Konstancij II.) bolj naklonjeni arijanizmu, je ta nauk spet pridobil na veljavi. Zato je cesar Teodozij I. l. 381 sklical I. carigrajski koncil. Na tem koncilu so zbrani škofje spet obsodili arijanstvo in sprejeli nicejsko-carigrajsko veroizpoved. Nasprotniki arijanizma so poudarjali troedinost Boga, zato so se imenovali trinitarci ali trinitarijanci (Trinitas = Trojica). (Slovenska Wikipedija, 2015)

govorijo o troedinem Bogu. Dajte Gospodu vso božanskost, s katero ga ogrinja Sveto pismov.« (*Advent Review and Herald of the Sabbath, Battle Creek, Mice, June 6, 1871. Nr 25.*)

»Uradno adventistično verovanje v Trojico tudi danes ne sprejema tistega, proti čemur so se borili začetni pionirji. Na primer, borili so se proti ideji, da sta Oče in Sin ena in ista oseba. Borili so se tudi proti spiritualizaciji Boga, pri kateri izgubi značilnosti osebnosti in postane zgolj neka neosebna sila ...“ (Vulićević, 2014, 12)

Primerjava katoliške in adventistične dogme o Trojici

Leta 1980 je bila na podlagi sklepa Generalne konference Krščanske adventistične cerkve izglasovana ta doktrina:

Trojica. Obstaja en Bog: Oče, Sin in Sveti Duh, soobstoječa edinost treh Božjih oseb. Bog je nesmrten, vsemogoč, vseveden, nad vsem in povsod navzoč. Je neomejen in presega človeško moč dojemanja, vendar je ljudem znan, ker se jim je sam razodel. Vreden je, da ga vse ustvarjeno večno časti, povišuje in mu služi. (5 Mz 6,4; Mt 28,19; 2 Kor 13,14; Ef 4,4-6; 1 Pt 1,2; 1 Tim 1,17; Raz 14,7). (Krščanska adventistična cerkev, 2015)

Netriniaristi v naslednjih odlomkih razložijo, zakaj mislijo, da je adventistična doktrina o Trojici enaka katoliški v najbolj pomembnem vidiku njene vsebine – v razlagi bistva ali načinu sestavljenosti enega troedinega Boga. Poglejmo torej še vsebino katoliške doktrine:

Nicejsko-carigradska veroizpoved: »Verujem v enega Boga, Očeta vsemogočnega, stvarnika nebes in zemlje, vseh vidnih in nevidnih stvari. In v enega Gospoda Jezusa Kristusa, edinorojenega Sina Božjega, ki je iz Očeta rojen pred vsemi veki in je Bog od Boga, Luč od Luči, pravi Bog od pravega Boga. Rojen, ne ustvarjen, enega bistva z Očetom in je po njem vse ustvarjeno. Ki je zaradi nas ljudi in zaradi našega zveličanja prišel iz nebes. In se je utelesil po Svetem Duhu iz Marije Device in postal človek. Bil je tudi križan za nas pod Poncijem Pilatom, je trpel in bil v grob položen. In tretji dan je od mrtvih vstal, po pričevanju Pisma. In je šel v nebesa, sedi na Očetovi desnici. In bo spet prišel v slavi soditi žive in mrtve; in njegovemu kraljestvu ne bo konca. Verujem v Svetega Duha, Gospoda, ki oživlja. Ki izhaja iz Očeta in Sina. Ki ga z Očetom in Sinom molimo in slavimo. Ki je govoril po prerokih. In eno, sveto, katoliško in apostolsko Cerkev. Priznavam en krst v odpuščanje grehov. In pričakujem vstajenja mrtvih in življenja v prihodnjem veku. Amen.« (Slovenska škofovska konferenca, 2012)

»V čem je razlika razlage o troedinem Bogu? Ne v celotni doktrini o Trojici in notranjem razmerju med osebami božanstva, ampak v razlagi bistva¹⁰ enega troedinega Boga. Vidimo, da je razlaga tega bistva enaka. Obe doktrini trdita, da en Bog ni eden od treh Božjih oseb sam zase, ampak so vsi trije skupaj. Istočasno pa obe doktrini trdita, da te tri osebe ne delijo enega božanstva, ampak je vsaka od njih sama zase bistvo božanstvo in je popolnoma Bog ...

¹⁰Opomba: **Bístvo**: kar je za kaj najvažnejše in najznačilnejše; filoz. kar opredeljuje kaj, da je to, kar je; knjiž. vse značilne fizične in duhovne sestavine človeka. **Bít**: knjiž. 1. bistvo, vsebina, narava; prodreti v ustvarjalno bit; pačiti, spremeniti pravo bit. 2. *eksistenca, obstoj, obstajanje*; filoz. bit kar opredeljuje kaj, da je. **Bítnost**: knjiž. bistvo, vsebina, narava: dotipati se do bitnosti vsega; *eksistenca, obstoj, obstajanje*; bitnost sveta. **Podstát**: knjiž. *osnova, podlaga*: raziskati podstat in genezo umetnine; ugotoviti *bistvene prvine, lastnosti*. (SSKJ, 2002, 47, 877)

Seveda obstaja razlika tudi v nekaterih drugih nebistvenih stvareh. Posamezniki trdijo, da predstavljamo lažno trditev, da je adventistično verovanje v Trojico enako katoliškemu. Ta obtožba ni utemeljena kot tudi mnoge druge ne, ker ne trdimo, da sta doktrini o Trojici enaki, ampak da je en vidik teh doktrin, troedini vidik, enak ...

Ne trdimo, da sta ti dve doktrini enaki v vsem, kot na primer v notranjem odnosu teh oseb. Katoliška cerkev trdi, da se Sin večno znova poustvarja, naš uradni cerkveni nauk pa trdi, da Sin nikoli ni bil dobesedno rojen niti ni dobesednega razmerja kot Sina in Očeta, ampak so to le prevzete vloge v kontekstu načrta zveličanja. Toda bistvo doktrine o troedinem Bogu je točno tisto, v čemer se obe doktrini strinjata. Katoliška cerkev trdi, da je nauk o Trojici temelj vseh njihovih naukov. »Misterij svete trojice je temelj naše vere. Vse ostalo je odvisno od nje ... Od tod prihaja neprestana skrb Cerkve, da zaščiti odkrito resnico, da je Bog eden v naravi in so Trije v osebah.« ...

Dejstvo je, da so naši pionirji v svojem času kritizirali katoliški nauk o Trojici prav zaradi tega troedinega vidika, ne zaradi drugega, a naša Cerkev je danes v celoti skladna s katoliško Cerkvijo ravno na tej bistveni točki. To, da se ob manj pomembnih podrobnostih, v katerih se ne strinjata, poskuša narediti vtis velike razlike, tega dejstva ne spremeni ...

V citatih Jamesa Whitea, moža E. White, lahko najdemo ne samo bistvo kritik naših pionirjev proti katoliški in naši današnji doktrini o troedinem Bogu, ampak tudi jasno zanikanje obtožbe, ki se pogosto neutemeljeno ponavlja proti našim pionirjem in tudi proti nam, da so oni (pa tudi mi) verovali, da je Jezus ustvarjeno bitje in da je nižji od Očeta ... Seveda to, kar so verovali naši pionirji o nauku o Trojici ali o Očetu in Sinu, ni absolutna avtoriteta. Naša edina avtoriteta nad vsemi drugimi je Sveto pismo in Duh preroštva ...

In na koncu bi se želeli dotakniti uvodne obtožbe, da na tem blogu (Istina o Trojstvu, op.) zastopamo doktrino, ki temelji na katoliški. Odgovor je nedvoumno ne! Verujemo, da je Bog Oče edini resnični Bog, od katerega je vse, točno tako, kot so govorili Pavel, Janez in sam Jezus.« (Istina o trojstvu...)

»Prof. dr. Radiša Antić je eden najvplivnejših in najbolj izobraženih teologov na ozemlju bivše Jugoslavije in vodja oddelka za pisno dediščino Ellen G. White na Newbold Collegeu v Angliji. Septembra leta 2014 je v cerkvi Rieckestrasse Stuttgart v Nemčiji dobil vprašanje, ki se je neposredno dotikalo dogme o Trojici. Odgovor profesorja Antića je bil:

»Zavračanje Trojice je bila 'zabloda' starih adventistov. Mnogi med njimi so verovali v ta nauk ..., ampak to (zabloda, op.) je bilo 'enako' kot dejstvo, da so prvi adventisti v začetku jedli svinjsko meso. Toda kasneje smo spoznali 'luč popolne resnice' in zavrgli napačna verovanja.«

Vrnitev k nauku o Trojici je v bistvu vrnitev k papeškim naukom! V Antićeви izjavi pa imamo dve diametralno nasprotni teološki konstrukciji, ki sta zavestno in manipulativno združeni v isti smeri, s čimer je želel dokazati, da je nauk o Trojici svetopisemska resnica. Zakaj na takšen način? Zato, ker se lažni nauki ne morejo dokazati z resničnimi argumenti! ...

Na vprašanje, zakaj niti na enem mestu v Svetem pismu ne moremo najti izraza Trojica, je dr. Antić odgovoril, da nekatere stvari, ki jih učimo, niso napisane, ampak je naša logika skozi opazovanje ostalih aspektov pokazala, da je to verovanje pravilno. V nadaljevanju je izjavil, da je vesel, ker smo skozi 'novo luč' o Trojici (glede na stare adventiste) dobili blagoslov, da lahko delimo isto 'resnico' s katoliki in da lahko z njimi, in ostalimi Cerkvami, na temelju te in drugih skupnih točk teoloških naukov, še globlje sodelujemo, kar nam je omogočilo 'pozitivno' pridruženo članstvo v ekumenski zvezi Cerkev.

V resnici pa je pridruženo članstvo ekumenski zvezi Cerkev bilo samo en od pomembnih sovražnikovih korakov pri odvrnitvi adventistov z Božje poti, ki je (adventiste, op.) v večini držav

sveta že dolgo tega pripeljal do drugega koraka, polnopravnega članstva, z obvezo, da ne bodo 'napadali' teoloških nauk drugih Cerkva, ampak bodo poudarjali samo verovanja, ki so nam skupna. Ne pozabimo, da je sam papež izjavil, da je dogma o Trojici temeljni nauk Katoliške cerkve, ki bo omogočil združitev vseh 'krščanskih' Cerkva. (Simović, 2014b)

Dr. Antič je na enem od predavanj dobil vprašanje o razlikah med katoliškim in našim (adventističnim, op.) razumevanjem dogme o Trojici. Njegov odgovor je bil naslednji:

»Ali obstaja razlika med katoliškim in našim razumevanjem (Trojice, op.)? Obstajajo nekatere nianse, toda te so minimalne. V glavnem je naše razumevanje in razumevanje Rimskokatoliške cerkve zelo podobno. Tudi oni imajo svoje korenine v Nicejskem zborovanju, kjer, seveda, imamo tudi mi svoje korenine.« (Antič, 2014)

Ob vsem navdušenju dr. Antiča pa vseeno ne bi bilo dobro pozabiti, da je dogma o Trojici teološko gledano zgolj 'ikona' Rimskokatoliške cerkve, ki troedinega Boga kontemplira po načelu poznosrednjeveške mistike jezuita Ignacija Lojolskega.

»Po načelu poznosrednjeveške mistike in po načelu Ignacija Loyolskega je mogoče iskati in najti Boga v vseh stvareh ... Edinost v ljubezni, ki jo moremo kontemplirati¹¹ v troedinem Bogu, je vzor krščanske in cerkvene edinosti. Hkrati pa je cerkvena edinost ikona Trojice. Cerkev more biti ikona Trojice le takrat, ko živi svojo edinost kot edinost v različnosti in različnost v edinosti. (Kasper 2002, 219–223; Koch 2006, 34–35)«. (Platovnjak, 2012)

» ...Kot razlog za izbiro letošnje teme je (Cantalamesa, op.) navedel poziv papeža Frančiška ob nedavnem srečanju z Bartolomejem, da bi si v polnosti podelili vero, ki združuje vzhod in zahod ... V nadaljevanju intervjuja je p. Cantalamesa povedal, da si želi, da bi prišlo do sprememb na ekumenskem področju. Do sedaj je šlo namreč v prizadevanjih za enost med kristjani za to, da bi najprej razrešili razlike in si potem lahko podelili to, kar nam je skupno. Zdaj pa, po njegovih besedah, postaja vedno bolj pomembno, da si najprej podelimo to, kar nam je skupno, da bi tako potem lahko v ozračju bratskega spoštovanja razrešili razlike ... glede Svete Trojice, Kristusove osebe, Svetega Duha in nauka o zveličanju ... « (Cantalamesa, 2015)

Vprašanja božanstva, žrtve, vstajenja in Kristusove večnosti

Pionirji adventizma so opozarjali na pomen razumevanja Kristusove duhovniške in posredniške službe za ljudi v nebeškem svetišču.

»Nauk o Trojici je kruta poganska pošast (*cruel heathen monstrosity*), ki odstranja Jezusa z njegovega resničnega položaja kot božanskega Odrešenika in posrednika ... Satan je uporabil neko pogansko razumevanje pošasti s tremi glavami in ga z jasnim namenom, da bi osramotil božanstvo, uvedel v katolicizem in ga predstavljal kot resničnega Boga. Ta strašna doktrina, vnešena v katolicizem, zahteva svojo zloveščo prisotnost v nauku Trojnega angelskega sporočila ... Način, kako

¹¹*Opomba:* V ignacijanski kontemplaciji predstavitev ali »kompozicija« kraja pomeni, da zamislite sebe v prizoru iz Svetega pisma ali v Božji navzočnosti in potem pri tem sodelujete. S tem omogočate Bogu, da vas nagovarja po vaši domišljiji. To je bil eden od Ignacijevih priljubljenih načinov, da je ljudem pomagal vstopiti v odnos z Bogom. Izviral je iz njegovih molitvenih izkušenj. Kot piše David Fleming, je bil Ignacij sicer izvrsten analitični mislec (čeprav se sam verjetno ne bi imel za intelektualca), toda »gonilna sila njegovega duhovnega življenja je bila njegova domišljija«. (Ignacijev dom duhovnosti, 2014)

je Kristus predstavljen v nauku Katoliške cerkve, dokazuje, da dogma o Trojici uničuje resnico, da je *Jezus edini posrednik*. Tako imenovana *krščanska cerkev*, papeštvo, ki je uvedlo dogmo o Trojici, ne priznava Kristusa kot edinega posrednika, temveč ga nadomešča s številnimi duhovi umrlih moških in žensk kot posrednikov. Če sprejmete doktrino o Trojici, potem v resnici Jezus ni več vaš posrednik ... Celoten nauk o Trojici je popolnoma tuj vsem naukom Svetega pisma in Duhu preroštva. Razodetje ne daje niti najmanjše aluzije na te nauke ... (J. S. Washburn, 1929).« (Opravljanje verom, 2015, V)

»Kakšni so rezultati (uvedbe dogme, op.)? Sprememba vere. Zavračanje načel. Tukaj je nekaj besed, ki jih napisal *Joseph Waggoner*: "Njihov problem (misli na teologe, op.) je naslednji: mislijo, da zanikanje Trojice pomeni zanikanje Kristusove božanskosti. Če je res tako, potem se moramo iskreno zavzemati za Trojico, vendar to ni res. Tisti, ki berejo naše komentarje o smrti Božjega Sina, vedo, da odločno verjamemo v Kristusovo božanstvo; vendar ne moremo sprejeti Trojice, ne da bi se odrekli veličini žrtve, ki je narejena za naše zveličanje." Opazimo lahko, da je *Waggoner* govoril o nauku Trojice, ki Kristusu odvzema en določen del svobode lastne osebnosti. To je katoliška doktrina *o treh v eni osebi*. Zato pravi, da je bi bila s tem zmanjšana veličina njegove žrtve. Kajti če je Kristus na nek način samo tretjina Boga, potem je njegova žrtev za dve tretjini zmanjšana.

Ali res moramo jasno Božjo besedo spreobračati s človeško filozofijo? ... Če s tem predočam herezije in krivoverje, potem to pomeni, da je bila naša Cerkev več kot polovico njenega obstoja (1844 - 1931) heretična in krivoverna Cerkev.« (Opravljanje verom, 2015, V)

»Ironija je, da doktrina o troedinom Bogu brez dvoma vodi v degradiranje Kristusove žrtve do te mere, da nekateri naši vodilni teologi (dr. Woodrow, W; WhiddenII) javno pišejo, da Jezus ni zares umrl, ampak je umrla samo njegova človeškost, toda da je to enako dobro, kot da je res umrl, ker se je sam strinjal s tem. Ta izjava je objavljena v adventistični knjigi *Trojica*, ki jo naši vodilni teologi ocenjujejo kot 'odlično'. Citat:

"Edinost Kristusove božanske in človeške narave v Kristusovi utelešeni naravi poudarja, da božanstvo ni dobesedno umrlo, ampak pomeni v naslednjem smislu: Kristusovo božanstvo se je skupaj z njegovo človeško naravo predalo smrti samožrtvovanja na vsakem koraku do križa. Tako je bila sama narava Kristusove človeške smrti obogatena z neskončno vrednostjo večne ljubezni." (Leroy Edwin Froom, Movement of Destiny, page 322. 1971) (Maranatha, 2014)

»Vemo, da je lahko samo Bog umrl na križu in plačal ceno za greh, in da zato po E. White Bog ni sprejel ponudb mnogih žalostnih angelov, da bi to storili namesto njega. Ampak kako je Bog Jezus z absolutno nesmrtnostjo lahko umrl za nas? Ker je bil Jezus edinorojeni Sin svojega Očeta, mu je pred odhodom na zemljo lahko vrnil svojo Božansko naravo (atribute božanskosti, op.), ki jo je kot edinorojeni Božji sin imel, in prišel z Božansko osebnostjo v grešno človeško telo brez Božanske narave in absolutne nesmrtnosti. Le tako je bil lahko kot Bog podvržen preizkušnjam, premagal greh v svojem, po vseh lastnostih slabem, človeškem telesu samo s pomočjo stalnega občestva s svojim nebeškim Očetom. Lahko je umrl za nas in za naše grehe in ob vrnitvi na nebo spet sprejel nazaj njegovo Božansko naravo od Očeta na enak način kot prvič, kot edinorojeni Sin in ne ustvarjeni Sin. Če bi šlo za Trojico enakih, Sin Očetu ne bi mogel vrniti edinorojene Božanske narave!

Ampak ta lažni nauk se v vsej svoji nelogični obrambi še pogloblja in trdi, da je Jezus samo med svojim bivanjem na zemlji vzel simbolni status Sina, in da svetopisemska formulacija Sin zadeva samo ta čas. S tem nauk o Trojici posredno, skrito zavrača Jezusovo žrtev na križu in je zato ta doktrina v resnici bogokletje. Ta laž se zaradi obrambe v zadnjih dneh vse bolj in bolj absurdno pogloblja, da se teološki spor ne bi 'izgubil'.

Veliko podpornikov nauka o Trojici se je začelo zavedati, da Bog Jezus v svoji absolutni nesmrtnosti ne bi mogel umreti na križu razen s človeškim telesom, ki ga je po njihovem samo ovijalo. To je razlog, da so uvedli še eno zablodo, da je na križu umrla samo Jezusova človeška narava, medtem ko je Božanska v grobu spala do vstajenja, dokler ga ni angel Gabriel pred grobnico poklical ... nakar je Jezus 'sam sebe obudil iz smrti', kar je po lažnem nauku o Trojici tudi logično in po isti logiki tudi ni mogel na križu popolnoma umreti.

Toda če Jezus ne bi bil popolnoma mrtev, njegova žrtev ne bi bila žrtev! Nauk o Trojici je v resnici bogokletje, ki naravnost zanika Jezusovo žrtev, ta pa v resnici predstavlja vrhunec Božanske ljubezni in osrednjo točko boja za nas. In ne samo to. Kot vemo, je Božanska narava popolna in zanjo v nobenem pogledu ne obstaja skušnjava. Če Jezus svoje Božanske narave ne bi pustil pri Očetu, njegove skušnjave in zmaga nad grehom ne bi bile mogoče. Vsi vemo, kako se je boril z veliko večjimi skušnjavami, večjimi kot kdo izmed nas – kadar koli. Na primer, v puščavi je zaradi približevanja najtežjega boja prebedel cele noči v molitvi, v družbi z Očetom.

Najnovejši odgovor zagovornikov te lažne doktrine o Trojici je, da teoretično lahko greši tudi sam Bog, ampak Oče je v svoji popolni naravi močnejši od greha. To je nezaslišano bogokletje, saj je greh v svojem pravem bistvu *ločitev od samega Boga* z neizbežno posledico grešnega življenja in smrti. S tem se dobesedno meče vsemogočnega Boga z njegovega prestola in se ga enači s šibkimi ustvarjenimi bitji.

Ellen White je napisala, da '*žig zveri*' poleg zavrnitve sobote vsebuje tudi drugo komponento, ki jo bomo prepoznali v zadnjih dneh. Kaj pomeni zavračanje sobote ali sprejemanje evolucije? Zavrnitev Stvarnika. Kaj pomeni Trojica? Zavrnitev Jezusove žrtve na križu! To nam daje jasno potrditev, da je to tisti drugi del '*žiga zveri*' in da je za izgubo odrešenja povsem nepomembno, kateri del tega '*žiga*' sprejmemo. Še en dokaz v tej smeri je, da je poleg poganske nedelje, ki, kot kristjani vemo, prihaja od papeštva, sam papež izjavil, da je Trojica njihov glavni nauk in da bo združil vse cerkve.

Ali zdaj razumemo, zakaj tisti, ki so nagnjeni k Trojici, izkazujejo nagnjenost k ekumenizmu prav tako, kot zavrnitev sobote odpira vrata k evoluciji?« (Šušljic, 2014a)

Kaj se je zgodilo s Kristusovim telesom ob križanju na Golgoti in pozneje v grobu

Kot vidimo, je v zvezi s Kristusovo žrtvijo na Golgoti, smrtjo in vstajenjem mnogo različnih mnenj, nejasnosti, nelogičnosti in nevarnosti. Med drugim lahko zasledimo tudi vprašanje: '*kje je zdaj Kristusovo telo*'? Naslednji odlomek se navezuje na tisti del katoliških maš, kjer se hostija in vino pri posvetilnem obredu na skrivnosten način spremenita¹² v Jezusovo telo in kri. Poglejmo odlomek iz ene od razprav na blogu *Reformirana stran*, ki s svojo grafično podobo in vsebino daje slutiti, da je avtor *pod šifro Dizma* protestantsko usmerjen.

»Izraz Kristusovo telo nima le enega pomena. Pod to besedo si najprej predstavljamo fizično telo našega Gospoda, ki je hodilo po zemlji, jedlo, pilo, bilo utrujeno, umrlo na križu, bilo obujeno od

¹²*Opomba:* Ta pretvorba se v katoliški teologiji imenuje *transsubstanciacija* in se zgodi vsakokrat pri sveti maši, ko duhovnik izreče posvetilne besede in povzdigne kruh in vino. Posvečena hostija zato pomeni realno Jezusovo navzočnost in zahteva ustrezno spoštljiv odnos, ki ga verniki izrazijo s poklekom ali klečanjem. Sam obred in posvečena hostija se imenujeta evharistija.

mrtvih itn. Apostol Pavel pa kar na nekaj mestih uporablja ta izraz tudi kot simboličen izraz za Kristusovo cerkev. Obstaja pa še ena stvar, ki se imenuje Kristusovo telo, in sicer zakramentalni kruh. Rimokatoličani, pravoslavni in evangeličani menijo, da je Kristus realno telesno prisoten v evharističnem kruhu in vinu. To, kar lomi duhovnik (pri maši, op.), naj bi bilo pravo in dejansko Kristusovo telo, čeprav v podobi kruha.

Je torej njegovo telo res skrito v vseh teh mnogoštevilnih hostijah, oziroma, kje sploh je danes Jezusovo telo? Sveto pismo je glede tega nedvoumno, saj pravi: "Peljal jih je ven proti Betaniji. Povzdignil je roke in jih blagoslovil. Medtem ko jih je blagoslavljal, se je odmaknil od njih in se vzdignil v nebo." (Lk 24, 50.51) Jezusovo telo je torej v nebesih, fizika pa nas uči, da eno in isto telo ne more biti istočasno na več kot enem mestu. Zagovorniki Kristusove realne telesne prisotnosti v zakramentalnem kruhu in vinu to opravičujejo z dejstvom, da Kristus ni samo človek, ampak tudi Bog, Bog pa je prisoten povsod. Res je, toda Jezus ni rekel pri zadnji večerji nad kruhom: "To je Božje telo," ker bi bilo to nesmiselno, saj je Bog duh in nima telesa.

Monofiziti so trdili in trdijo, da je Kristusova božanska narava tako použila njegovo človeškost, da od nje ni nič več ostalo. Če bi bilo to res, potem bi bila trditev o Kristusovi telesni prisotnosti v evharistiji na nek način smiselna, čeprav bi šlo pri evharistiji za božanstvo pod podobami kruha in vina. Toda v Kalcedonu so rekli drugače, namreč, da Kristus obstoji v dveh naravah. Kristus kot Bog je torej lahko istočasno navzoč povsod, njegovo povečano telo pa se nahaja na enem mestu, torej v nebesih.« (Reformirana stran, 2014)

Obstaja mnogo različnih mnenj in razlag o Kristusovi smrti, njeni 'pravi' naravi, pomenu za človeštvo, dogajanju na Golgoti v času smrti, vstajenju in podobno. Za nekoga, ki to raziskuje, ni problem v pomanjkanju informacij, ampak da so te informacije (v pisni obliki in video predavanjih) predstavljene nerazumljivo in megljeno. Nekatere predstavitve povzročajo več zmede in škode, kot koristi. Poglejmo nekaj primerov.

Dva adventistična teologa trinitarista dajeta povsem nasprotujoče si trditve o podobnosti katoliške in adventistične dogme o Trojici. *Radiša Antić* (Antić, 2014) trdi, 'da so razlike samo minimalne, ker imata isti Nicejski izvor', Josip Salajster pa trdi, 'da se katoliška in adventistična dogma o Trojici v teološkem pomenu razlikujeta kot nebo in zemlja, ker je katoliška dogma čista izmišljotina in temelji na mitologiji. (Salajster, 2014, 7'44-10'30)

Drugi primer so nekatere trinitaristične razlage v zvezi s Kristusovim rojstvom, smrtjo, vstajenjem in Božanskem sinovstvu. Evangeliji in Sveto pismo o teh stvareh govorijo preprosto in jasno, medtem pa zamotane, meglene in zmedene razlage vzbuja dvome. Čemu so sploh potrebne razprave, razlage in dokazovanja, kako drugi nimajo prav? Tudi za takšne razlage bomo navedli en primer.

Mladega teologa Salajsterja recimo, ki sicer ima na spletu objavljenih mnogo lepih nastopov o Svetem pismu in Jezusu, pri Trojici povsem zanese. V zadnjih minutah predavanja '*Kdo je Božji Sin*' je nekatere stvari povedal (morda nehote) tako nejasno, da iz njegovih besed sploh ni razvidno, katero resnico zagovarja. To je odlomek:

»Pomembno je razumeti točke iz Svetega pisma, ne glede na to, če gre za njegovo dobesedno ali metaforično rojstvo ... tako je skrivnost tudi tisto, kar se je zgodilo na križu.. Ne secirajmo tega in ne vznemirjajmo Boga z vstopanjem v nekaj, kar je skrivnost ... Ker vam lahko v tridesetih sekundah dokažem, ampak ne bom ... se pa lahko v tridesetih sekundah dokaže, da on, Bog na križu ni umrl niti s prvo niti z drugo smrtjo. Obstaja tudi ta razprava: s kakšno smrtjo, kdo je umrl, Bog, človek, kako Bog, kako človek ... Niti s prvo niti z drugo smrtjo ... ampak ... z nečim tretjim in to je skrivnost ... ne opoganimo tega z vstopanjem na teritorij, ki je svet in prepovedan, ker ne moremo, ker Bog od

nas pričakuje strahospoštovanje ... Priznati moram, da se moj um ni nikoli srečal z nečim bolj veličastnim od te skrivnosti utelešenja, skrivnosti umiranja na križu in vstajenja.» (Salajster, 2015, 1:21'17)

Samo predavatelj ve, kaj je hotel povedati, toda zabeležene ostajajo gole besede, ki jih je izrekel brez dodatne razlage. Besede, zelo nevarno podobne teorijam, ki so evangelijsko preprostemu krščanstvu *čudaške in tuje*. So ezoterika in okultizem najčistejše vrste. In to gledajo in slišijo množice ljudi. Na ta način se seje dvom: *ali Kristus ni zares umrl in ali njegova 'smrt' ni to, kar večina misli in veruje?* Če bi bilo tako, potem je celo krščanstvo zablada, sveropisemsko sporočilo pa nesmisel. Ezoteriki namreč razlagajo, da je 'golgotška skrivnost' v resnici Jezusova 'mistična smrt', njeno *pravo naravo* pa samo redki lahko razumejo. Omenjena izjava pa bi lahko našla skupne točke s celo najbolj neverjetnimi nauki duhovnosti nove dobe.

Za ilustracijo teh trditev in razlikovanje med svetopisemskimi resnicami in temi nauki je vredno dodati tri odlomke. Prva dva sta povezana s serijo predavanj antropozofa¹³ in ezoterika dr. Rudolfa Steinerja (1861-1925), ki so v knjižni zbirki znani pod naslovom *Peti evangelij*. Prvi citiran odlomek je iz predavanja *Skrivnost binokla - nadaljevanje razodetja ob vnebohodu* (1923), drugi pa iz komentarja prevajalca *Petega evangelija* v slovenski jezik, Janija Urbanca (2013). Tretji odlomek je iz novodobne teozofske literature, ki pa o Kristusu razglša še nekaj povsem tretjega.

¹³*Opomba:* Kot avtorica zbirke predstavljenih virov v tej knjigi (*Sporočilo treh angelov I, II*) in bivša članica švicarskega Antropozofskega društva čutim dolžnost, da dodam nekaj svojih misli o antropozofiji in Rudolfu Steinerju (glej tudi I. del *Bitka za nesmrtnost*, str. 205-206). Kot rečeno, sem bila več desetletij članica Antropozofskega društva. Včlanila sem se v švicarskem Goetheanumu v Dornachu, svetovnem izobraževalnem 'srcu' Steinerjevih nauk. Na tem mestu želim jasno povedati, zakaj antropozofe še vedno spoštujem kot ene najboljših ljudi, kar sem jih spoznala. So resnicoljubni in poštene v vseh pogledih, skromni; življenjska filozofija jih samodejno vodi v dosledno spoštovanje narave in življenja, predani so vsemu, kar služi dobrobiti človeštva, in iskreno verujejo v to, kar delajo. Toda desetletja moje pripadnosti temu društvu in aktivnosti v njem mi niso prinesla duševnega miru, po katerem sem hrepenela, zato sem odšla v svojem raziskovanju dalje. Odkritja, do katerih sem prišla kasneje, so mi pokazala, da je poganstvo prisotno v vseh luciferičnih naukih, ne glede na to, kje jih zasledimo. Meni je šele resen študij Svetega pisma in del Ellen White ob molitvi prinesel spoznanja, uvide in notranji mir, ki ga želim tudi vsem antropozofom in bralcem teh strani. Rudolf Steiner je antropozofijo ustanovil po ločitvi od teozofov Helene Blawatsky, ker se ni strinjal z nekaterimi njenimi nauki, sicer pa v *teozofsko Društvo* tudi nikoli ni bil formalno pridružen. Steiner je z antropozofijo šel v povsem drugo smer in s pomočjo *Goethejevih* del našel povezave med znanstvenimi spoznanji in njegovimi lastnimi opazovanji dejavnosti duhovnih sil. Steiner je s svojimi duhovno-spiritualnimi spoznanji deloval na mnogih področjih: medicina – *homeopatija*, izobraževanje – *waldorfska pedagogika*, družboslovne znanosti – *tričleni koncept v organiziranju družb*, kmetijstvo – *dinamična metoda pridelovanja*, arhitekturni koncepti – stara in nova zgradba *Goetheanum* v Dornachu, kiparjenje iz lesa, duhovni vidiki likovne in glasbene umetnosti (barvni krog) in še bi lahko naštevati.

Antropozofija je na sebi lasten način ostala povezana tudi z izročilom Svetega pisma, najbolj vidno pa se razlikuje v delu o *stvarjenju*. Steiner je evolucionist, njegov *duhovni nauk* pa pojasnjuje potek evolucije materialnega sveta, predvsem dvig človekovega duha iz materialne v spiritualno zavest. Steinerjevi nauki ne polemizirajo s Svetim pismom (religiozno opredeljeni člani so običajno katoliki). Njegova spoznanja tudi niso v nasprotju s človeško logiko, saj se zdi, kot bi resnično nadgrajevali materialni svet z duhovnimi spoznanji njegovega ozadja. So pa po drugi strani *'opoj uma'* in lahko vpogled v duhovni svet človeka povsem zasvoji. Pojavi se vprašanje: ali ni morda vsebina drame *Faust*, ki jo je napisal J. W. Goethe (Steinerjev vzornik in duhovni oče) resnična? In ali ni morda tudi Steiner imel *'mojstra'*, ki mu je razkrival *misteriozne spiritualne reči*, ki jih navadni smrtnik ne bi smel nikoli vedeti? Navsezadnje so tudi Steinerjeve razlage svetopisemskih (domnevnih) resnic videti tako, kot da bi samo malo privzdignil tančico in s skoraj neopaznimi spremembami pokazal tisto, česar Sveto pismo nikoli ni imelo namena razkriti. Iz navedenih in še mnogih drugih razlogov Steinerjevih nauk ni možno ločiti od določenih aspektov luciferičnih indoktrinacij.

»Razvoj človeštva na Zemlji so različni religiozni sistemi postavili pred človeštvo kot mogočne slike. Da bi jih popolnoma razumeli, je potrebno neke vrste ezoterično spoznanje ... Človeško fizično telo je bilo v sredini atlantskega časa gotovo. Potem se je že razvijalo v padajoči liniji ... Okoli časa misterija na Golgoti je bilo človeško telo že tako degenerirano, da so bili ljudje, ki so bili takrat inkarnirani ali inkarnirani kmalu za tem, približno do 4. stoletja, v nevarnosti, da bodo zapustili Zemljo pusto in prazno in v prihodnje ne bi našli več možnosti, da bi se spustili iz duhovno-duševnega sveta in oblikovali fizično telo iz fizičnih snovi Zemlje ... Delovanje arimaničnih in luciferičnih sil je stvar res privedlo tako daleč, da bi v času misterija na Golgoti človeštvo moralo izumreti ...

S tem, kar se je z misterijem na Golgoti zgodilo, je bilo človeštvo ozdravljeno izumrtja ... Kristus je pravzaprav z misterijem na Golgoti postavil v razvoj Zemlje kozmični dogodek. Kristus je prišel iz duhovnih višin, povezal se je s človekom Jezusom iz Nazareta, s človeštvom, šel je skozi misterij na Golgoti, je svoj razvoj povezal z razvojem Zemlje ...

Kristus Jezus je dovršil svoje dejanje na Golgoti. In dokončal ga je tako, da je deset dni po dogodku vnebohoda poslal ljudem možnost, da se tudi z notranjim duhovno-duševnim, z JAZ-om in astralnim telesom, prežamejo s Kristusovim impulzom. To je slika Binkošti: prežemanje s silo duhovno-duševnega razumevanja misterija na Golgoti, pošiljanje Svetega Duha ... Plodno mora to narediti posameznik za sebe s tem, da sprejme Svetega Duha ... Pošiljanje duha, binkoštna skrivnost pa pove, da je duševnost in duhovnost človeka lahko deležna plodov misterija na Golgoti le, če se človek dvigne k resničnemu priznavanju vsebin misterija na Golgoti. ... Kristusovo dejanje na Golgoti je objektivno dejanje, ki v svojem kozmičnem pomenu ni odvisno od tega, kaj ljudje o njem mislijo. Misterij na Golgoti se je torej zgodil za vse ljudi, tudi za tiste, ki v to ne verjamejo.« (Steiner, 2015)

»Morda bodo ljudje nekega dne tudi v znanstvenem smislu uvideli in bolje spoznali povezanost tiste zatemnitve Sonca s tem zemeljskim potresom ... Tisti zemeljski potres je bil posledica zatemnitve Sonca. Prav ta potres je pretresel grob, v katerega je bilo položeno Jezusovo truplo – in prestavil kamen, ki je bil položen na gomilo, v zemlji pa je nastala razpoka, ki je pogoltnila truplo. Naslednji potresni sunek je povzročil, da se je razpoka nad truplom znova zaprla. Ko so ljudje drugo jutro znova prišli, je bil grob prazen, saj je truplo skozi razpoko vzela zemlja; le kamen je še vedno ležal tam, kamor se je bil odvalil ...

Če bi kdorkoli hotel reči, da se nekaj takega ni moglo zgoditi, da se namreč iz veselja kakor v mogočnem jezikovnem znamenju prikaže simbol za to, da je v človeško evolucijo vstopilo nekaj novega, da božanske moči tistega, kar se dogaja, ne pišejo Zemlji s takimi znamenji, kot sta zatemnitev Sonca in zemeljski potres, mu lahko edino odvrnem: Iskreno lahko verjamete, da ni bilo tako! Kljub temu drži, da se je tako zgodilo!

Nemogoče je, da se to enkratno kozmično znamenje z dogodkom na Golgoti ljudem še kdaj ponovi. Vendar se je kljub temu zgodilo ... To je le privid, da se je na križu zgodila smrt, v resnici je ta smrt, ki jo je povzročilo brezmejno trpljenje, rojstvo tega, kar je zdaj kakor žarek prodrlo v dušo, za celotno Zemljo. Za Zemljo je bilo s smrtjo Jezusa rojeno tisto, kar je bilo prej pričujoče vsenaokrog zunaj Zemlje: V Zemljo se je vrodila vseprežemajoča kozmična Ljubezen. Za Zemljo je bilo v trenutku, ko je Jezus iz Nazareta izdihnil na križu na Golgoti, rojeno nekaj, kar je prej obstajalo le v vesolju. Smrt Jezusa iz Nazareta je bila rojstvo vseprežemajoče kozmične Ljubezni v sferi Zemlje. To je nekako prvo spoznanje, ki smo ga sposobni prebrati iz tega, kar imenujemo Peti evangelij.

Odpustite mi, ker bom tukaj vključil osebno pripombo. Moram priznati, da sem bil sam nadvse začuden, ko sem se zavedel, kako je vse to, kar so doživeli v času med Misterijem na Golgoti in tako imenovanim vnebohodom, prišlo v duše apostolov ...

Čutim se nekako okultno zavezan, da prav zdaj spregovorim o teh stvareh. Želim povedati tole: Zelo dobro vem, da živimo v času, v katerem se pripravlja marsikaj za prihodnost človeštva na Zemlji ... Vem, da bodo prišli časi, ko bo mogoče govoriti o teh stvareh povsem drugače, kot nam to sedanje razmere dovoljujejo ... Toda kmalu bo prišel čas, ko bo mogoče govoriti z večjo natančnostjo, ko bo marsikaj tega, kar je danes lahko le nakazano, spoznano z veliko večjo natančnostjo v duhovni kroniki nastajanja.« (Urbanc, 2014)

Naslednji, četrti odlomek je vzet iz novodobne knjige popularne pisateljice Barbare Marciniak (1992) z naslovom: *Prinašalci novega sveta*, poglavje *Kdo so vaši Bogovi*, ki smo jo omenjali že v prvem delu (*Bitka za nesmrtnost*, 142) Vsebina knjige je domnevno sporočilo zemeljskih 'vesoljskih bratov' iz ozvezdja Plejad, ki so prišli na pomoč ljudem v času težkega prehoda v višje frekvence.

Vsebina knjige bralce nagovarja k pripravi na *pomemben trenutek prehoda*, hkrati pa jim spodbuja samozavest s trditvijo, da so 'izbranci prinašalcev luči' in to naj bi dokazovalo že samo dejstvo, da knjigo berejo. *Prinašalci luči* so *Bratstvo svetlobe*, ki imajo že od nekdaj nalogo 'razbijati stare sisteme teme' in se zato imenujejo tudi *Uporniki*. Zgodovino človeštva opišejo kot žalostno zgodovino boja med *Pravimi Gospodarji – Bogovi Ustvarjalci* in *lažnimi bogovi*, ki so našo Zemljo zasužnjili. Sedaj prihaja čas, da se osvobodimo. Nato sledi več sto strani opisa zemeljske bede, od začetkov do danes, (ki jo dobro poznamo) z vsemi zlorabami ljudi s strani 'elit' in lažnih bogov. Pravzaprav je vse skupaj videti kot osebna izpoved dosedanjih aktivnosti samega Luciferja.

Odlomek je v povezavi z našo trenutno tematiko in opisuje religiozna slepila. Med temi je opisano tudi *lažno Kristusovo križanje in navidezna smrt* – kot velikanska hologravska projekcija.

»Govorili smo vam že o portalu na Bližnjem Vzhodu, o dimenzionalni odprtini za vstop na planet, preko katere določene energije najdejo vstop v civilizacijo ... Ta portal je tudi prvovrsten kandidat, da skozi določen sistem verovanja spremeni ta kaotični svet in da se na tak način privede do tega, da se zavest premika v različnih smereh ... V nedavnih časih, v zadnjih 40 - 50.000 letih so se na področju Srednjega Vzhoda pojavile mnoge civilizacije in mnoge religiozne drame so se tam začele ...

En primer za hologravske projekcije, ki je bila vstavljena na planet, da spremeni tok zgodovine, je Kristusovo križanje. Ta drama, ki se je odigrala in skozi zgodovino prenašala naprej, ni realnost ... Določena verzija življenja tega bitja je postala zelo zabavna hologravska projekcija, ki je bila sem vstavljena in odigrana, kakor da se je to res zgodilo ... Mnogo ljudi bo reklo: to je bogokletje ... Kako lahko postavimo pod vprašaj to, kar piše v Bibliji? ... Vse te stvari so povedane in ustvarjene s strani patriarhalnih organizacij, s katerimi so promovirale sebe. Več od tega ni bilo ...

Kristus ni prišel kot eno bitje, ampak kot številna bitja, ki so vplivala na ljudi v človeški temni dobi, v kateri so bili ljudje pripravljeni razumeti njihove skrivnosti ... Originalni načrt je bil: Odbor Kristusa bo prišel na Zemljo, širil bo Svetlobo in informacije ter bo pokazal ljudem, česa vse je sposobno človeško telo ... Tako so kreirali in vstavili dramo o Kristusu, ki je bil razpet na križu, da bi ustvarili strah in druge namere manipuliranja ...« (Marciniak, 1992)

V zaključku te tematike želim posebej izpostaviti, da zgoraj ni bila izrečena nobena trditev o tem, kaj je *Salajster hotel povedati*. Podano je bilo samo opažanje, da lahko nejasno in neodgovorno razlaganje pomembnih vsebin povzroči zmedo. Vse povedano in citirano je ilustracija, kako tudi vstavljene retorične vrzeli, ki ob kakšni drugi priložnosti res vzbujajo umetniški užitek, v tovrstnih predavanjih lahko povzročijo zgolj peklenko brezno v možganih poslušalcev, ki ga je možno zapolniti z različnimi teorijami. O težavnih svetih temah je potrebno govoriti jasno, nedvoumno in na posvečen način.

Kam gredo molitve, namenjene Bogu Svetemu Duhu

Dogma o Trojici je tesno povezana tudi z naravo Svetega Duha. Kot smo videli iz odlomkov o II. vatikanskem koncilu in oživiljenem pomenu Trojice v ekumenskem gibanju, je od takrat dalje tudi Bog Sveti Duh dobil bolj pomebno vlogo. Poudarjanje Duha in njegovih darov je opazno povezano s karizmatičnimi gibanji. *Ekumenizem in karizmatična gibanja* bodo podrobneje obravnavani v poglavju *Pozabljena reformacija* (str. ---). Na tem mestu bodo predstavljeni samo odlomki razprav v zvezi z vprašanjem, *kam pravzaprav gredo molitve, ki so namenjene Bogu Svetemu Duhu*.

»V besedilih *Zgodnjih spisov E. G. White* lahko najdemo citate, v katerih pravi, da je *"Satan želel Jezusa kot Tolažnika umakniti od naših pogledov. Uspelo mu je usmeriti naše oči od Jezusa k sebi. Trditev, da je Sveti Duh posebna oseba in ne Kristusova osebnost, pomeni odstraniti Jezusa od naših pogledov in postaviti drugo osebo na njegovo mesto. Samo poglejte, koliko poudarkov se danes daje Svetemu Duhu. Oče in Sin sta potisnjena na stran. V centru je Sveti Duh. Kdo je ta, ki hoče biti bog? Kdo je tisti, ki želi odgovarjati na naše molitve, ki želi izvrševati božje delo na zemlji? Kdo je ta, ki želi biti čaščen kot bog? Satan. Od nekdaj si je želel biti tretji član Božanstva. Želi se vrniti med nas in Kristusa, drugi "Tolažnik", ki odgovarja na naše molitve in nam daje moč. (Berite Zgodnje spise EGW, 57, 58).*

Z uvajanjem doktrine o Trojici, ki definira Svetega Duha kot tretjo osebo, kot Boga Svetega Duha (ki nima svetopisemske osnove), smo začeli moliti k temu bitju (v Svetem pismu ni vrstice, v kateri bi nekdo molil k Svetemu Duhu). Vprašanje je: *kdo odgovarja na te molitve?* Če nauk o Trojici ni pravilen, če Sveti Duh ni tretja, ločena oseba ali član Trojice, potem mi z molitvami k Svetemu Duhu dejansko molimo k Satanu ... Ali ni to resna zadeva?« (Opravljanje verom, 2015, V)

»*Oče in Sveti Duh sta opisana z besedami iz Svetega pisma, ki se sicer nanašajo na Kristusa: 'polnost božanstva', ob tem, da je Oče to 'telesno', kar je prav tako izjavljeno v Svetem pismu za Kristusa. Dalje se vsem trem pripisuje tudi značilnost 'sile', ki jo običajno uporabljamo za Duha. To so besede, s katerimi niti naši najbolj pogumni pridigarji ne upajo govoriti ... (Opravljanje verom, 2015, O)*

»*Očitno je, da je razumevanje in sprejemanje teh treh nebeških sil danes kamen preizkušnje, za razliko od tistih časov, ko je bila preizkušnja sprejemanje Kristusa kot Božjega Sina. V tistem času (prvi adventisti, op.) niso imeli problemov s trojnostjo, kot tudi ne s soboto, tako da to za njih ni bil kamen preizkušnje ... V našem času, v katerem se z nazivi Oče, Sin in Duh naziva marsikaj, je očitno, da je, kot nikoli doslej, aktualno krščevanje in duhovna avtoriteta tistih, ki krščujejo v Njihovem imenu. Ker ko nekdo počne nekaj v imenu koga drugega, to pomeni, da tega ne dela on, temveč tisti, v čigar imenu to dela. On je le posrednik ...*

»*„Intelektualizem, v katerega se je zapletel postmineapolijski adventizem, je tudi njega (William) zapeljal, da se ukvarja s vprašanji, o katerih razodetje molči. Antropomorfisti verjamejo, da lahko s pomočjo antropomorfizmov v Svetem pismu jasno povedo, v kakšni telesni obliki je Bog, ker se omenjajo roke, noge itd. Ne razumejo, da nam Sveto pismo tukaj govori kot malim otrokom, z otroškim jezikom. Povemo lahko samo toliko, kolikor nas je naučilo Sveto pismo, ne da bi si drznili povedati več in delati primerjave. Tega ne moremo zato, ker je Bog enostavno neprimerljiv. Tudi ne moremo reči, da je Duh drugačne oblike od Očeta in Sina, še posebej pa ne, da nima nobene telesne oblike, ker je v Pismu Duh pogosto predstavljen z oblikami, kot so golob, svečnik, sedem bakel, ognjeni jeziki itd. Tudi pri stvarjenju človeka, kjer je Duh sodeloval, je rečeno: Naredimo človeka po svoji podobi, kot smo mi..." (Opravljanje verom, 2015, O)*

Poglejte tudi, kaj pravi Leroy Froom, avtor knjige *Evangelizem*, o svojih virih za spoznavanje novih resnic o Svetem Duhu:

»Ali lahko nekaj iskreno priznam? Ko so me nekje med leti 1926 in 1928 naši voditelji prosili za serijo predavanj o Svetem Duhu, v pridigarških inštitutih na področju severnoameriške unije, sem ugotovil, da razen neprecenljivih navodil iz Duha preroštva ni bilo praktično ničesar med našo literaturo, kar bi podprlo Sveto pismo na obsežnem področju. Na to temo v naši literaturi niso obstajale prej napisane knjige.« (Leroy Edwin Froom, *Movement of Destiny*, page 322. 1971)

»Bil sem prisiljen v obdelavo velike količine uporabnih knjig, ki so jih napisali ljudje izven naše vere, kot so Murray, Simpson, Gordon, Holden, Meyer, McNeill, Moody, Waugh, McConkey, Scroggie, Howden, Smith, McKensie, McIntosh, Brooks, Dixon, Kyle Morgan, Needham, Pierson, SEISS, Thomas, West, in mnogo drugih, za začetne namige in predloge, in da bi bil odprt do novih obzorij in preučevanja. Zato sem šel tja. Toda to je bila kratkoročna pomoč. Skladovnice teh knjig so mi pokazale, da imajo ti ljudje pogosto globlje poznavanje in razumevanje teh stvari ter poznajo Svetega Duha in večno življenje boljše kot naši ljudje. Vendar pa je bila to še vedno velika in skrita tematika.« (Leroy Edwin Froom, *Movement of Destiny*, stran 324)« (Maranatha, 2014, 9)

»Sveti Duh je oseba-osebnost, skozi katero sta Oče in Sin vseprisotna v vsem vesolju ... E. White je svojih zgodnjih spisih izjavila, da je sam Lucifer želel prodreti v to skrivnost in je zaradi tega pristal v grehu ... Kljub temu si ravno nauk o Trojici jemlje pravico definirati to vprašanje. Zato je ta nauk še veliko bolj nevaren, kot se zdi na prvi pogled. ... V čem je nevarnost nauka o Trojici usodnega pomena? Zelo enostavno. Božanska narava je popolnoma nesmrtna, za razliko od vesolja in ustvarjenih bitij, kot so angeli ali ljudje. V vesolju bi vsak atom takoj razpadel, če bi Bog ukinil svoj dar življenjske sile. Jezus je kot edinorojeni, a ne ustvarjeni Sin poleg Očeta edino bitje v vesolju z absolutno nesmrtnostjo, ki jo je dobil od Očeta.« (Šušljic, 2014a)

»V Izjavi E. White (YI July 7, 1898) je rečeno, da moramo častiti samo Očeta in Sina. Ni rečeno "Očeta in Sina", ampak "samo Očeta in Sina", kar pomeni, da ne smemo častiti še tretjega. Nikjer v Svetem pismu ali Duhu preroštva ne najdemo zapovedi za čaščenje ali molitev Svetemu Duhu. Če smo danes dodali tretje bitje, da ga častimo in molimo k njemu, obstaja vprašanje: *kdo je on?* Edini možni odgovor je: tisti, ki je že od začetka želeli biti čaščen – uganite, kdo je to bil?

Tukaj je izjava, ki jo je dal F. M. Wilcox (1911) z uvodnim citatom E. White: *»Sveti Duh je vdahnjevanje duhovnega življenja v duši. Dodeljevanje Duha je dodeljevanje Kristusovega življenja.* 'Na ta način je Kristus vseprisoten. Uporabimo ilustracijo: kot telefon, ki odnese glas nekoga, da je ta lahko prisoten milje daleč, tako Sveti Duh nosi vso Kristusovo silo in ga naredi prisotnega na vseh mestih istočasno, skupaj z vso njegovo močjo ... Duh je torej personifikacija Boga in v Kristusa, toda nikoli ni razodet kot oddvojena osebnost. Nikjer nam ni rečeno, da molimo *k Duhu*; ampak nam je rečeno, naj molimo k Bogu *za Duha*. V Svetem pismu ne najdemo molitve, ki bi bila naslovljena 'na Duha', ampak molitve s prošnjami 'za Duha'. (MC Wilcox 1911).« (Opravljanje verom, 2015, V)

»Sveti Duh je On (Jezus) sam, brez človeške narave... ' (14MR 23) Vsekakor je ta citat velika luč, ki jo moramo vedno ponavljati. Zelo sem hvaležen netrinitarcem za te citate, ki so jih našli, in ki potrjujejo prav to, v kar verujemo. Blagor tistemu, ki lahko prepozna, da ni Sveti Duh nič drugega kot Kristus ... Dolgo smo hoteli spoštovati Kristusa brez spoštovanja in poslušanja Svetega Duha. To je nemogoče.« (Opravljanje verom, 2013, O)

Je trojica progresivni proizvod krščanske luči ali rezultat odpada od prvotne vere

Citirali bomo nekatere izjave obeh strani, iz katerih so razvidna zelo nasprotujoča si mnenja o tej temi.

»Trojica je ena najmočnejših in najnevarnejših odpadniških nauk, ki so bili vrinjeni v verovanja advenistov po smrti Ellen White ... Zato je argument, da se krši nauk cerkvene večine, ko se napadajo predstavniki resnice, nesmiseln. Najpogosteje uporabljena knjiga za 'dokazovanje' Trojice je *Evangelizem*, ki jo je sestavil dr. Froom v času izjave Williama Whitea, skupaj s citati E. White, vzetimi iz konteksta, in ki je tudi sam odkrito izjavil, da bo odstranil vse stare nauke, ki nas sramotijo pred drugimi Cerkvami, in da sta mu pri tem pomagala dva neadventistična teologa, ki "bolje razumeta resnice kot adventisti", in z osebno udeležbo pri pisanju 28 točk temeljnih verovanj vrnil tudi Trojico kot del naše vere ...« (Šušljic, 2014b)

»Odkod prihaja sveta Trojica? Mnogi menijo, da nauk o Trojici ni progresivni proizvod krščanske luči, temveč je prej nastal kot rezultat odpada od prvotne vere in uvajanja poganskih idej. Trinitarizem in netrinitarizem sta dva tako različna koncepta, kot je npr. posvečevanje sobote ali nedelje. Kompromis med tema dvema verovanjema ni mogoč, ker se eno ne more spremeniti v drugo, ne da bi se prejšnje odvrгло kot zabloda.« (Religija.me., 2012, 5-6)

"Pomembno je omeniti, da so zgodnji trinitaristi zavračali idejo, da je Jezus Bog. Sodobni trinitaristi se ne strinjajo z njimi in verjujejo v enakopravnost vseh treh oseb v Bogu, ob tem pa razmerja med njimi pojmujejo predvsem metaforično ... Sprejemanje nauka o Trojici pomeni, da moramo verovati v to, kar Rimskokatoliška cerkev uči v svojem nauku, tradiciji in učitelstvu, ki trdi, da apostoli niso poznali vse resnice o Bogu in da je 'Cerkev' oblikovala doktrine po tistem, ko je bilo napisano Sveto pismo, in ki so pomembne enako kot resnice, ki jih Sveto pismo jasno uči. Zanimivo je omeniti, da enake argumente uporablja tudi sodobna Krščanska adventistčna cerkev, ki trdi, da pionirji adventnega gibanja, ki so se držali svetopisemskega stališča – netrinitaristi, niso učili popolne resnice ...

Trinitaristi za opis Boga uporabljajo izraz "božanstvo", da bi opisali Boga Očeta, Boga Sina in Boga Svetega Duha. To počnejo tako, kot če bi bili to svetopisemski izrazi, ne da bi pomislili, da so izrazi morda nesvetopisemski ... Torej moramo biti zelo previdni pri tem, kakšne izraze uporabljamo, ko govorimo o Bogu. Izkrivljene sheme in vstopanje v neke nove oblike malikovanja se lahko začnejo tako, da namesto Boga začnemo častiti nek njegov atribut in iz njega naredimo novega boga, kot je to primer s Svetim Duhom oz. Božjo prisotnostjo." (Simović, 2014)

William Johnsson v *Adventist Review* (1994) pravi: »Adventistična prepričanja so se v zadnjih letih spremenila pod vplivom sedanje resnice. Najbolj šokanten je nauk o Jezusu Kristusu, našem Odrešeniku in Gospodu ... gledanje na Boga kot Trojico, ki je sedaj del naših temeljnih verovanj, ni bilo del verovanj pionirjev adventizma.« (William Johnsson, *Adventist Review*, January 6th 1994, Article 'Present Truth - Walking in God's Light', 1994)

George Knight, eden naših najbolj znanih zgodovinarjev in profesorjev na adventističnem vseučilišču Andrews (ZDA), je svoje mnenje izrazil z naslednjimi besedami:

"Večina ustanoviteljev Cerkve adventistov sedmega dne se v tem trenutku ne bi mogla pridružiti cerkvi, če bi se morali strinjati z njenimi *Temelnjimi verovanji*. Natančneje, večina se ne bi mogla strinjati s prepričanjem v številko 2, ki je nauk o Trojici.« (George Knight, 'Ministry' magazine, October 1993, page 10, 'Adventists and Change')

Jerry Moon pravi: *"Večina vodilnih pionirjev adventistične cerkve ni verovala v Trojico, in to je sprejeto kot adventistična zgodovina, čeprav je večini adventistov zvenelo čudno, ko je Erwin R. Gane pred 40 leti napisal tezo o tej temi."* (Jerry Moon, 'The Trinity', chapter, 'Trinity and anti-trinitarianism in Seventh-day Adventist history, page 190)

V knjigi Trojica (2002) lahko beremo: *"V zadnjem času je prišla na dan še ena gora vprašanj: 'Je bila vera pionirjev o božanstvu pravilna ali napačna? ... ' Tako, kot je videti zaradi enega 'toka' razlaganja, je jasno: ali so bili pionirji v zmoti in ima današnja Cerkev prav, ali pa so imeli prav pionirji in je današnja Cerkev odpadla od svetopisemske resnice."* (Trinity, 2002, 191)

In še izjava Fernanda L. Canale: *"Koncept Trojice, in sicer ideja, da so trije eno, ni izrecno izraženo (v Svetem pismu in Duhu preroštva, op.), ampak se razume samo po sebi."* (Fernando L. Canale, The Handbook of Seventh-day Adventist Theology, Seventh-day Adventist Encyclopaedia Volume 12, page 138, 'Doctrine of God, 2)

»... Pozitivni vidiki (pridruženega) članstva in sodelovanja v ekumenizmu so v resnici glavni argumenti ekumenske zveze. Ob tem je trenutni papež dejal, da je Trojica glavni nauk Katoliške cerkve in da bo olajšal združitev vseh krščanskih cerkev ... V zvezi z vtihotapljanjem naukov o Trojici (v Adventistično cerkev, op.) s strani sovražnikov je glavna knjiga, ki služi za dokaz njihove pristnosti, *Evangelizem* dr. Fromma iz krogov Generalne konference, ki jo je sestavil približno 20 let po smrti Ellen White. Sam je odkrito napisal, da bo odstranil vse nesmiselne nauke starih adventistov, ki nas pred drugimi smešijo in da sta mu pri tem pomagala dva ne-adventistična teologa, ki sta po njegovem resnico razumela veliko globlje od Adventistov ... (Šušljic, 2014a)

Ellen White je razmišljala tudi o prihodnosti Adventistične cerkve. Vnaprej je vedela, da bo prišel čas deljenih mnenj in je zato napisala več opozoril. Nekatera med njimi so konkretna, druga pa v obliki opominov za odnos do svetopisemske resnice.

"Tisti, ki jim je povedano sporočilo resnice, redko vprašajo 'Je to res?', pač pa pogosteje 'Kdo jo zagovarja?'" (White, 1994, 459)

"Ko se predstavi ideja v smislu Svetega pisma, mnogi ljudje ne vprašajo, ali je resnica v skladu z Božjo besedo, ampak kdo jo zagovarja. In če ne prihaja iz tistih virov, s katerimi so v celoti zadovoljni, potem zanje ni sprejemljiva." (E. G. White, Testimonies to Ministers and Gospel Workers, pp. 105, 106)

»V prihodnosti bo resnica izkrivljena s človeškimi pravili. Goljufive teorije bodo predstavljene kot varne doktrine. Lažna doktrina je eno od orodij, ki ga je Satan uporabljal v nebeških sodiščih. ... Ne predstavljajte teorij ali tekstov, ki ne temeljijo na Svetem pismu ... "Pisano je" je merilo, ki mora biti vsem jasno« (RH 21. januar 1904; Ev 600, 601)

"Ko bodo ljudje na položaju voditeljev in učiteljev delali pod vplivom spiritističnih idej in sofizma, ali bomo ostali tiho, zaradi strahu, da bi negativno vplival na njihov vpliv, medtem ko se zavajajo duše? ... Ali bodo ljudje v naših ustanovah molčali, dovoljujoč zahrbtnim zablodam objavljanje, da uničijo duše? « (Maranatha, 2014, 9, 13-14)

»Ellen White je adventističnim delegatom na generalni konferenci adventistov leta 1905 povedala tole: „Naj si nihče ne drzne rušiti temeljev naše vere, ki so iz nas naredili to, kar smo.“

Trojico sprejeti po veri?

Današnja Adventistična cerkev pravi, da je možno dogmo o Trojici sprejeti samo z vero. Sledijo citati z navedbami virov:

"Medtem ko nobena vrstica v Svetem pismu uradno ne podpira doktrine o Trojici, je le-ta izveč s strani svetopisemskih piscev kot realnost in omenjena v par vrsticah. Samo z vero lahko sprejmemo obstoj Trojice." (Review and Herald, zvezek 158, str. 4)

"Koncept Trojice, in sicer ideja, da so trije eno, ni eksplicitno podana, ampak sama po sebi izražena." (Fernando L. Canale, The Handbook of Seventh-day Adventist Theology, Seventh-day Adventist Encyclopaedia Volume 12, page 138, 'Doctrine of God')

"Adventisti verujemo, da ima vse, v kar verujemo in učimo, temelje v Svetem pismu. Napadamo druge, da njihovi nauki, kot so nedelja, nesmrtnost duše itd. ne temeljijo na Svetem pismu, ampak na tradiciji in poganstvu. Ampak ko je Generalna konferenca leta 1980 v Dallasu prvič javno sprejela Trojico, so vodje izjavili: *"Medtem ko nobena svetopisemska vrstica ne dokazuje Trojice, je predstavljena kot dejstvo ... Obstoj Trojice lahko sprejmemo samo z vero."* (Review and Herald, Special Edition)

Enako obrazložitev lahko najdemo tudi v Rimskokatoliški cerkvi: *»Razodetje enega in troedinega Boga: »Osrednja skrivnost vere in krščanskega življenja je skrivnost presvete Trojice ... Gre za nekaj, česar filozofija ni mogla dognati, saj je to do skrajnosti mogoče spoznati le preko vere.«* (Maspero, 2015)

»'Vrata vere', ki vodijo v življenje občestva z Bogom in dovoljujejo vstop v njegovo Cerkev, so nam vedno odprta ... Ta pot se začne s krstom, po katerem smemo Boga klicati Očeta, in se konča s prehodom skozi smrt v večno življenje ... Izpovedovanje vere v Trojico – Očeta, Sina in Svetega Duha – ustreza verovanju v enega Boga, ki je ljubezen.« (Papež Benedikt XVI. V 'Porta fidei')

Pionir adventizma J. N. Loughborough je že leta 1861 pojasnil, zakaj adventisti ne potrebujejo točno določene definicije verovanja ali '*credo*'. Svoje mnenje argumentira takole:

»Prvi korak k odpadništvu je, da se vzpostavi Credo, ki predpisuje, v kaj naj verujemo. Drugi korak je, da se *credo* uvede kot test pripadnosti. Tretji korak je, da je *credo* temelj, po katerem se sodi člane. Četrty je, da se tiste, ki ne verujejo v *credo*, razglasi za heretike in da se začne proti takšnim preganjanje. (Review and Herald, October 8, 1861)«

Trojica se upira zdravemu razumu

»Obstajajo zagovorniki *trojice*, ki trdijo, da je vsaka od treh Božanskih osebnosti popoln Bog in so skupaj *en Bog po principu* $1 + 1 + 1 = 1$. Iz tega sledi, da celo v primeru, če drugi dve odvezamo, ostane ena oseba, ki je popolni Bog. Ta razlaga vsebuje veliko past; po tej logiki lahko namreč dalje sklepamo, da je $1 - 1 - 1 = 1$. To pomeni: če odstranimo Očeta in Sina in Svetega Duha, imamo še naprej enega Boga. To pa ni logično. Ta en preostali Bog ni osebnost, ker bi potem razen Očeta, Sina in Svetega Duha morala obstajati še četrta osebnost na drugi strani enačbe ... Ta nelogičnost je dobro razvidna v tolmačenju Jezusove

smrti. Zagovorniki te teorije trdijo, da Jezus na križu ni zares umrl, ampak da je to enako dobro, kot da je res umrl. Zakaj to zagovarjajo? Zato, ker je Bog po njihovi definiciji nespremenljiv v tem smislu, da se Jezus na križu ni mogel ločiti od *troedinega Boga*, ker bi ostala samo še dva – Oče in Sveti Duh kot *en Bog*. Po tej logiki Kristus ni mogel zares umreti. Razlagajo, da je umrla samo Kristusova človeškost, ker Božanstvo ni moglo umreti, zato preostane sklep, da je umrlo samo človeško telo. Drugi, ki poskušajo ohraniti zvestobo Svetemu pismu, pa razlagajo, da je Jezus umrl, a je v tem trenutku ostal na nebu samo dvo-edini bog. To pa po drugi strani ruši njihov koncept, da je Bog nespremenljiv ...

V vsej tej nelogičnosti pa obstaja še nekaj bolj zanimivega – koncept delovanja Božje vseprisotnosti. Sveto pismo uči, da je Bog vseprisoten s svojim Duhom, ker je to del njegovega bistva. Druga razlaga pa trdi, da niti Bog niti Sveti Duh nista osebno vseprisotna, ampak je to samo simbolika. Bog naj bi izdajal ukaze in angeli naj bi šli na vse konce vesolja –in se to imenuje *vseprisotnost*. Potemtakem bi izjava *izlil bom svojega Duha na vse vas* pomenila, da bo Bog poslal svoje angele, da se pogovarjajo z nami. Ampak kje je potem Božanska moč? S takšno razlago je odvzeta moč Kristusovemu križanju in evangeliju, ker domnevno Bog in Kristus nista vseprisotna z nami. Kaj potem pomenijo Jezusove besede *jaz bom z vami vse dni do konca sveta. Celo oživljajoči Duh* ni prisoten z nami, ampak je vse mišljeno simbolično ...

V zvezi s Svetim Duhom ta razlaga dalje trdi, da je Bog vseprisoten skozi svoje vseznanje. Sveti Duh ima domnevno *neko mesto na nebu* – t. i. *komandni center* – in daje ukaze angelom, ki potujejo skozi vesolje, in šele ko prispejo na cilj, jih lahko izvršijo. Bog je torej vseveden, ampak, ker ni vseprisoten, je potreben nek čas, da naša molitev *prispe do njega* in se vrne odgovor. Sveti Duh naj bi bil tudi poveljnik nebeške vojske ... Poglejmo, kaj je E. White povedala o tem: »'Božji prestol je na nebu' (Psalm 11, 4): kljub temu je On s svojim Duhom povsod prisoten. On ima intimno vedenje 'o' in osebni interes 'v' vseh delih Njegovih rok.« (Vzgoja, 1903, 132.2)« (Petrović, 2014c)

Nelogičnosti zgoraj omenjene teorije zaznavajo tudi muslimani in ateisti. Poglejmo odlomek iz nekega spletnega časopisa:

»Hans Küng se v svoji špehknjigi o zgodovini krščanstva *Das Christentum* (1999) sprašuje, kako je lahko v VII. stol., v samo nekaj desetletjih, cvetoče severnoafriško krščanstvo klonilo pred islamom. Tudi zato, odgovarja, ker je bilo izmučeno od teoloških debat okrog sv. Trojice in Kristusove narave; utrujeno od napetosti med pravovernostjo in herezijo. Če povem po domače: krščanstvo je učilo $1 + 1 + 1 = 1$ in se pri tem precej naprezalo, islam je prišel z razlago $1 = 1$ in umiril duhovni boj uma.

Krščanstvo je intelektualno zapletena religija, islam je bolj enostaven. Islam samega sebe jemlje za čisti monoteizem, krščanstvo pa obravnava kot prikriti politeizem oz. poganizirani monoteizem. Na spletu lahko poslušate muslimanske pridigarje in izvedence (dr. Zakir Naik,

npr.), ki pravijo, da so muslimani „bolj kristjani od kristjanov“, saj naj bi Jezusov nauk sprejemali v njegovi izvirni inačici – inačici totalno čistega monoteizma, kjer ni prostora za tri osebe v enem Bogu. Kaj zdaj? Se bomo odrekli naprežanju intelekta in duha? Edina možna pot je, da kristjani vzdržujemo visoko teološko refleksijo o sv. Trojici in Kristusu ter nove rodove vzgajamo v njej.« (Cestnik, 2014)

OPRAVIČENJE PO VERI IN POSLANSTVO ADVENTISTIČNE CERKVE

Morda je tematika *opravičenje po veri* in *poslanstvo adventistov* prvi hip videti nepovezana s Trojico, toda videli bomo, da je prav ta povezava ključni vzrok vseh nesoglasij o Trojici. Obstaja namreč tesna povezava med *opravičenjem po veri* in *sporočilom treh angelov*, ki je po besedah E. White *eno in isto*. *Razglasitev sporočila treh angelov svetu je glavno poslanstvo Adventistične cerkve*, toda vsebine aktivnosti in načine opravljanja *te naloge* nekateri trinitaristi in netrinitaristi ne vidijo enako.

Med trinitaristi je večje število takšnih, ki so, v skladu s trinitarističnim vodstvom cerkve, usmerjeni na teologijo evangelija, Božjo ljubezen in dobroto, na dobro sodelovanje z okoljem in drugimi Cerkvami, na družbeno socialne aktivnosti in humanitarno dejavnost. Med netrinitaristi pa je več takšnih, ki opozarjajo na Božjo pravičnost, jezo in sodbo. Opozarjajo na to, da moramo z bolj odprtimi očmi gledati dogajanja v svetu in prepoznati znake konca. Jezus pravi: *»tako tudi vi, ko vse to ugledate, vedite, da je on blizu, pri vratih.«* (Mat. 24, 33) Pričakuje se torej, da *gledamo, vidimo in razumemo*. Novi svetovni red, ekumenizem, popolno soglasje med Vatikanom, pravoslavci, judovstvom, protestanti in muslimani je tik pred vrati in to niso teorije zarote. O tem se javno govori, a o pomenu vsega tega se sprašujejo ljudje vsega sveta. Adventisti na osnovi Svetega pisma in knjig Duha preroštva E. White poznajo odgovor.

Očitno je, da gre v osnovi za odločitev: ali zapusti '*cono udobja*', v kateri želijo ostati nekateri adventisti, in odločitvijo: *ali se malo manj dobro razumeti z okoljem, pa povedati svetu resnico, vključno z 'neprijetnimi in politično nezaželenimi'?*

Eno najlepših možnih rešitev je pokazal predsednik Generalne konference Ted Wilson v svoji pridigi, ki jo je imel 6. avgusta 2011 na konferenci Adventistov sedmega dne v Sacramentu v Kaliforniji. Kot trinitarist je združil teološko pojmovanje *poslanstva adventistov* z *resnimi opozorili netrinitaristov o nevarnostih za Cerkev, ki so posledica dogajanj v svetu okoli nje*. Wilson pravi:

»Imamo edinstveno gibanje, smo ljudstvo Knjige, preroško gibanje, ljudstvo, ki veruje v Danielova prerokovanja in v Razodetje. Ljudstvo, ki te knjige razume historistično. Nismo preteristi – ne trdimo, da so se preroški dogodki v Svetem pismu zgodili v daljni preteklosti.

Nismo futuristi, ki so preroške dogodke potisnili nekam v daljno prihodnost, ki nima nič opraviti z zgodovino – trenutno ali preteklo. Smo historisti, ki vedo, da sedem cerkva v Razodetju 2 in 3 ne predstavlja samo mest v zgodovini Cerkve, predstavljenih z značilnostmi teh prvotnih cerkva – verujemo v preroške zgodovinske meje, ki so bile napovedane, preden so se pojavile, in nam pomagajo, da vemo, kdo smo in v katerem času zemeljske zgodovine se točno nahajamo.

Ta (čas) nam kaže, da živimo na sami konici prstov iz Danielovega 2. poglavja in da bo naslednji dogodek kamen, ki se bo pojavil brez dotika rok in predstavlja drugi Kristusov prihod. Znaki Kristusove vrnitve so povsod okoli nas: vse večje in pogostejše naravne nesreče, politični problemi, za katere ne obstaja rešitev, gospodarska beda zaradi pohlepa, družbeno in moralno propadanje in ekumenska prizadevanja, ki nas bodo oropala verske svobode.» (Wilson, 2011)

Ključne točke podobnih ali različnih mnenj

*Kot vemo, je bilo opravičenje po veri glavni vzrok Luthrove odcepitve od Rismsskokatoliške cerkve v začetku reformacije in je ostalo osnovno verovanje v vseh protestantskih cerkvah do danes. Šele leta 1999 sta Katoliška in Evangeličanska cerkev podpisali *Teološko izjavo o opravičenju po veri* in tako končali spor, ki je trajal od začetka reformacije leta 1517. Bistvo spora je bilo vprašanje, ali lahko človek z lastno močjo, dejanji ali celo s kupljenimi odpustki doseže Božje usmiljenje, ali pa resnično verujemo, da je Jezus Kristus edini odrešenik človeštva in je zveličanje dar milosti. Če je opravičenje po veri razumljeno napačno, se pojavi še tretje vprašanje: *ali lahko Bog vse uredi namesto nas?* Toda teme ne bomo širili v tej smeri.*

*Pogledali bomo, zakaj je opravičenje po veri v svoji osnovi tretje angelsko sporočilo in zakaj je iz tega vzroka zelo pomemben način razlage narave Boga. Pionirji adventizma so pomen opravičenja po veri že v začetku povezali s sporočilom treh angelov iz Razodetja 14, 6-12. Te povezave bomo predstavili v naslednjem vrstnem redu: 1. Povzetek *Sporočila treh angelov*; 2. *Trinitaristi - Krščanska adventistična cerkev*; 3. *Citati E. White*; 4. *Netrinitaristi*; 5. *'Samozvani adventisti' na spletu*.*

Bistvena sporočila treh angelov

- *Bojte se Boga in dajte mu slavo, kajti prišla je ura sodbe njegove; in molite njega, ki je naredil nebo in zemljo in morje in studence vodá.*
- *Padel je, padel Babilon, mesto véliko, ki je z vinom srda nečistosti svoje napojilo vse narode.*
- *Če kdo moli zver in podobo njeno in vzame njeno znamenje na čelo ali na roko svojo, bo tudi on pil od vina srda Božjega, ki je čisto pripravljeno v čaši jeze njegove ... Tukaj je stanovitnost svetnikov, kateri hranijo zapovedi Božje in vero Jezusovo.» (Raz. 14, 6-12)*

Na adventistični spletni strani *Svetlost istine* smo poiskali nekaj odlomkov iz razlage *treh angelških sporočil*.

»Prvo sporočilo poziva vse, da častijo Stvarnika. Božji poziv k čaščenju moramo razumeti kot nasprotje pozivom, da se moli zver in njena podoba. Naroča nam, da "*molimo njega, ki je naredil nebo in zemljo in morje in studence vodá*". Ta novica opozarja na četrto zapoved in ljudi vodi v čaščenje pravega Stvarnika in Gospodarja svetopisemskega dne počitka – sobote. Prvi angel poziva k ponovni vzpostavitvi pristnega služenja Bogu kot Stvarniku, ker je prišel čas sodbe.

Sporočilo drugega angela je, da je *Babilon padel*, ker je zavrnil sporočilo prvega angela – *evangelij o opravičenju z vero* v Stvarnika. Drugi angel svari pred vsemi oblikami čaščenja s strani človeka. Tretji angel pa razglša najbolj svečano Božje opozorilo pred čaščenjem zveri in njene podobe, kar bodo na koncu počeli vsi, ki zavračajo evangelij o opravičenju po veri.

Novica o padcu Babilona se ponovi v Raz. 18, 2-4, kjer je objavljen popoln padec Babilona in poziva vse pripadnike Božjega ljudstva, ki so še vedno v različnih verskih organizacijah pod Babilonskim okriljem, naj se ločijo od njih. Angel pravi: "*Izidite iz nje, ljudstvo moje, da se ne udeležite grehov njenih in da ne prejmete od njenih šib.*"

Zver, ki je opisana v Razodetju 13, 1-10, je združenje med Cerkvijo in državo, kakršno je vladalo v krščanskem svetu več stoletij in ga je apostol Pavel opisal kot 'človeka greha', prerok Daniel pa kot 'mali rog'. Omenja se čaščenje *podobe zveri*, kar pomeni tisto obliko odpadniške vere, ki se bo razširila, ko se bodo Cerkve, po izgubi pravega duha reformacije, združile z državo, da bi vsilile svoje nauke drugim. Združenje Cerkve in države bo postalo popolna *podoba zveri* – *podoba odpadle Cerkve*, ki je v preteklosti že izvajala preganjanja 1260 let. Zver ima tudi znamenje – '*žig zveri*'. To je znak upora; zver trdi, da je sprememba dne službe Bogu znak njene avtoritete, ki je celo nad Božjim zakonom. Vsaka oseba bo morala izbrati, komu bo služila.

Kaj je *ostanek*? Leta 1798 je prišel konec obdobja 1260 let zatiranja Božjega ljudstva. Sveto pismo kaže na *ostanek* kot majhno skupino Božjega ljudstva, ki je v nadlogah, vojni in odpadništvu ostala zvesta Bogu. Bog je dal *ostanku* naročilo, da objavi njegovo slavo in pripelje njegovo, po vsem svetu razkropljeno ljudstvo, k njegovi '*sveti gori*', v '*Jeruzalem*', k '*sionski gori*' (v duhovnem pomenu, op.).

Značilnosti ostanka so: *'da spoštuje Božje zapovedi, ima Jezusovo pričevanje in Jezusovo vero'.* Božji ostanek bo objavil večni evangelij o zveličanju po veri v Kristusa. Jezusovo pričevanje Janez opredeljuje kot *'duh preroštva'.* Ostanek bo vodilo Jezusovo pričevanje s sporočili daru preroštva (tu so mišljena dela E. White, op.). (Povzeto po Svetlost istine, 2011)

Naslednji citati so s spletne strani Krščanske adventistične cerkve Slovenija in govorijo o vsebini verovanja, opisujejo poslanstvo in vizijo Cerkve ter načine izvajanja poslanstva.

»Adventisti sprejemamo Sveto pismo za edini temelj svoje vere. Ime Krščanska adventistična cerkev usmerja na dejstvo, da smo kristjani, ker skupaj z drugimi kristjani delimo temeljna krščanska verovanja (kot so: Sveto pismo, troedini Bog, Kristusova zveličavna smrt in vstajenje). Beseda adventistična pa usmerja na naše prepričanje o bližini Kristusovega drugega prihoda. Cerkev je drugod v svetu znana pod imenom Cerkev adventistov sedmega dne, kar se nanaša tudi na svetopisemski nauk o svetosti sobote, sedmega dne v tednu.

Poslanstvo: *Poslanstvo Adventistične cerkve je oznaniti vsem ljudem večni evangelij v okviru sporočila treh angelov iz Razodetja 14,6-7 ter jih pripeljati do odločitve, da sprejmejo Jezusa za svojega osebnega Zveličarja in postanejo del njegove cerkve.*

Izvajanje poslanstva: Svoje poslanstvo izvajamo pod vodstvom Svetega Duha in po Jezusovem zgledu z naslednjimi dejavnostmi:

- Pridiganje: *Sprejemamo Kristusov evangelijski nalog (Matej 28,18-20) in vsemu svetu razglajamo sporočilo o ljubečem Bogu, ki je bil najpopolneje razodet v pravni službi in smrti svojega Sina. Ker priznavamo Sveto pismo za Božje razodetje njegove volje, podajamo njegovo celotno sporočilo, skupaj s sporočilom o Kristusovem drugem prihodu in trajni veljavnosti njegovih desetih zapovedi.*
- Poučevanje: *Ker se zavedamo, da je razvoj razuma in značaja ključnega pomena za Božji načrt odrešenja, spodbujamo razvoj zrelega razumevanja Boga, njegove Besede in ustvarjenega vesolja ter odnosa z njim.*
- Zdravljenje: *V skladnosti s svetopisemskim poudarkom na blaginji in zdravju celotnega človeka si s svojo službo bolnim, siromašnim in zatiranim prizadevamo za ohranitev in ponovno pridobitev zdravja ter tako sodelujemo s Stvarnikom v njegovem sočutnem delu obnovitve človeka.*

Vizija: *Povabiti vsakega človeka, da se odzove na evangelij o Jezusu Kristusu in njegovem skorajšnjem prihodu.»* (Krščanska adventistična cerkev Slovenija, 2015)

Citati iz del Ellen White

»Po zasedanju Generalne konference Adventistov leta 1888 v Minneapolisu o opravičenju z vero je nekdo vprašal Ellen White, ali je opravičenje z vero del sporočila treh angelov. Morda je ta oseba iskala priložnost, da razsvetli opravičenje z vero. Če je tako, potem je odšla dokaj razočarana, ker je Ellen White takoj odgovorila, da je »opravičenje z vero v resnici sporočilo treh angelov. (Selected Messages, knjiga 1, str. 372)« (Moore, 1997b, 127-208)

Poglejmo še nekaj misli o tej temi na spletni strani Elenvajt.info:

»V določenem smislu so adventisti poslani temu svetu kot stražarji in nosilci svetlobe. Zaupan jim je zadnji opomin temu svetu, ki propada ... Zaupano jim je bilo delo, katerega najpomembnejši namen je bil objava prvega, drugega in tretjega angelskega sporočila. Ne obstaja nobeno bolj pomembno delo. Ne smejo dovoliti, da bi karkoli drugega pritegnilo njihovo pozornost. Dane so nam največje resnice, ki so bile kadarkoli zaupane smrtnikom, da jih objavimo svetu. Naše delo bi moralo biti objavljane teh resnic. Svet je treba opozoriti, Božje ljudstvo pa mora verno živeti v skladu z resnico.« (9 T 19)

V tretjem sporočilu je adventizem prepoznal svoje poslanstvo in enkratno identiteto ... Ellen meni, da bo pridiganje o tretjem angelskem sporočilu (ob prvih dveh) razširjeno po celem svetu. To potrjuje zaupanje, ki temelji na tekstu iz Razodetja 14, 6-12, da je Krščanska adventistična cerkev neposredno dobila nalogo, da objavi evangelijsko sporočilo v vseh krajih sveta. Ellen White je objavila, da tretje angelsko sporočilo nima samo splošnega pomena, temveč mora biti objavljeno, da bi bila preizkušena vsa človeška bitja. *'Tretje angelsko sporočilo mora opraviti svojo nalogo ločevanja ljudi, katerih stališče je utemeljeno na večni resnici. To sporočilo je »vprašanje življenja in smrti.« (6 T 61)*

Gledano z zornega kota Ellen White tretje angelsko sporočilo povezuje zakon iz Stare zaveze in evangelije. Dokler so adventisti preveč poudarjali zakon in soboto na škodo evangelija in milosti, niso pridigali o tretjem angelskem sporočilu v celoti. To je bila šibka točka cerkvene skupnosti do leta 1888. Leta 1888 so adventisti pričeli podrobneje raziskovati in bolje razumevati tretje angelsko sporočilo, med drugim tudi, da se je *»glasno vpitje tretjega angela pričelo s spoznanjem o opravičenosti v Kristusu, Odrešeniku, ki odpušča grehe«*. (1 SM 363) Pomembnost tretjega angelskega sporočila in ukaz za njegovo vsesplošno misijo se nahaja v središču misli Ellen White, kot ena od najbolj pomembnih tem.« (Elenvajt.info, 2014)

Iz del E. White je torej razvidno, da so bila tri angelska sporočila objavljena že v njenem času, toda niso bila sprejeta in delo adventistov se ni končalo. V odlomku iz knjige *Veliki boj* je povzetek vsebine o dogajanju v tistem času:

»William Miller in njegovi sodelavci so oznanjali nauk o drugem prihodu zato, da bi svoje bližnje spomnili na pripravo za sodbo ... "Pri vsem svojem delu," je rekel Miller, "nikoli nisem želel ali nameraval ustvariti nove smeri zunaj obstoječih cerkva ..."^{(1)/375/} Ko pa so se pridigarji in verski voditelji obrnili proti resnici o prihodu in se odločili zadušiti vsakršno širjenje tega nauka, se mu niso uprli samo s prižnic, ampak so celo vernikom prepovedali poslušati pridige o drugem prihodu ... Prvo angelsko sporočilo iz Razodetja 14, ki napoveduje uro Božje sodbe in vabi ljudi, naj molijo Boga, je bilo določeno, da bi ločilo Božje ljudstvo od škodljivega vpliva sveta in ga prebudilo, da bi spoznalo svoje pravo stanje mesenosti in odpadništva ... Če bi sprejeli sporočilo iz nebes ... bi se med njimi pokazala Božji Duh in moč ... za katero je Kristus molil, a jo apostol opisuje kot "edinost Duha v povezavi z mirom" ... Takšne blažene sadove so doživeli tisti, ki so sprejeli adventno sporočilo ...

Vendar pa resnice niso spoznali (misli na druge cerkve, op.) ne iz pričevanj prerokov ne iz znamenj časa ... Mnoge protestantske cerkve se ravna po rimskem zgledu nedovoljenih zvez s kralji zemlje. ... Izraz Babilon - zmeda - se lahko upravičeno uporabi za te verske skupnosti, ker trdijo, da svoj nauk jemljejo iz Svetega pisma, a vendar so razdeljene v mnogo ločin, ki se druga od druge zelo razlikujejo v verovanjih in teorijah ... Naloga reformacije je bila človeštvu vrniti Božjo besedo. Toda mar ni res, da se v cerkvah našega časa oznanja, da mora človek svojo vero temeljiti bolj na izpovedovanju vere in dogem svoje cerkve kakor pa na Svetem pismu?

Drugo angelsko sporočilo iz Razodetja 14 se je oznanjevalo prvič poleti leta 1844 ... Toda sporočilo drugega angela se ni popolnoma izpolnilo leta 1844 ... Duh prilagajanja svetu in ravnodušnosti do resnic za naš čas obstaja in se je razširil v vse protestantske cerkve po vseh krščanskih deželah ... Toda odpad še ni dosegel vrhunca ... Razodetje 18, 4 kaže na čas, ko bo cerkev zaradi zavračanja trojnega opomina iz Razodetja 14, 6-12 popolnoma dosegla stanje, kakršno je napovedal drugi angel, a Božje ljudstvo, ki bo še vedno v Babilonu, bo poklicano, naj izide iz svojih cerkva ... a vsi Božji otroci, ki so v Babilonu, bodo poslušali vabilo: "Izidite iz nje, moje ljudstvo!"^{/390/} (White, 1991, 268-279)

»Celo med tistimi, ki trdijo, da verujejo, je malo takšnih, ki razumejo tretje angelsko sporočilo; in vendar je to sporočilo za naš čas. Pa vendar, kako malo jih je, ki to sporočilo jemljejo z njegovo pravo težo in ga predstavljajo ljudem v njegovi moči. Mnogi menijo, da je njegova moč nepomembna. Moj spremljevalec je rekel: "Obstaja še več svetlobe, ki mora zasvetiti iz Božjega zakona in evangelija pravičnosti. To sporočilo, prepoznano v njegovem pravem pomenu in objavljeno v Duhu bo obsijalo zemljo s svojo slavo.« (E. White, Rokopis 15, 1888) »Izjemno delo tretjega angela ni prepoznano v njegovi pomembnosti. Bog je želel, da bi bilo njegovo ljudstvo daleč pred stanjem, v katerem se nahaja danes ... Ni Božja zapoved, da bi se svetloba zadrževala daleč od naših ljudi – prav resnica, ki jim je potrebna za ta čas. Ne razumejo vsi naši pastori, ki govorijo o sporočilu treh angelov, kaj v resnici vsebuje to sporočilo.« (E. White, Pričevanja, zv. 5, 714, 715).

Netrinitaristi

Netrinitaristi so na svoji spletni strani v zvezi s sporočilom treh angelov in opravičenju z vero dali naslednjo obrazložitev:

»Vse temeljne resnice so bile objavljene že leta 1888 in je ostala za objavo samo še ta o *opravičenju z vero*, ki pa je bila, žal, že takrat in tudi kasneje zavržena ... Mi od leta 1888 dalje, ne samo da nismo nikoli tega sporočila sprejeli v njegovem polnem pomenu, ampak ga tudi ne moremo sprejeti, ker smo med tem časom zavrgli enega od temeljev našega verovanja; in dokler se ta temelj resnice o enem Bogu, Očetu in njegovem edinorojenem Sinu ne vrne na svoje mesto, sporočilo o opravičenju z vero ne more združiti vse temeljne resnice. Dovoliti moramo Gospodu, da dokonča delo, ki ga je začel v nas kot ljudstvu in v nas kot posameznikih. Kristus čaka, da se ponižamo in priznamo svoje grehe, da bi lahko dokončal svoje delo ... (Istina o Trojstvu, 2015c)

Obdobje med leti 1876 in 1892 je bilo zelo pomembno v življenju in pisanju E. White. Še posebej pomembna je bila Generalna konferenca leta 1888, na kateri je bilo sporočilo o opravičenju po veri predstavljeno in zavrnjeno. Pravilno tolmečenje Boga in Njegovega božanstva je temelj pravilne razlage opravičenja po veri. V tem kontekstu bo preiskovanje tega, kar je (E. White, op.) pisala v tem obdobju, dodatno potrdilo resnice, ki so bile ugotovljene v prejšnjih letih.«

Sledi povzetek trditev v zvezi z božanstvom – Bog Oče, Bog Sin in njun Sveti Duh - iz del E. White med leti 1876 in 1891:

»Bog Oče (Jehova) je veliki JAZ SEM, vir vsega in vir zakona. Je vrhovni vladar vesolja. Samo Božji Sin je delil prestol z Očetom. Kristus je edino bitje v vesolju, ki se posvetuje z Očetom. Kristus je edinorojeni Božji Sin, rojen pred vsakim stvarjenjem. Kristus govori o sebi v Salomonovih Pregovorih 8, 22-30. Kristus je bil edini sodelavec v delu stvarjenja z Očetom. Kristus je bil Sin Božji, preden so bili ustvarjeni angeli. Samo Oče in Sin sta bila deležna spoštovanja angelov. Lucifer je izpodbijal Kristusovo vrhovno oblast. Kristus ima Očetovo ime (Jehova) v sebi. Kristusov obstoj je izven našega doživetja. Zgodba o Abrahamu in Izaku je ponazorila angelom skrivnost odrešenja. Duh Božjega Sina je bil aktiven v času Stare zaveze. Jezus povezuje naša srca s svojim Svetim Duhom. Sprejeti Svetega Duha pomeni sprejemanje Jezusa (ne nekoga drugega) v naša srca. Ta življenjska sila prihaja od samega Kristusa. Sam Bog je navdihnil, in ne kdo drug, pisce svetih stvari. Naša povezanost je z dvema nebeškima bitjema (z Očetom in Sinom) skozi njunega Svetega Duha. Obstaja samo en Bog in en posrednik med Bogom in ljudmi, ki je Jezus Kristus. Ne moremo razumeti velike Božje ljubezni do nas, ko je dal svojega Sina za nas. Nove resnice nikoli nasprotujejo starejšim, ampak še povečajo njihovo pomembnost.« (Istina o trojstvu, 2015d)

Namesto nadaljnjih odlomkov bomo tukaj povzeli nekaj osnovnih vprašanj netrinitaristov z njihove spletne strani.

Prišli smo do Razodetja 18, 4, ko so Božji otroci zadnjič pozvani na izhod iz Babilona. Ta poziv je med adventisti znan kot '*močni glas*' (tudi '*glasno vpitje*', op.). In tukaj se zopet srečamo s problematiko Trojice. Srečamo se s pravim razlogom nasprotij med trinitaristi in netrinitaristi. Njegovo jedro so vprašanja, ki se nanašajo na *tri angelska sporočila*, ki se jim pridružuje še *četrty angel* iz Razodetja 18, 4: »*Izidite iz nje, ljudstvo moje, da se ne udeležite grehov njenih in da ne prejmete od njenih šib.*« Prava vprašanja o Trojici so torej: *katerega Boga stvarnika je treba moliti? Kdo je Babilon? Od kod naj izidejo Božji otroci? Ali je sploh potrebno 'iziti' iz cerkva, ki molijo 'istega pravega Boga in Trojico'?*

Iz zgornjih odlomkov je jasno vsaj to, kdo je bil *pravi Bog* v času prvega oznanjevnja sporočila *treh angelov*. Tudi trinitaristi se namreč strinjajo, da je bila vera pionirjev adventizma v tistem času enotna v tem, *kdo in kakšen je Bog, ki ga je potrebno moliti*. Tista definicija Boga je bila daleč od današnje dogme o Trojici. Ne glede na vse omenjene razprave o pionirjih adventizma je jasno, da je do sprememb pojmovanja Boga prihajalo vsaj *10 let po izjavi E. White o opravičenju z vero leta 1888 na Generalni konferenci v Minneapolisu*.

Narava Boga pri teh vprašanjih zavzema ključno mesto, ker se zaradi dogme o Trojici daje vse večji poudarek tudi molitvam, namenjenim naravnost *Bogu Svetemu Duhu*; videli pa smo, da je to posledica ekumenskih prizadevanj in dajanja prednosti karizmatičnim gibanjem tako v katoliški kot tudi v protestantskih Cerkvah. Zato netrinitaristi sprašujejo: *kdo pa je v resnici ta novi Bog Sveti Duh?*

'Samozvani adventisti'

Na koncu je nujno povedati, da obstaja množica '*samozvanih adventistov*', katerih izvor je neopredeljiv, v resnici *pa prav oni delajo največjo zgago po forumih, blogih in svojih spletnih straneh*. Praviloma so to anonimni ljudje, ki širijo razdor in podpihujejo ločevanje v Adventistični cerkvi na trinitariste in netrinitariste. Izdajajo se za vernike, uporabljajo besede '*mi adventisti*', vendar se ne ve točno, v katero cerkev spadajo in če so sploh krščeni člani v kateri od cerkva. Opazno je, da razmere dobro poznajo, tudi posamezne pastore imenujejo po priimkih, vendar njihove ideje in teorije niso vedno svetopisemske. Tudi način komuniciranja ni krščanski. Adventistom delajo sramoto in videti je, da pri tem celo uživajo. Žalostno je pomisliti, da je morda v adventističnih cerkvah res kar nekaj takšnih '*navideznih članov*', ni pa možno ugotoviti, koliko jih je in kdo so. Glede na ostre polemike o Trojici od leta 2012 dalje jih je morda precej in morda zasedajo tudi pomembne položaje v cerkvenem vodstvu, vse od najmanjših do najvišjih.

Tisti med njimi, ki se izpostavijo z imenom in priimkom, so redki, so pa vsaj zaradi tega vredni spoštovanja. Eden takšnih je *Duško Vasilev*, ki ureja zelo obširni spletni dnevnik *Opravljanje verom*¹⁴. Ves blog je posvečen teološkim temam, povečuje E. White in njeno knjigo Veliki boj, vendar citate uporablja selektivno in po svoji potrebi.

Odrešenje po veri razlaga po nekakšni svoji teoriji, ki še najbolj spominja na mešanico med ezoteriko in katoliško evharistijo (na videopredavanju to ponazori z lomljenjem hleba in povzdigovanjem krajca, ki je Jezus in po katerem postane svet ves hleb). Jezusovo smrt in način odrešitve razlaga s prepričanjem, da je to prerokovano tudi s sliko iz Stare zaveze o Noetovi barki. Tako kot je barka sprejela ljudi in živali, je Jezus 'pogoltnil vase ves grešni svet in grešnike', zato so sedaj vsi ljudje posvečeni v Jezusovem božanstvu. Trdi, da isto predstavlja kit, ki je požrl Jono in potem, ko ga je izbljuval na obali, je tam 'nasedel' in poginil. Ta nasedli kit naj bi predstavljal Jezusa in njegovo smrt na križu itd. Te ideje so povsem nesvetopisemske in ni jasno, od kod jih sploh jemlje. S tem podcenjuje adventistične vernike, kot da ne bi poznali vsebine Svetega pisma in del E. White *Očaki in preroki*, *Preroki in kralji* in vse drugo, kjer je natančno pojasnjen pomen teh slik iz Stare zaveze.

Po njegovem adventiste čaka peklenski ogenj in strašna kazen, ker so zanemarili svoje reformatorsko poslanstvo, ki sega od Martina Luthra in E. White dalje. Zatrjuje in razlaga tudi, da se vse kazni iz Razodetja nanašajo na adventiste, oni so tudi 'mali rog' iz Danielovega prerokovanja iz Razodetja. Tudi vrstica iz Matejevega evangelija 24, 15: »*Kadar torej ugledate »gnusobo razdejanja«, ki jo je napovedal prerok Daniel, da stoji na svetem kraju (kdor bere, naj razume!)*«, se po njegovem nanaša na Adventistično cerkev; *gnusoba* so lažni nauki, neverniki, starešine in pastori v njej...

Duško Vasilev ima obširna nadaljevanja člankov o vseh temah. Ne najdemo pa izrecnih tem iz Razodetja in o soboti. Zadnje čase ga še posebej veseli tema o Trojici, vendar se ne opredeljuje jasno in jo vidi bolj kot spor med dvema frakcijama. Za trinitariste in netrinitariste v Adventistični cerkvi uporabi celo prispodobo; pravi, da so oboji enaki in da delujejo kot tiste lisice, ki jih je Samson zvezal za repe, dal vmes goreče bakle in jih pognal na polja, da jih zažgejo.

Za konec naj povem, da je omenjeni blog samo eden od mnogih in so zgoraj izpostavljena samo nekatera izbrana neskladja iz obširnih tekstov in predavanj. Vsem tovrstnim 'tujim' virom je skupno, da je vsebina podana zelo tesno ob resnici. Adventistični verniki in drugi so lahko zavedeni, ker je med branjem večina stvari 'teološko pravilnih'. Za razločevanje je potrebno dobro poznavanje Svetega pisma in del E. White, dobro pa se je pastem izogniti tudi tako, da natančno vemo, kaj iščemo.

¹⁴*Opomba:* Od tam so bili vzeti tudi v prejšnjih poglavjih citirani odlomki iz domnevnega pogovora netrinitarca s trinitarcem, ki zajema vse teme in obsega desetine strani. Zelo težko je namreč najti dobre in uporabne tekste za primerjave, ki ponujajo vsaj nekatere pomembne odgovore, sicer pa jih je tako in tako večina anonimnih.

Sledi še nekoliko odlomkov domnevnega pogovora med trinitaristom in netrinitaristom, iz katerega smo nekatere dele v predhodnih poglavjih že citirali.

»Ko je prišel čas za uvajanje dogme o Trojici, je bil dosežen kompromis z evangeličanskimi cerkvami, ob katerem so bili zavrženi nekateri od glavnih zgodovinskih adventističnih nauk. Rezultat tega je bila knjiga *Adventisti sedmega dne odgovarjajo na vprašanja o doktrinah*, v kateri je Generalna konferenca izjavila, da so adventistična temeljna verovanja poenotena z 'Babilonom'. In potem je leta 1977 B. B. Beach v imenu cerkve Adventistov sedmega dne podaril papežu zlato medaljo in ga ob tem nazival 'sveti oče'. Danes je več unij Adventistične cerkve med članicami ekumenskega sveta. Prerokba se dobesedno izpolnjuje. Odpadništvo se je začelo in se razvija. Kaj bo sedaj na vrsti? Morda opustitev sobote? (Opravljanje verom, 2013, V)

»Prepričani smo, da je formalizem veliko večja nevarnost od netrinitarizma, ker je bolj prikrit in bolj škodljiv za dušo. Torej jaz nikoli ne bi dal pravice nekemu adventističnemu pastoru ali nekemu adventistu, ki je samo formalno sprejel teorijo resnice, ne da bi bil zainteresiran za Božjo moč v svojem življenju. V svojih pogovorih o netrinitaristih kažejo takšno aroganco in ponos z neke namišljene višine, ki zagotovo ni Kristusova. Boljši je mladenič netrinitarist, ki ima pristno zanimanje in Božje seme v srcu, čeprav je ujet v svoja prepričanja, kot navidez najpopolnejši med 'pravimi verniki', ki ne bodo prejeli Svetega Duha, ki ga očitno brani z argumenti, obtožbami, obrekovanji in zakulisnim delovanjem. Molimo k Bogu, da bi pokazali, kako so zablode formalizma in neposvečenih adventistov veliko večja nevarnost od vseh herezij, ki so se doslej pojavile v zgodovini cerkve; pokazati, koliko je danes resnica pomešana z zablodami in jo je nemogoče prepoznati razen z bivanjem v stalnem občestvu s Kristusom. To je ta omega odpad in intelektualna filozofija, ki jo je napovedala Ellen White.« (Opravljanje verom, 2013, O)

»Ne strinjamo se s tistimi, ki v naših vrstah zagovarjajo nauk o Trojici samo zaradi strahu, da bi jih označili za sekto. Njihovo pomanjkanje razumevanja in neposvečenost sta v največji meri pripeljala do antitrinitarne reakcije. Morda so poskušali nekaj stvari v spisih Božje služabnice (E. White, op.) preoblikovati in spremeniti ...

KAKO NAPREJ?

Večina verujočih kristjanov ima že od nekdaj svoje osebno pojmovanje narave svetopisemskega Boga. Prav bi bilo, če bi tudi ostalo tako.

Spor o Trojici se širi zlonamerno, da bi ločil vernike. Prisluhni je dobro tistim pastorem, katerih predavanja o tej temi so podana v Božjem Duhu, zlasti pa iskrenim netrinitaristom, ki edini v ospredje postavljajo 'neprijetna' vprašanja nevarnosti stapljanja z ekumenskim gibanjem in čaščenje napačnega Boga! Opozarjajo na tistega 'Boga Svetega Duha', ki res ima telo, podarja očitne 'darove' svojega duha, z radostjo odgovarja na molitve milijonov zavedenih ljudi in obstaja resnično 'ločen' od edinega Boga. Za vso večnost. Opozarjajo tudi na dogodke v svetu, ki so del izpolnitve zaključnih poglavij zgodovine človeštva, da bi bili pripravljeni in ne bi zaspali. Opozarjajo na bližajoči se vrhunec Omega odpada, ki ga je napovedala že Ellen White in se to prerokovanje izpolnjuje dobesedno pred našimi očmi.

V ospredje zanimanja vernikov ne bi smele biti postavljane teološko-filozofske razprave o Trojici, temveč praktični vidiki čaščenja pravega Boga, pravilno izpolnjevanja prve zapovedi in vsebina poslanstva Adventistov sedmega dne. Večina vernikov po svetu nima možnosti ali priložnosti za neposredno preverjanje vseh izjav in citatov Ellen White in pionirjev adventizma zaradi različnih ovir: originalni spisi Svetega pisma v hebrejščini, grščini, latinščini; angleški jezik, v katerem so napisani originali objavljene in neobjavljene zapuščine E. White in drugih pionirjev adventizma; nedostopnost raznih arhivov in zasebnih zbirk; v mnogih delih sveta tudi nedostopnost interneta, itd. In predvsem, v nobenem primeru Sveto pismo ne omenja vere, ki bi temeljila na besedah in razlagah ljudi.

»Tako govori GOSPOD: Preklet mož, ki zaupa v človeka in se opira na meso, njegovo srce pa se odmika od GOSPODA.« (Jeremija 17, 5)

»Toda tudi če bi vam mi sami ali pa angel iz nebes oznanjal drugačen evangelij, kakor smo vam ga mi oznanili, naj bo preklet! Kakor smo prej rekli, tako pravim ponovno: če vam kdo oznanja evangelij, ki je drugačen od tistega, ki ste ga prejeli, naj bo preklet!« (Galačanom 1, 8-9)

DODATEK: DESET ZAPOVEDI, MOLITEV OČE NAŠ IN DVE PREDAVANJI

Deset zapovedi in molitev Oče naš

Dogma o Trojici je tesno povezana s čaščenjem Boga in molitvijo. Popolni tekst *Desetih zapovedi* je izjemnega pomena, saj skupaj z molitvijo *Oče naš* tvori dialog med Bogom in človekom. Bog govori, človek odgovarja. Če je tekst Desetih zapovedi spremenjen in skrajšan, skrajšana pa tudi molitev Oče naš, potem ti obrazci duhovnosti nimajo svojega pravega pomena in moči. To je prikazano s citati zapovedi in molitve v obliki dialogov in preglednice.

Prvi dialog med Bogom in človekom je z neskrajšanim besedilom. Od začetka do konca ima vsebina smisel, na koncu molitve pa sledi izraz prepoznavanja edinega in večnega Boga. V skrajšani različici ta del izostane in človek obtiči na točki skušnjav, brez pravega osebnega spoznanja in priznanja Boga.

»Jaz sem GOSPOD, Bog tvoj, *ki sem te izpeljal iz dežele Egiptovske, iz hiše sužnosti*. Ne imej drugih bogov zraven mene.«

»Oče naš, ki si v nebesih.«

»Ne delaj si rezanih podob niti nikakršnih podob tega, kar je zgoraj na nebu, kar je spodaj na zemlji in kar je v vodah pod zemljo: ne moli jih in ne časti jih, zakaj jaz sem GOSPOD, Bog tvoj, Bog mogočni, goreči, ki obiskujem krivico očetov na sinovih do tretjega in četrtega pokolenja tistih, ki me sovražijo, in izkazujem milost tisočim onih, ki me ljubijo in izpolnjujejo zapovedi moje. Ne imenuj po nemarnem imena GOSPODA, svojega Boga, zakaj GOSPOD ne pusti brez kazni njega, ki bi imenoval ime njegovo po nemarnem.«

»Posvečeno bodi ime tvoje. Pridi kraljestvo tvoje.

Zgodi se volja tvoja kakor v nebesih tako na zemlji.«

»Spominjaj se sobotnega dne, da ga posvečuješ. Šest dni boš delal in opravljaj ves posel svoj, ali sedmi dan je čas počitka GOSPODU, Bogu tvojemu: v njem ne opravljaj nobenega dela, ne ti,

ne sin tvoj, ne hči tvoja, ne hlapec tvoj, ne dekla tvoja, ne živina tvoja, niti tujec, ki je v vratih tvojih. Zakaj v šestih dneh je ustvaril GOSPOD nebo in zemljo, morje in vse, kar je v njih, in sedmi dan je počival: zato je blagoslovil sobotni dan in ga posvetil.«

»Kruh naš vsakdanji daj nam danes.« (duhovni/Božja Beseda, telesni/hrana, pijača)

»Spoštuj očeta svojega in mater svojo, da se podaljšajo dnevi tvoji v deželi, ki ti jo da GOSPOD, Bog tvoj.«

»Odpusti nam dolge naše, kakor tudi mi odpuščamo dolžnikom svojim.«

»Ne ubijaj. Ne prešuštuj. Ne kradi. Ne govori krivega pričevanja zoper bližnjega svojega. Ne poželi hiše bližnjega svojega, ne poželi žene bližnjega svojega, ne hlapca njegovega, ne dekle njegove, ne vola, ne osla njegovega, ne ničesar, kar je bližnjega tvojega.«

»Ne vpelji nas v izkušnjo, temveč reši nas zlega.«

Jezus: »Sliši, Izrael! Gospod, naš Bog, je edini Gospod. In ljubi Gospoda, Boga svojega,

iz vsega srca svojega in iz vse duše svoje in iz vse pameti svoje in iz vse moči svoje.»
Jezus: »Druga je ta: 'Ljubi bližnjega svojega kakor samega sebe'. Večje od teh ni druge zapovedi.» (Marko 12, 29-33)

»Ker tvoje je kraljestvo in moč in slava na vekomaj. Amen.«

Božje zapovedi so edini tekst, ki ga je Bog sam sestavil in napisal za ljudi. Toda ljudje so njegove zapovedi spreminjali do neprepoznavnosti. Bogu se je odvzela beseda, kot da je to, kar je povedal, preveč.

V spodnji, zelo kratki različici 'dialoga' med Bogom in človekom so Božje zapovedi in Oče naš iz Katekizma Rimskokatoliške cerkve, takšni, kot jih danes pozna večina kristjanov. Manjka veliko bistvenih podatkov: identifikacija Boga – je svetopisemski Bog, ki je Izaelce rešil iz sužnosti; zapoved, ki prepoveduje čašcanje kipov in podob, je izpuščena (tretja), da jih je še vedno deset, pa je bilo potrebno zadnjo (deseto) nelogično razdeliti na dva dela. Posvečevanje Gospodovega dne je sedaj postala tretja – sobota (Božji pečat), ki v četrti zapovedi odkriva Boga kot Stvarnika, lastnika nebes in zemlje, je izpuščena in nadomeščena z nedeljo.

Starozaveznim zapovedim tudi nista dodani dve Jezusovi zapovedi iz Nove zaveze. Ta skrajšana različica zapovedi in molitve se lahko napoti praktično vsakemu možnemu bogu brez razlike. Nima več pečata krščanstva, zato je primerna tudi za muslimane, jude in vse predstavnike newagevske duhovnosti.

V katoliških molitvenih obrazcih (rožni venec) je tudi običajno, da Očenašu sledi Zdrava Marija. Namesto, da bi molilec priznal svetopisemskega Boga, se za pomoč pri skušnjavah takoj začne obračati v molitvah na Marijo - 'Sveta Marija, prosi za nas ...'.

*Jaz sem gospod, tvoj bog, ne imej drugih bogov poleg mene. **Oče naš, ki si v nebesih.***

Ne skruni božjega imena.

Posvečeno bodi ime tvoje. Pridi kraljestvo tvoje. [Zgodi se volja tvoja kakor v nebesih tudi na zemlji.]

Posvečuj gospodov dan.

Kruh naš vsakdanji daj nam vsak dan. (duhovni/Božja Beseda, telesni/hrana, pijača)

Spoštuj očeta in mater.

Odpusti nam grehe naše, ker tudi mi odpuščamo vsakemu dolžniku svojemu.

Ne ubijaj. Ne prešuštuj. Ne kradi. Ne pričaj po krivem. Ne želi svojega bližnjega žene. Ne želi svojega bližnjega blaga.

Ne vpelji nas v izkušnjo, [temveč reši nas zlega]. Amen.

Povezavo med Desetimi zapovedmi in molitvijo smo omenili zato, ker opravičenje po veri temelji prav na molitvi in spoštovanju zapovedi. Če spoštujemo nepopolne ali napačne zapovedi in ne vemo natančno, katerega Boga častimo, potem je to lahko nevarno. O tem govrita tudi dve dodani predavanji.

Preglednica: Deset zapovedi in Oče naš

Vir: Lašič, 2015

10 zapovedi 2. Mojzesova 20, 2-17		Oče naš Matej 6, 9-13	Katekizem katoliške cerkve. Deset Božjih zapovedi		Katekizem katoliške cerkve. Oče naš: Luka 11, 2-4
I.	Jaz sem Gospod, Bog tvoj, ki sem te izpeljal iz dežele Egiptovske, iz hiše sužnosti.	Oče naš, ki si v nebesih,	I.	Jaz sem gospod, tvoj bog, ne imej drugih bogov poleg mene.	Oče [naš, ki si v nebesih].
II.	Ne imej drugih bogov zraven mene.		II.		posvečeno bodi ime tvoje. Priidi kraljestvo tvoje. [Zgodi se volja tvoja kakor v nebesih tudi na zemlji.]
III.	Ne delaj si rezonih podobnih nikakršnih podob tega, kar je zgoraj na nebu, kar je spodaj na zemlji in kar je v vodah pod zemljo: Ne moli jih in ne časti jih, zakaj jaz sem Gospod, Bog tvoj, Bog močnejši, goreči, ki obiskujem krivico očetov na sinovih do tretjega in četrtega pokolenja tistih, ki me sovražijo, 6 in izkazujem milost tisočim onih, ki me ljubijo in izpolnjujejo zapovedi moje. Ne imenuj po nemarnem imena Gospoda, svojega Boga, zakaj Gospod ne pusti brez kazni njega, ki bi imenoval ime njegovo po nemarnem.		III.	Ne skruni božjega imena.	Kruh naš vsakdanji daj nam vsak dan.
IV.	Spominjaj se sobotnega dne, da ga posvečuješ. Šest dni boš delal in opravljal ves posel svoj, ali sedmi dan je čas počitka Gospodu, Bogu tvojemu: v njem ne opravljaj nobenega dela, ne ti, ne sin tvoj, ne hči tvoja, ne hlapec tvoj, ne delo tvojo, ne živina tvoja, niti tujec, ki je v vratih tvojih. Zakaj v šestih dneh je ustvaril Gospod nebo in zemljo, moje in vse, kar je v njih, in sedmi dan je počival: zato je blagoslovil sobotni dan in ga posvetil.	Kruh naš vsakdanji daj nam danes.		Posvečuj gospodov dan.	DUHOVNI Božja Beseda
V.	Splošuj očeta svojega in mater svojo, da se podaljšajo dnevi tvoj in tvojih, katere ti da Gospod, Bog tvoj.	TELESNI hrana/pijača	IV.		TELESNI hrana/pijača
VI.	Ne ubijaj.	In odpusti nam dolge naše, kakor tudi mi odpuščamo dolžnikom svojim	V.	Splošuj očeta in mater.	In odpusti nam grehe naše, ker tudi mi odpuščamo vsakemu dolžniku svojemu.
VII.	Ne prešuštvuj.		VI.	Ne ubijaj.	In ne vpelji nas v izkušnjo, temveč reši nas zlega.
VIII.	Ne kradi.		VII.	Ne prešuštvuj.	Amen.
IX.	Ne govori krivega pričevanja zoper bližnjega svojega.		VIII.	Ne kradi.	
X.	Ne poželi hiše bližnjega svojega, ne poželi žene bližnjega svojega, ne hlapca njegovega, ne dekle njegove, ne vola, ne osla njegovega, ne ničesar, kar je bližnjega tvojega.		IX.	Ne pričaj po krivem.	
				Ne želi svojega bližnjega žene.	
XI.	Jezus: »Sliši, Izrael! Gospod, naš Bog, je edini Gospod. In ljubi Gospoda, Boga svojega, iz vsega srca svojega in iz vse duše svoje in iz vse moči svoje.«	Ker tvoje je kraljestvo in moč in slava na vekomaj. Amen.	X.	Ne želi svojega bližnjega blaga.	Molitev končana. Ni več dialoga.
XII.	Jezus: Druga je to: Ljubi bližnjega svojega kakor samega sebe. » Večje od teh ni druge zapovedi.« (Marko 12, 29-33)		XI.	Jezus: »Sliši, Izrael! Gospod, naš Bog, je edini Gospod. In ljubi Gospoda, Boga svojega, iz vsega srca svojega in iz vse duše svoje in iz vse moči svoje.«	Ni osebne odločitve Ni spoznanja o edinem večnem Bogu.
			XII.	Jezus: Druga je to: Ljubi bližnjega svojega kakor samega sebe. » Večje od teh ni druge zapovedi.« (Marko 12, 29-33)	
Nova zavet: nov začetek/novo razumevanje zapovedi: Jaz sem Gospod, Bog tvoj.		Oče naš (edini večni Bog), ki si v nebesih ...	Skrajšane zapovedi / skrajšan Oče naš Večno ponavljanje/nerazumevanje Jaz sem gospod, tvoj bog.		Oče naš (kateri oče?), ki si v nebesih ...

Novi bogovi (Nader Mansour)

»Po preučevanju različnih tem, npr. *dogma o Trojici*, bomo raziskali, kako se te različne ideje odražajo skozi versko prakso v zadnjem času. Začeli bomo z vprašanjem, *kje lahko najdemo izraz 'Bog Sveti Duh' v Svetem pismu*. Če preiščemo Sveto pismo, ne bomo našli odgovora. Nikjer v Svetem pismu ne bomo našli boga, ki se imenuje *'Bog Sveti Duh'*. Mnogi učenici ljudje vam bodo rekli, da je Sveti Duh misterij, da ga ne moremo razumeti in da sploh ne bi smeli govoriti o njegovi *naravi*. To je res, toda danes bomo govorili o njegovi identiteti. Ne bomo iskali odgovorov na vprašanja *kaj in kako* – to je narava, ampak se bomo ukvarjali z vprašanjem *kdo in zakaj* je danes pri ljudeh splošno sprejet kot *'Bog Sveti Duh'*.

Kaj je v Svetem pismu povedano o *Duhu*?

»*In nisem več na svetu, a ti so na svetu; jaz pa grem k tebi. Oče sveti! ohrani jih v imenu svojem, katere si mi dal, da bodo eno, kakor mi.*« (Janez 17, 11)

»*Ali prihaja ura in je že sedaj, ko bodo pravi molivci molili Očeta v duhu in resnici; saj Oče tudi išče takih, da bi ga molili. Bog je duh, in kateri ga molijo, morajo moliti v duhu in resnici.*« (Janez 4, 23-24)

V prvi vrstici je rečeno, da je Oče svet in v drugi, da je Bog Oče Duh. Je pravilno, da iz tega zaključimo, da je Oče – Sveti Duh? Nagnjeni smo k temu, da izraz *svet* razumemo kot naziv, toda to je pridevnik, ki govori o tem, *kakšen* je Oče. Po Jezusovih besedah je Oče Sveti Duh. Jezus je prišel iz nebes, zato je njegovo mnenje avtoriteta za nas. Kaj pa Kristus? Citat je iz molitve Jezusovih učencev Očetu:

»... *s tem, da iztegneš roko svojo na ozdravljanje, in da se znamenja in čudeži gode po imenu svetega Služabnika tvojega, Jezusa.*« (Dejanja apostolov 4, 30)

»*Tako je tudi pisano: »Postal je prvi človek Adam duša živa.« Zadnji Adam je postal duh oživljajoč.*« (1. Korintčanom 15, 45)

Vidimo, da je Jezus *svet* in je *zadnji Adam* – Jezus *Duh oživljajoč*. Iz tega lahko zaključimo, da je Jezus Kristus prav tako – *Sveti Duh*. To je enostavno svetopisemsko razumevanje identitete Svetega Duha na podlagi štirih vrstic. Identiteta Svetega Duha se niti enkrat v Svetem pismu ne prikazuje ločeno od identitete Očeta ali Sina. Nekdo lahko vpraša: koliko je Duhov? Je eden ali sta dva? Sveto pismo tudi na to odgovarja:

»... *ker po njem (Jezusu) le imamo, oboji v enem Duhu, pristop k Očetu.*« (Efežanom 2, 18)

Obstajajo le ena vrata k Očetu in to je Jezus, ki zase pravi: *jaz sem pot*. Ampak po enem Duhu, ker je Oče Duh in Kristus je Duh. »*A vi niste v mesu, ampak v duhu, če Božji Duh prebiva v vas. Če pa kdo Duha Kristusovega nima, ta ni njegov.*« (Rimljanom 8, 9)

Če imamo Svetega Duha, pomeni, da imamo Očeta in Sina ... Sveto pismo jasno in podrobno pojasnjuje identiteto Svetega Duha. »*Gospod pa je Duh; kjer pa je Duh Gospodov, tam je svoboda.*« (2. Korintčanom 3, 17) To je povedano zato, ker je Jezus prišel kot človek, bil je

izkušan kot mi in je zmagal, zato nam sedaj lahko da to *svobodo*. Poudarek na tem je zato, ker je prišel, da nam podari ta Duh, ki je v resnici življenje. Če nimamo tega življenja, ne moremo imeti svobode. Če imamo kogarkoli drugega razen Kristusa – nimamo svobode. Sveto pismo govori, da sta Oče in Sin eno in da je tudi tisti, ki se pridruži Gospodu – en Duh. To povezanost med Očetom in Sinom želi Kristus podeliti z nami.

Zaključek je: Obstaja en Sveti Duh Boga in Kristusa in ne *'Bog Sveti Duh'* kot ločeno bitje ali od Boga in Kristusa ločena osebnost. To je velika razlika. Prvo je svetopisemski nauk, drugega pa v Svetem pismu ne najdemo. Satan si zelo prizadeva širiti nerazumevanje identitete Svetega Duha. Za to ima svoj cilj in razlog.

Morda si kdo misli, da tega niti ni tako pomembno razumeti sedaj in da bomo razumeli, ko pridemo v nebesa. Toda kaj, če je to nujno razumeti, da bi sploh vstopili skozi vrata nebes? V zvezi s tem obstaja velika prevara, njen cilj pa je, da mi nikoli ne bi prispeli v nebesa. Tudi vsa lažna prerokovanja o bodočih dogodkih imajo za cilj, da nam preprečijo zveličanje. Satan si je izmislil zelo hinavsko prevaro. Je tako prikrita in zahrbtna, da je že skoraj uresničil tisto, o čemer je sanjal od samega začetka ...

Skozi zgodovino cerkve si je Satan še posebej prizadeval vnesti nerazumevanje v zvezi s Svetim Duhom ... Kot *'nova luč'* razumevanja se je pojavila ideja (adventistični pastor Chapman l. 1891), da je Sveti Duh angel Gabriel. Seveda to ni bila svetopisemska razlaga in tudi ni bila *nova luč*, ker ta ideja prihaja iz islama (beseda preroku Mohamedu v Koranu, sura 16, 102). Vsi citati v zvezi s Svetim Duhom se v Koranu nanašajo na angela Gabriela. Islam spodbija idejo o *trojici* zato, ker verujejo, da je to *politeizem (mnogoboštvo)* ... V resnici ni pomembno, kaj je Chapman mislil; pomembna je sama ideja, da je Sveti Duh ločen od Očeta in Sina, ker se takšna razlaga pojavlja vedno znova ... Ellen White je l. 1891 napisala: *»Božanski Duh, za katerega je Odrešitelj sveta obljubil, da ga bo poslal, je Božja prisotnost in sila.«* To ni nekdo drug; to je osebna Božja prisotnost in moč – Bog nam daje samega sebe. Še en citat E. White iz pričevanj za cerkev: *»Ko nam daje svojega Duha, nam Bog daje samega Sebe in s tem dela Sebe za izvor božanskega vpliva dajanja zdravja in življenja svetu.«* (Testimonies for the Church Vol. 7, p. 273, 1902) To je ključna stvar: Bog nam v resnici daje svoje lastno življenje. Če sprejememo nauk, da je to nekdo drug, se ločimo od tega življenja in sprejemamo *nekaj drugega ali nekoga drugega*. To je problem. Po sami definiciji pomeni Duh življenje; to je povedal Jezus.

Leta 1903 je Satan poskušal znova. Tokrat je bil bolj prefinjen. Uporabil je nekoga, ki je bil v tistem času zelo pomemben za Adventistično cerkev; dr. Johna Harveyja Kellogga ... Napisal je knjigo *Živi tempelj*, ki je v verovanje vnesla ideje panteizma (da je Bog prisoten v vsej živi in neživi naravi). Mnogi so mu sledili in skupaj z njim zapustili adventiste (t. i. alfa odpad) ... To je bila ista prevara v drugačni obliki. *'Bog Sveti Duh'* naj bi po tem nauku prebival v vseh ljudeh, torej tudi v grešnikih. Toda E. White je javno povedala, da to ni svetopisemski nauk, ker Bog prebiva samo v srcih tistih, ki ga sprejmejo. Pravzaprav v srcih grešnikov prebiva Satan. Kelloggov nauk je bila še ena od Satanovih krink.

Tudi ta Kelloggov nauk ni bil nič novega. Najdemo ga že pri človeku z imenom Ignacio de Loyola. Bil je ustanovitelj jezuitskega reda leta 1534, kar je bil odgovor na reformacijo. Napisal je knjigo oz. priročnik *'Duhovne vaje'*, ki je, povedano z drugimi besedami, priročnik za izpiranje uma. Duhovne vaje iz priročnika pretvarjajo jezuite v avtomate, ki bodo v hipu

in brez pomislekov naredili vse, kar jim ukaže nadrejeni. E. White je v knjigi *Veliki boj* zapisala, da so jezuiti najbolj brezobzirni in najmočnejši branitelji papeštva. Dobro je, da si to zapomnimo.

Lojolski je trdil, da je navodila za knjigo dobil v viziji. V knjigi *Skrivna zgodovina jezuitov Edmonda Parisa* je o Lojolskem zapisano: »Nikoli ni dvomil v resničnost teh razodetij. Satana je preganjal s palico, kot bi preganjal besnega psa; pogovarjal se je s svetim Duhom enako, kot se kdo pogovarja z drugo osebo ...« Lojolski je v votlinah meditiral o trojici in potem dobival vizije. Zanimivo je, da je zaradi vere v svojo teologijo o vizijah prišel do točke, ko se je pogovarjal z nekom, za katerega je verjel, da je Sveti Duh oseba, ki se obnaša kot oseba do druge osebe. Torej, ni se pogovarjal s Kristusom ali z Očetom, ampak s tem duhom. V njegovi teologiji je to *'Bog Sveti Duh', nekdo poleg Očeta in Sina*. Vprašajmo se, kdo je povzročil vizije v tem izjemnem umu. Vedeti moramo, da če bi Satan odkrito prišel pred Lojolskega, bi ga ta nagnal; Satan je prišel pred njega v drugačni obliki – v obliki Svetega Duha. Prepričal ga je, da se pogovarja s Svetim Duhom, kot se človek pogovarja z drugo osebo.

Za razliko od Lojolskega je E. White takole opisala svoje trenutke navdihnjenja: »Bilo je, kot bi se ves prostor napolnil z atmosfero neba. Sveta prisotnost je bila v moji sobi. Odložila sem svinčnik in čakala, da vidim, kaj mi bo Duh povedal. Nisem videla nobene osebe. Nisem slišala nobenega glasu, toda nebeški opazovalec je bil po vsem sodeč poleg mene. Čutila sem Jezusovo prisotnost ... Do mene se je vedel na takšen način, kot da bom dobila navodila ... Nobena beseda ni bila izrečena mojemu ušesu, temveč mojemu umu ...« Ker je čutila Jezusovo prisotnost, lahko to imenujemo *Jezusovo pričevanje*, saj izraža pričevanje s pomočjo Svetega Duha.

Videli smo, da ima Satan načrt, s katerim tistim, ki prihajajo k Bogu, izzove zmešnjavo v zvezi z Božjim Duhom ... V vseh primerih to ni bilo nekaj novega, ampak je obstajalo že v preteklosti. Poglejmo, kako je s Satanovim delovanjem danes.

Recimo popularni pentakostalizem (binkoštniki) in popularni evangelizem. Strinjali se boste, da ima za ljudi pri njihovih bogoslužjih *sila Duha* veliko vlogo. Vse aktivnosti in stvari, ki se dogajajo v cerkvah – ljudje, ki skačejo gor-dol, se valjajo po tleh, se nekontrolirano krohotajo, govorijo v različnih *jezikih* (glosolalija) ... počnejo celo vrsto bizarnih stvari – vse to se pripisuje delovanju *Svetega Duha*. ... Najdemo časopisne članke z naslovi, kot so: *'Smej se na svoji poti odrešitve'*. Ljudje iskreno verujejo, da so prejeli silo Duha. Kdo zavaja ljudi, da izvajajo takšne predstave? Satan. Pred njimi se pojavlja pod masko Svetega Duha in nihče med njimi ne misli, da je to on. Enostavno sprejemajo nekoga, ki je ločen od Očeta in Sina. Pravzaprav ti ljudje pogosto tudi molijo k *Svetemu Duhu*. Zelo si želijo njegovo prisotnost v sebi. Nekateri morda ne govorijo v drugih jezikih, toda zelo iskreno molijo ... Ubogi prevarani ljudje, iskreno molijo za te darove, ki s stališča Svetega pisma nimajo nobene povezave s Svetim Duhom.

Na spletu najdemo mnogo objav, na primer »*Objave sile pentakosta*«. To se ne nanaša samo na binkoštnike¹⁵ (pentakostalce), ampak postaja redna *'karizmatična maša binkoštni*

¹⁵*Opomba:* Binkoštniki so ena izmed *karizmatičnih* verskih skupin krščanstva. Je protestantsko gibanje in spada med evangelijske cerkve za razliko od druge glavne veje evangeličanskih cerkva, ki združuje bolj

nedelje'. Podnaslov je: *Lepota krsta v Svetem Duhu*. Če smo pozorni, opazimo nekaj vsem skupnega, to je nerazumevanje identitete Božjega Duha. Ena druga objava *Katoliške karizmatične prenove* se glasi: *'Popolno karizmatično evharistično in marijansko bogoslužje pod avtoriteto Rimskokatoliške cerkve'*. Popoln karizmatični paket. Poudarek je na *karizmatični sili Duha, na darovih Duha in krščevanju z Duhom ...* Prepričanje teh ljudi je, da to ni Oče ali Sin, ampak nekdo drug, ki se imenuje *'Bog Sveti Duh'*. Zgovoren primer je tudi članek na spletni strani *Duhovni otroci Lojole* z naslovom *'Ignacijeva posvečenost Sveti Trojici'*. Članek se zaključuje z naslednjimi besedami: *»Lani sem se pogovarjal s seniorji o odnosu z Bogom in jih opogumil, da molijo k vsakemu članu božanstva posebej. Tisti, s katerim so imeli največ problemov, je bil Sveti Duh.«* Videti je, da v človeškem umu obstaja neka težava, ker se mu zdi nemogoče, da bi se povezal z *nekom*, ki ga Sveto Pismo ne predstavlja kot osebo. Besede iz tega članka so udarec umu. Ti ljudje so katoliki in pogosto iskreni ljudje, ki ljubijo Boga, ampak ne slutijo in ne razumejo tega, o čemer tukaj govorimo. O tem ne govorim zato, da bi te ljudi obsojali. Ukvarjamo se s koncepti, da bi pokazali, kako prevare delujejo med ljudmi. To ni praksa samo pri jezuitih, to je splošno utečena katoliška praksa.

Drugi vatikanski koncil je imel kot glavni cilj *vrnitev uporniških heretičnih cerkva nazaj v okrilje Cerkve*. V knjigi, ki je dokument tega koncila, je objavljena molitev papeža Janeza XXIII. k Svetemu Duhu za blagoslov zasedanja in za uspeh ekumenskega zborovanja: *»O Sveti Duh, ki si poslan od Očeta v Jezusovem imenu, ki si prisoten v Cerkvi in jo vodiš brez napak, prosimo te, da izliješ polnost tvojih darov na Ekumensko zborovanje ... Prosimo te tudi za tiste ovce, ki sedaj niso v ograji Jezusa Kristusa ... da celo, če slavijo (Boga) kot kristjani, končno pridejo v edinost in pod oblast enega Pastirja. Amen.«* Papež moli za oblast *enega pastirja*. Kdo je ta pastir? On sam. Kdo stoji za temi molitvami in kdo jim odgovarja? Mislijo, da molijo k Bogu. Satan je zabrisal vse sledi tako, da se je prekril s titulom *Sveti Duh* ...

Poglejmo še eno skupino ljudi. Helena P. Blawatsky, ustanoviteljica Teozofskega društva, članica prostozidarjev in duhovna začetnica novodobnega gibanja (New Age) je v knjigi *Tajna doktrina* (1888, str. 539) napisala: *»Lucifer je božanska in zemeljska Svetloba, Sveti Duh in Satan istočasno.«* Skozi besede iz ust teh ljudi vidimo, da z vsemi skrivnimi obredi in ostalimi stvarmi obožujejo Satana. To niso krščanske organizacije. Oni se dobro zavedajo, da kadar govorijo o *Svetem Duhu ločeno od Očeta in Sina, mislijo na Lucifera*. On je ta, ki ga obožujejo. Lucifer je bil okupiran s širjenjem ideje, da je Duh nekdo izven Očeta in Sina s ciljem, da bi se vtihotapil in si zagotovil položaj, na katerem bi lahko zahteval čaščenje. To je tisto, kar je želel že v nebesih: *»V nebesa se dvignem, nad zvezde Boga mogočnega*

formalne reformirane cerkve luteranske in sorodnih veroizpovedi. Poudarjajo pomen krsta in Svetega Duha. Originalno je to *Pentecostal Church (Pentecostalism)* in izhaja iz grške besede *pentekostē*. V slovenščini je to ime prevedeno v *binkošti* – tudi krščanski praznik, ker se je po svetopisemskem izročilu na petdeseti dan po Kristusovem vstajenju na učence razširil Sveti Duh. Na ta dan so nekateri učenci izpričali čudežni pojav – tekoče govorjenje v obstoječih, živih tujih jezikih okoliških ljudstev. Govorjenje v *jezikih (glosolalijska)* je pogosto znamenje *posebnega daru* pri binkoštnikih kot tudi v sodobnih karizmatičnih gibanjih, vendar z razliko, da ti *jeziki niso živi jeziki drugih narodov, ampak nerazumljivo blebetanje zlogov in besed brez pomenov*. Svoje korenine imajo v sorodnih krščanskih tokovih od 2. stoletja do danes. Binkoštniki tvorijo eno izmed največjih in najhitreje rastočih krščanskih skupin po celem svetu. Sedanje binkoštnice cerkve so se razmahnile zlasti v 20. stoletju, ki imajo (različne ocene zaradi mnogih ločin) od 200 do 600 milijonov vernikov v Latinski Ameriki, Aziji, Afriki, ZDA in Južni Koreji, v kateri je domnevno največja skupnost z okoli 800.000 verniki.

povišam prestol svoj, in sedel bom na gori zborovanja, na skrajnem severu. Dvignem se nad višave, ogrnjene z oblaki, enak bodem Najvišjemu.» (Izaija 14, 13-14) Ko je Jezus prišel na zemljo, je tudi njemu rekel: ... če se mi pokloniš (me častiš) ...

Ali E. White kaj govori o teozofiji? Ja, tako kot o jezuitih govori tudi o teozofiji – Pisma iz Battle Creeka, str. 109: *»Naj svet gre v spiritualizem, v teozofijo, v panteizem, če tako želi. Mi nimamo nič skupnega s temi prevarantskimi vejami Satanovega delovanja. Prijetni občutki panteizma bodo mnoge zavedli na prepovedane poti.«*

Zavedajmo se, da je današnji vsesplošno sprejet nauk panteističen. To je nauk, da obstaja oseba, bitje-Bog z imenom 'Bog Sveti Duh', ki je prisoten vsepovsod. Če vprašamo ljudi: *kje je Sveti Duh*, bodo odgovorili, da je vsepovsod. V njihovih umih je Božji Duh neko ločeno bitje, ki ima svoj um in inteligenco in je vsepovsod. Ne dojemajo ga kot osebno prisotnost in moč Boga, ki sedi na prestolu, kot smo videli v Svetem pismu ...

Govorimo o pomembnem vprašanju prevare. Sedaj vam bom prebral citat iz knjige, ki jo je izdala Adventistična cerkev z naslovom *Trojica*: *»Edinost v naravi in značaju treh osebnosti Božanstva vodi do zelo koristnega vprašanja molitve, slavljenja in čaščenja ... Kako pa je z neposredno molitvijo Svetemu Duhu? Čeprav v Svetem pismu nimamo jasnega primera zapovedi, da molimo Svetemu Duhu, ima prakticiranje tega načeloma implicitno (zamolčano) svetopisemsko podporo ... videti je povsem logično, da Božje ljudstvo lahko moli direktno Svetemu Duhu in ga časti.«* (*The Trinity: Understanding God's Love, His Plan of Salvation, and Christian relationships*; avtorji Jerry A. Moon, John W. Reeve in Woodrow W. Whidden. 2002. str. 273)

To je zelo nevarna izjava. Je povsem ista stvar, ki se dogaja v Rimu s strani jezuitov in papeža. Sedaj dobivamo takšna priporočila za Božje ljudstvo s strani duhovnih vodij Adventistične cerkve. To je zelo, zelo resna stvar! Govorijo, da ni svetopisemskega temelja, toda naj vseeno to delamo in naj se nam kljub temu zdi logično in smiselno moliti in častiti *Svetega Duha kot ločenega bitja-osebe v odnosu na Očeta in Sina!* To govorijo zato, ker so zaslužnjeni s konceptom, ki je prikazan na naslovnici omenjene knjige *Trojica* (isti znak prepletenih treh krogov kot ga ima papeževa svečana mitra oz. škofovska kapa, op.), s konceptom *trije v enem in eden v treh*. To odpira vrata Satanu, da lahko vstopi. Ko med bogoslužjem stopimo iz okvirjev Svetega pisma, stopamo na zelo nevarna tla, ker v veselju obstaja nekdo, ki želi biti čaščen. Ne moremo reči, da tudi če ne obstaja dokaz v Svetem pismu, vseeno mislimo, da moramo to delati. *Nekdo* išče to čaščenje, ki ni usmerjeno k Očetu, niti ne pride do Sina. Pravzaprav nam zagovorniki tega govorijo, da če želimo ljubezen – lahko molimo k Očetu; če želimo odpuščanje – lahko molimo k Jezusu; če želimo moč, darove in zmago nad grehom – moramo moliti k *Svetemu Duhu*. Ta knjiga ni edini vir, kjer lahko najdemo takšen nauk. V Avstraliji ga najdemo tudi v adventistični reviji *Znamenja časa* ...

Glede vprašanja čaščenja Boga smo se znašli v zmedi in to je znak zadnjega časa. Ljudstvo, ki ga je Bog vzdignil, da objavi svetu zadnje sporočilo milosti, je prišlo do tega, da časti isto stvar na enak način kot Rim, a hkrati priznava, da to nima nobene svetopisemske podpore. Zato je Jezus rekel: *»S svojimi besedami se boš obsodil in s svojimi besedami se boš opravičil.«* Kdo bo še veroval v naša (adventistična) pričevanja, ko jih bomo podelili z njimi? To je vprašanje, ki neposredno zadeva čaščenje Boga ali čaščenje Satana! ... Predmet

prevare zadnjih dni je tesno povezan z bogoslužjem in čaščenjem (Boga). Če izberemo karkoli, kar ni v skladu s Svetim pismom, je praviloma vedno tesno povezano s *čaščenjem*. Zelo, zelo smo prevarani ...

V človeškem umu obstaja en sam *prostor*, v katerem se *dogaja* čaščenje Boga. V primeru, da sprejemamo ta koncept, ne nastanejo v našem umu ločeni *oddelki* – za Boga Očeta, Boga Sina in *Boga Svetega Duha*. Ni potrebno, da ločeno molimo k Svetemu Duhu in ga častimo, ker bo vsakič, ko bomo peli, sodelovali v kateremkoli aspektu skupnega bogoslužja ali molitve, vse to posvečeno *konceptu Boga*, ki ga imamo v umu, in bo vsakič samodejno vključevalo povečevanje še *nekoga* razen Očeta in Sina celo takrat, ko se ne obračamo naravnost *nanj*. Ni rešitev v tem, da prenehamo z molitvami k Svetemu Duhu, ker se bomo v našem umu med molitvijo vedno obračali na vse tri hkrati. Sveto pismo nam nikjer ne govori, da moramo častiti *tri bogove (trojico)*. Čaščenje je vedno usmerjeno samo k Očetu skozi Sina – in to je vse! Rekli smo že, da v vesolju obstaja samo eno *bitje*, ki pravi: »*Zahtevam, da me častijo.*« Izmisli si je zelo hinavsko prevaro s ciljem, da bi bil deležen čaščenja.

Na koncu še vprašanje: *kdo je naš Tolažnik?* Odgovori so vedno odvisni od našega koncepta Boga. Večina bo rekla: *Božji Duh ali Bog Sveti Duh*. Je to Jezus? Ne, Jezus je na nebu; je veliki duhovnik v nebeškem svetišču. Obljubil je, da bo poslal drugega *Tolažnika*. Sveto pismo uči, da je ta Duh Gospod, ker kjer je Gospodov Duh – tam je svoboda. To ni samo teologija, temveč je to praktična stvar. Naše duhovno življenje in zmaga nad grehom sta odvisna od tega, koga imamo za svojega Tolažnika. Jezus je bil izkušan v vseh točkah, kjer smo tudi mi izkušani. Pozna vse težave in obsodbe, s katerimi se srečujemo, zato posreduje za nas in nam pomaga. (Hebrejcem 2, 17-18) Kakšen smisel bi imelo, da ko je sam šel skozi vse te preizkušnje in bridkosti, odide in nam pošlje *nekoga drugega*? Nas ne zanima *nekdo drug*, ki ni sam izkusil, kako je biti človek, ki ni prestal skušnjav in ki ni doživel zmage nad grehom. Samo Jezus je vse to doživel. Ni pomembno, kako imenujemo *tega drugega*. Če naš Tolažnik ni Jezus, potem imamo problem. Kdo je potem naša druga možnost? Način, da izberemo *koga drugega*, nam ne prinaša zmage nad grehom. Edini način zmage nad grehom je, da sam Jezus Kristus živi v *nas* kot Tolažnik in Pomočnik. V tem je ves smisel njegovega prihoda na svet. Zanj ne bi imelo nobenega smisla, da gre v 33. letu skozi vso agonijo, solze, kri in smrt, nato pa odide in nam pošlje nekega drugega pomočnika. Edino On je Pomočnik!

Naše razumevanje določa odgovor. Če to razumemo in sprejmemo, potem vemo, da Jezus v svoji obljubi ne govori o *nekom drugem*. To enostavno ni možno, ker v tem primeru ni tolažbe. Zato je Jezus rekel svojim učencem: »*Ne pustim vas sirot, pridem k vam.*« (Janez 14, 18) Ali verujemo v to? Morda ne razumemo povsem, kakšno povezavo ima to z našo vsakodnevno *hojo* z Bogom. V tem primeru pravzaprav ne pripisujemo zaslug za tolažbo Jezusu, ampak *nekomu drugemu*. Takšno ravnanje razvrednoti Kristusa, mu krade zasluge in čast ter vse to pripisuje *nekomu drugemu* ... Na ta način poskuša Satan vnesti problem, zmedo in herezijo v Adventistično cerkev. Poskušal je skozi Chapmana, skozi Kellogga in po pričevanjih E. White tudi skozi nekatere druge uslužbenke v cerkvi. Videli smo, da si Satan za to prizadeva še danes... Večina uslužbencev v cerkvi to podpira še danes in nekateri med njimi se sploh ne zavedajo, kaj počnejo. Iz tega razloga tudi govorimo o teh temah. Satan je zelo zaposlen z napadi na Božje ljudstvo. To je zelo pomemben čas, mi pa smo zaspali. Čas je, da se zbudimo. Jezus želi, da bomo Njegovi *pametni oboževalci*.

Skupni imenovalec vseh navedenih primerov – zmote med adventisti, Lojolski, jezuiti in Rim, islam, H. Blawatsky, teozofija, panteizem in new age – je: *Sveti Duh je nekdo drug v odnosu na Očeta in Sina*. Ni pomembno, kako je *nekdo drug* poimenovan ali razložen, vedno obstaja ta skupni imenovalec. Ista zabloda – drugačna oblika. In po vseh teh napadih in porazih Satana je danes, leta 2013, to vsesplošno sprejeto in *normalno* verovanje večine. Kdorkoli si drzne nasprotovati temu, je označen kot heretik, upornik in Satanov agent. Bog pa ima vseeno mnogo ljudi, ki ga ljubijo, ki morajo poznati resnico in zato govorimo o tem.

»Razvnmali so ga s tujimi bogovi, z gnusobami so ga dražili v jezo. Darovali so hudim duhovom, ki niso Bog, bogovom, ki jih niso poznali, novim bogovom, ki so pred kratkim nastopili, ki se jih niso bali vaši očetje.« (5. Mojzesova 32, 16-17)

Novi bogovi so hudobni duhovi, demoni in '*Bog Sveti Duh*' je novi bog. Ne najdemo ga v Svetem pismu. Nihče od duhovnih praočetov, vse nazaj do Mojzesa, Kristusa, apostolov, pionirjev Cerkve – nihče se ni bal in služil bogu, imenovanemu '*Bog Sveti Duh*'! Ta bog se danes časti, Božja beseda pa to imenuje *čaščenje Satana med kristjani*. (Mansour, 2013)

Zakaj je moral Božji Sin umreti (Aleksandar Petrović)

V tem predavanju bom govoril o vzroku, zaradi katerega je moral grešnik umreti. Doslej smo mnogokrat napačno predstavljali Boga, zato so ateisti upravičeno govorili, da je Bog, ki mu služimo, navaden tiran, ki uživa v krvi nedolžnih ljudi. Ob tem navajajo krute in krvave primere iz Stare zaveze ... Stara zaveza ni isto kot Nova zaveza. Stara zaveza ni krščanstvo, ampak je bila dana izraelskemu narodu. Izraelci so bili sužnji in Stara zaveza jim je bila dana s ciljem, da skozi sistem žrtvovanja objavijo *načrt odrešitve za ves svet*. Ni Bog vse, kar lahko vidimo v Stari zavezi; Bog je to, kar vidimo v Jezusu Kristusu. Toda Jezusovo žrtev pogosto predstavljamo kot neke vrste *zakonito zamenjavo*. Razlaga se, da *Božja pravičnost zahteva kri oz. grešnikovo smrt in če ta ne umre, mora umreti nekdo drug* ... To je strašen, neresničen argument, saj predstavlja Boga kot krvnika, ki sploh ni povezan s tem, kar nam je prišel pokazat Jezus.

Božjo pravičnost si predstavljamo kot izmišljeno entiteto, ki se ji uklanjamo, in na način, kot da Božja milost ne bi bila dovolj. Seveda obstaja razlog, da je Božji Sin moral umreti, in prav to bomo poskušali razumeti. Ljudje smo izoblikovali pojem *pravičnost* po konceptu otipljive stvarnosti, toda prava stvarnost je koncept Boga in njegovega bistva. Če želimo razumeti vzrok Jezusove smrti, moramo najprej razumeti, zakaj je moral umreti človek. Zakaj je zapadel smrti, ko je grešil in *kaj je greh*.

Greh ni bil storjen v trenutku, ko je Eva utrgala sadež, in ne, ko ga je tudi Adam jedel. Jezus in angeli so Adamu povedali vse o skušnjavcu, o upor na nebu in vse drugo, kar je še vedel. Vse informacije je dobil z namenom, da ne bi padel v greh, poznal pa je tudi vse posledice. Ko je Eva jedla sadež, je točno vedel, da Eva ne bo preživela. Toda Eva je bila prevarana – Adam pa ni bil prevaran. *On se je prostovoljno odločil, da prestopi na drugo stran in se je zavedal posledic*. Odločitev srca je postala zavestna odločitev, ko je izbiral med Evo in Bogom. To je jedro problema. Adam se je odločil za Evo, namesto za Boga, ker si ni mogel zamisliti življenja brez nje. To pomeni, da je bila Eva zanj največje bogastvo v življenju, celo večje od Boga ... Vse leži v odločitvi srca.

Zaradi te svoje odločitve je moral tudi Adam umreti. Adam in Eva sta se premišljeno odločila ločiti se od Boga, toda Bog je izvir življenja. *Samovoljno sta se ločila od izvira življenja. To je pravo bistvo greha in vse drugo, kar delamo – prešuštvo, kraja, umori – so samo sadovi tega glavnega greha – naše ločitve od Boga*.

Poglejmo primer. *Tema* ni fizična realnost, ampak je odsotnost svetlobe. Teme ne moremo prijeti in je odnesti nekam ven. Temo odstranimo tako, da vanjo prinesemo svetlobo. Enako je z grehom. Greh ni nekaj, kar ima substanco, nekaj, kar bi Bog lahko vzel, sežgal in ga ne bi bilo več. Greh se lahko odstrani samo tako, da se *odsotnost nečesa zapolni*, to pa je Božji Duh oz. Božja prisotnost.

Ko se je Adam odločil za svojo pot, se je ločil od Boga – ki je svetloba – in ostal v temi. V tistem trenutku se je ločil tudi od izvira vsega dobrega. Jezus je ob neki priložnosti povedal: *samo eden je dober in to je Bog*. Vsi drugi ljudje so lahko dobri samo zato, ker je Bog v njih. Zlo se manifestira v hudobnih dejanjih, v bistvu pa je zlo samo odsotnost dobrega. *Dobro je resnična substanca, je Bog, je stvarnost. Glavni problem greha je ločenost od Boga, rešitev*

zanj pa je ponovno sprejetje Boga v naše fizično življenje. Tega ne moremo narediti simbolično, ker greh niso zgolj naša dejanja, ampak nekaj, kar je povzročilo, da je človeka fizično zapustila Božja slava in Božji Duh ...

Fiziologija našega telesa je ustvarjena tako, da se lahko prilagajamo okolju. Če jemo več kot potrebujemo, bo organizem to energijo shranil v maščobi. Ko jemo premalo, bo telo črpalo energijo iz zalog. Ko smo lačni, nam *um* ukaže, da moramo jesti, ali zaradi utrujenosti spati, in vse to so mehanizmi za vzdrževanje telesa. Telo samo po sebi ni zlobno. Toda ko se je človek ločil od Boga, je *fizično telo nadvladalo um, ki je ostal brez Boga*. In ko je odstranjen izvir vsega dobrega, se fizično telo manifestira skozi zlo. Princip samoohranitve, ki je sam po sebi dober, je v tem stanju vzrok povzročanja zla nekomu drugemu zaradi lastnega preživetja.

Da bi lahko razumeli, zakaj je moral grešnik umreti in zakaj je moral umreti Božji Sin, moramo razumeti tudi, *kaj je zakon*. Obstajata dve vrsti zakonov: naravni zakoni in sodni zakoni. Naravni zakoni so npr. zakon centrifugalne sile, gravitacija, genetske zakonitosti dedovanja, zakon akcije in reakcije itd. Druga vrsta so sodni zakoni, ki so sprejeti na osnovi odločitve nekoga: sodni zakoni, prometni zakoni, kriminalni zakoni, civilni zakoni itd. Med tema dvema vrstama zakona je velika razlika. Naravni zakoni so nespremenljivi in jih ne moremo izbirati po lastni volji, ker leži njihova moč v njih samih. Lahko poskušamo manipulirati z njimi, toda ne moremo jih spremeniti. Sodni zakoni pa so spremenljivi in brez izvršilne oblasti nimajo moči ali posledic za kršitelje. Na primer, če ne upoštevamo prometnega znaka *stop* in ga prekršimo na prazni cesti, nima to nobenih posledic, razen če nas vidi policaj. Nekaj drugega je z naravnimi zakoni: če vržemo jajce na tla, se bo razbilo, če skočimo z visoke zgradbe, bomo umrli tudi, če nas nihče pri tem ne vidi.

Bog je rekel Adamu: *tisti dan, ko boš jedel z drevesa spoznanja dobrega in zla, boš umrl*. Smrt je bila neizbežna posledica in Bog mu je to povedal vnaprej. To je bilo zelo pomembno za Adama, ker je umrl zaradi svojega greha, toda zakaj je to pomembno za nas? Zakaj mi umiramo?

Mi ne umiramo zaradi *podedovanega greha*, ampak zaradi nečesa drugega. Umiramo, ker smo *podedovali grešno naravo*. Vzemimo kot primer nosečo žensko, ki je zbolela za AIDS-om. Njen otrok bo okužen z isto boleznijo zaradi naravnega zakona dednosti in ne zato, ker se je nekdo tako odločil. Ko je Adam zgrešil in se ločil od Boga, ga je zapustil Sveti Duh. Kakšne posledice ima to za njegove potomce? Po zakonu genetske dednosti je *fizično* prenesel svojo *umrljivo grešno naravo* na svoje potomce. Na svoje potomce ni mogel prenesti Svetega Duha in *nesmrtnega življenja*, ker tega ni več imel. Njegovi potomci so se rojevali v enakem stanju, v kakršnem je bil on.

Bog ni rekel Adamu, da *ga bo ubil*, če bo prekršil zapoved, temveč mu je pojasnil, *da bo zapadel smrti, smrtni naravi*. Danes ne umiramo zato, ker bi Bog imel nekaj proti nam zaradi Adamovega greha; Katoliška cerkev uči, da se to imenuje *izvirni greh*, toda to ni res. Bog nas nima za krivičnike zaradi Adamovega greha. Sveto pismo uči, da sta zaradi greha *vstopila v nas, v našo človeškost, smrt in smrtnost*. Adam je s svojo ločitvijo od Boga povzročil, da se je celotno človeštvo ločilo od Boga. Bog je že v raju, po prekršitvi prepovedi, prišel k Adamu in Evi ter s tem pokazal, da se On ni spremenil. Sprememba je nastala pri

njiju; pričela sta se bati Boga in sta se skrila pred njim ... *Adam je prenesel na človeštvo smrtnost, ker je to naravna posledica ločitve od Boga, ki je izvir življenja.* Vprašanje je, *ali je Božji zakon sodni zakon ali naravni zakon?* Božje zapovedi so *naravni zakon, ker so odslikava njegove narave in njegovega bistva.* To niso *Božji zakoni* zato, ker so napisani in zapovedani od Boga, ampak *ker so to, kar je On.* Bog ni dober, ker bi se tako odločil, ampak *ker takšen je.* Brez Boga ne obstaja dobrot, brez svetlobe ne obstaja nič.

Nekatere religije učijo, da je problem zla v fizičnem telesu. Toda telo samo ni zlobno; *zlo je prisotno v ločenem umu in v našem duhu, v odsotnosti Boga pa je telesni duh tisti, ki vodi um.*

Ali je bila Božja razlaga Adamu o drevesu dobrega in zla v raju (1. Mojzesova 2, 17) zapoved ali prerokovanje? To je bilo prerokovanje. Bog je Adama opozoril, da bo neizogibno zapadel smrti, če se bo ločil od njega. Rekli smo, da Adam po ločitvi od Boga ni mogel preživeti, ker se je ločil od izvira življenja. Zavestno je prestopil na stran, kjer ni Boga ... *V istem trenutku, ko je Adam grešil, pa je nastopila Božja milost.* Če ne bi posredovala ta milost, bi se človeštvo že zdavnaj poklalo med seboj in se iztrebilo. S posredovanjem Božjega Duha je na ljudi delovala Božja milost, toda ne več od znotraj, temveč od zunaj. To je vzrok, da naša stvarnost ni tako črna, kot bi morala biti. Zasluge *nadomestila Božjega Sina* so začele delovati na ljudi od prvega trenutka, ker jih Božja ljubezen kljub grehu ni zapustila.

»Zatorej, kakor je po enem človeku prišel greh na svet in po grehu smrt, in je tako na vse ljudi prišla smrt, zato ker so vsi grešili –; kajti greh je bil že pred postavo na svetu, toda greh se ne računi, dokler ni postave.« (Rimljanom 5, 12-13)

To morda zveni protislovno, zato se vprašajmo: kdaj smo mi grešili? Grešili smo *v Adamu.* To moramo razumeti v svetopisemski terminologiji. Poglejmo primer.

»In takorekoč po Abrahamu je bil sam Levi, ki prejema desetine, odesetinjen; kajti bil je še v očetovih ledjih, ko mu je prišel Melhizedek naproti.« (Hebrejcem 7, 9-10)

Sveto pismo uči, da imajo dejanja prednikov posledice na potomstvo po *naravnem zakonu dednosti.* Levi je *že skozi Abrahama dajal desetino.* Posledice odstopanja od Boga in posledice blagoslovov zaradi poslušnosti se prenašajo na potomce.

Zakaj je Bog ustvaril drevo spoznanja dobrega in zla? Nekdo je rekel, da zato, da bi Adam in Eva grešila. Ne. Zakon je dan, da bi se greh lahko *pokazal.* (Rimljanom 7, 7-13) Ujeti v svojo fizično naravo ne moremo razlikovati dobrih in slabih želja, ker so za nas vse naravne. Če odrastemo v sovražnem okolju, je sovraštvo za nas naravna in ne nenaravna stvar. Vsi smo rojeni v tej grešni (samoohranitveni) *naravi*, ki za razliko od Boga živi za sebe in ne za druge. S svojo naravo sploh ne moremo doumeti odvratnosti in tragedije greha. Potreben je bil zakon, da nas *ozavesti* o grehu. Mi z grehom nimamo problemov in lahko tudi z njim živimo povsem udobno. Tudi ne moremo vedeti, da imamo nek problem, če smo sami ta problem. Zakon je dan v opozorilo, da nekaj ni v redu. Tudi pacient ne bo jemal zdravil, dokler mu zdravnik ne pokaže, da je bolan.

Greh je moral imeti priložnost, da se z dejanjem pokaže navzven, da *obrodi sad in pokaže, kaj je v srcu.* To je bil namen drevesa spoznanja. Dejanje je moralo pokazati, da obstaja

problem in Bog je moral ta problem rešiti. Zakon je *pomnožil greh* v smislu, da spoznamo svojo potrebo po milosti in da bi se lahko odločili za sprejem odrešilne zamenjave. Zavedati se moramo, da potrebujemo Odrešenika. Če nam je nekaj na razpolago, pa se svoje potrebe ne zavedamo, potem je to *nekaj* za nas brez pomena. Če to razumemo, bomo razumeli tudi, zakaj je moral Jezus umreti.

Rekli smo, da se je človek ločil od izvora življenja in je kot posledica nastopila smrtnost. Brez Božje prisotnosti '*v sebi*' se je človek iz generacije v generacijo vse težje ohranjal v *življenju*. Vse je pričelo razpadati in človeška življenjska doba se je krajšala. Človeštvo je vedno bolj kršilo Božanske principe in s tem pospeševalo svojo smrt. Problem je tudi, da se Boga bojimo in ne želimo sprejeti *nadomestila*. Toda Bog se ni spremenil. Ostal je enak in bil celo pripravljen dati v zameno svojega Sina. Da bi nam Bog lahko dal to darilo, mu moramo zopet zaupati in verovati vanj. V pismu Rimljanom piše, *da je telesni um sovraštvo do Boga, ker se ne pokorava Božjemu zakonu in se tudi ne more*. Sami od sebe ne moremo živeti po principih desetih zapovedi, ker je naš um ločen od Božjega uma. Ker se je človek odločil za prehod na Satanovo stran, ne more več sam od sebe preiti nazaj na Božjo stran. Rešitev je v tem, da *obstaja nekdo, ki to lahko naredi za nas*.

Ali bi lahko Bog Adamu in Evi po padcu v greh *oprostil prekršek*? Bogu ne bi bil problem reči: *naj bo, odpuščam vama*. Če bi bil problem samo storjena krivda, *zapisana v neki knjižici*, neka *entiteta ali substanca zunaj Boga*, potem bi to lahko naredil. Kot lahko mi oprostimo otroku, ko se nam opraviči in reče: *ne bom več delal tega*. Toda, problem ni gori pri Bogu, problem je tukaj spodaj, *v naši spremenjeni naravi*. Ali lahko zgolj *odpuščanje* reši problem naše fizične narave? Poglejmo en primer. Recimo, da imate čredo ovac, pa pride volk in raztrga vaše ovce; nato pridete in volku rečete: *joj, strašno; ampak, odpuščam ti*. Je s tem rešen problem? Volk se obrne in reče: *lepo od tebe*. Ali potem ne bo več trgal naših ovc? *Rešitev ni v odpuščanju, rešitev je v spremembi naše narave ...* Kako se lahko to zgodi, če pa imamo podedovano *grešno življenjsko naravo*?

Vedeti moramo, da je naše življenje nekaj resničnega, česar niti znanstveniki ne morejo pojasniti. V telesu ni možno locirati *življenja* in vemo samo, da ga ni več, ko nastopi smrt. Fizično življenje je stvarnost, ki smo jo nasledili od Adama. Če bi bilo življenje samo množica električnih impulzov, potem bi bila možna uresničitev Frankensteinove ideje o *oživitvi umetnega telesa*. Če bi bilo življenje samo elektrika, kako se potem grešna Adamova narava prenaša na mene? Obstajati mora še nekaj več kot samo fiziologija, celice in materija. To je to *življenje*, ki je bilo poškodovano zaradi ločitve od Boga in je glavni vzrok naših problemov.

Ali lahko Bog *popravi pokvarjeno* življenje, ki je v nas? Ne, to življenje se ne da popraviti. Ne da se ga oprati ali očistiti in ponovno združiti z Božjim. Bog mora najti način, da nam zagotovi *nepokvarjeno življenje*; dati nam mora *ново življenje*. Omenili smo že, da nekatere religije učijo, da je telo zlobno oz. da je zlo v telesu. Tudi nekateri kristjani razmišljajo podobno: ko pride Jezus in nam da novo telo, bomo prenehali grešiti, ker v tem telesu tega nismo zmožni. Če bi bilo res, da je zlo v telesu, ali bi potem bila rešitev novo telo, takšno kot ga zasledimo v znanstveni fantastiki? Rešitev bi potem lahko bila v dovršeni tehnologiji, ki bi premestila naš um v stroj, ki ne bi bil zloben in grešen. Tako bi se naš um osvobodil greha. Ne, to ni rešitev, ker ni problem telo. Problem je poškodovan um, ki je ostal pod

kontrola telesa, ki deluje po svojih samoohranitvenih zakonih. *Um je postal telesen.* Potrebujemo drugačno, pravo rešitev. Sveto pismo nam opisuje to rešitev.

»Rodila pa bo sina, in imenuj ime njegovo Jezus, zakaj on odreši ljudstvo svoje njih grehov.« (Matej 1, 21)

Jezus ni prišel, da bi nas rešil kazni, ampak da reši naš problem greha. Če se osredotočamo na kazen, potem smo v zablodi.

»... (sicer bi bil moral mnogokrat trpeti od ustanovitve sveta): sedaj pa na konci vekov se je enkrat prikazal v izbrisanje greha po žrtvi svoji.« (Hebrejcem 9, 26)

Jezus ni prišel, da bi strl kazen ali krivico. Njegova žrtev je strla bistvo problema, ta problem pa je ločenost od Boga.

»Kar je namreč bilo postavi nemogoče, v čemer je bila nezmožna zaradi mesa, to je storil Bog, ko je poslal svojega Sina v podobnosti grešnega mesa in kot daritev za greh, in je greh obsodil v mesu.« (Rimljanom 8, 3)

Jezus je prišel v fizičnem telesu obsoditi ločenost od Boga v telesu. Lahko opazimo, da se tu nikjer ne omenja kazen.

Preden je Lucifer grešil, je obstajalo Božje kraljestvo. Vse se je nahajalo v Božjem kraljestvu, vse je bilo v harmoniji z Bogom in Bog je bil v vseh ustvarjenih bitjih; ni bil v kamenju, drevju itd. Vse je bilo dobro, ker je Bog, ki je bil edini *dober* v vseh. Kasneje je Lucifer s svojo ideologijo razdelil Božje kraljestvo na dva dela – na Božje kraljestvo in Satanovo kraljestvo. Ta problem se je začel na nebu, preden je bil ustvarjen človek.

Princip Božjega kraljestva je: *Bog v vsakem bitju; absolutna nesebičnost, ker Bog vse dela zaradi drugih, zaradi nas ustvarjenih bitij.* Princip Satanovega kraljestva je: *vse za mene; ne Bog v meni, ampak jaz za sebe, tako kot jaz hočem.* Potem je nastopil trenutek, ko je Bog ustvaril človeka – Bog je v človeku in ta je absolutno dober, ker je v njem Bog. Nato je bil človek prevaran in se je s svojo svobodno voljo odločil, da preide na drugo stran. Ko je prestopil na drugo stran, ga je Božji Duh zapustil in je ostal brez Boga. Sedaj smo prišli do problema, ko se je človek s celotnim svojim potomstvom znašel na Satanovi strani.

Rekli smo, da je telesni um postal sovražen do Boga in si ne more niti zaželeli vrnitve k Bogu. Mi se tega niti ne zavedamo, zato je Sveti Duh pričel *delovati od zunaj na človeka* in ga spodbujati, da si to zaželi in da nas s tem privede k spokorjenju. V Svetem pismu piše, da nas *Božja dobrota vodi v spokorjenje ...* Problem niso storjeni greh, krivica in kazen, ampak je to, da smo brez Boga v *grehu*. Bog je žrtvoval svojega Sina, da bi nas njegova dobrota ponovno združila z njim, in ne zato, da bi kaznoval njega namesto nas. Božja rešitev je v tem, da bo s pomočjo enega človeka vse vrnil tistim, ki si želijo iti nazaj na njegovo stran. *To je čudovita resnica načrta odrešitve, ki je ne vidimo, in izgubi vso lepoto, če nanjo gledamo samo kot na legalno dejanje izmenjave.*

Bog je poslal svojega Sina, ustvarjenega povsem takšnega, kot smo mi, samo da je bil brez greha. Tako imamo sedaj, na tej strani brez Boga, eno popolno človeško bitje z umom, ki ni v sovraštvu z Bogom. Če bi Jezus prišel na zemljo z umom, ki bi bil v sovraštvu z Bogom, bi

sam potreboval odrešenika. Prišel je z umom Božjega Sina, ki ni ločen od Boga. Bil je *popolnoma človek* v kraljestvu pod Satanovo oblastjo. Ko je Bog ustvaril Adama, mu je dal vso oblast na zemlji, toda Adam je to oblast prostovoljno predal Satanu. Spomnimo se Jezusovih skušnjav. Ko ga je Satan skušal, mu je obljubil *vso oblast na zemlji, če pade pred njega in ga moli*. Jezus takrat ni rekel: *ne, ni ti dana oblast*. Jezus se je strinjal s tem in to potrdil. Bog je to odobril, ker je pravičen: oblast je dal Adamu, ta jo je predal Satanu in mu je od takrat res pripadalo vse, kar je bilo prej Adamovo. *Jezus je prišel kot človek, ki se je znašel pod to oblastjo v Satanovem kraljestvu, toda njegov um ni bil ločen od Boga. V tem je odrešitev.*

V zvezi s tem ljudje veliko razpravljajo. Eni menijo, da je Jezus prišel na zemljo z Adamovo naravo, kakršno je imel pred padcem v greh, drugi pa menijo, da je Jezus prišel z naravo padlega človeka. Katero mnenje je točno? Ne eno ne drugo mnenje ni povsem točno, ker ne razumemo Kristusove narave. Če bi Jezus prišel v Adamovi popolni naravi, bi imel fizično prednost, toda on ni imel nobene prednosti v fizičnem telesu. To bi pomenilo, da je prišel v svoji božanski popolnosti in jo je samo *prekril s človeškim telesom kot z neke vrste plaščem človečnosti*. Kako bi se lahko Jezus 40 dni postil in bil nato skušan, če bi bila njegova notranjost popolnoma božanska? Potem ne bi potreboval hrane. Kako bi lahko bil skušan, če bi samo njegov *plašč* zahteval hrano? Kakšna skušnjava bi to sploh bila? Jezus je moral priti in biti ločen od svojih božanskih lastnosti (atributov). Bog, ki je vsemogoten, vseveden, vseprisoten, ki je veličasten in strašen za naše razumevanje, se je moral odreči vsem tem lastnostim in dokazati, da celo takrat, ko nima svoje vsemogočnosti in vsevednosti, ko se je znašel v grešnem človeškem telesu, ostaja še naprej dober. Bog je edini, ki je dober. Ali razumemo pomen tega? Jezus je prišel in to dokazal. Zato ni mogel priti namesto Jezusa noben angel. Če bi razpeli na križ angela in ga ločili od Boga, bi dobili padlega angela, ker je dobrota samo v Bogu. Če je dober samo Bog, zakaj je bil potem Jezus dober? Zaradi principa nasledstva. *Ker je Božji Sin to, kar je njegov Oče, popolna slika Očetovega značaja. Ko je bil Jezus na križu ločen od Boga, je še dalje ostal dober. Njegov um, ki ni bil ločen od Boga, je bil v povsem človeškem telesu.*

Kaj pomeni izjava v Svetem pismu, *da je Jezus postal greh za nas*? Ko govorimo o tem, da je bil greh prenešen na Jezusa, si to poskušamo zamisliti tako, kot da je bilo na milijone grehov, grešnih del milijard ljudi vseh generacij na nek način prenešeno na njegovo glavo. Mislimo, da je nosil psihično breme teh grehov. Ampak to ni to.

Spomnimo se, da bi od Adama in Eve dalje moralo biti vse človeštvo *popolnoma ločeno od Boga*, toda to se ni zgodilo zaradi božje milosti. Jezus pa *je bil postavljen v situacijo, v kateri je bil popolnoma ločen od Boga*. Prišel je, da bi prevzel mesto, na katerem bi morali biti mi. Tik pred svojo smrtjo je Jezus vzkliknil: *Bog moj, Bog moj, zakaj si me zapustil!* Jezus je bil v tistem trenutku popolnoma ločen od Boga. Tisti, ki verujejo v troedinega Boga, te ločenosti ne morejo razumeti, ker je njihov troedini Bog neločljiv. Ampak Jezus ni mogel biti samo simbolično ločen od Boga. Jezus ni mogel samo simbolično umreti. Potem bi lahko nadaljevali: če ni bil ločen od Boga, ni umrl, ni bil skušan ... V tem primeru *on ne bi bil nič* in ne bi imel moči, ki nam jo daje za zmago nad grehom, ker ne bi imel ničesar. *Ko razumemo, kdo je Božji Sin in kaj je naredil za nas na križu, potem lahko razumemo, kaj nam je darovano.*

Jezus je na križu *postal greh in bil posledično ločen od Boga* zaradi nas, da bi lahko mi od prve sekunde dalje uživali prednosti zaslug *njegove zamenjave*. Mi ne živimo v *zasluženi stvarnosti naših grehov zato, ker smo pod zaščito milosti*. Jezus je na križu vpil od bolečine zaradi ločenosti od Boga zaradi grehov, ki jih ni storil ... Občutil je vso težo in breme ločenosti od Boga. Občutil je tisto brezupnost, ki bi jo moral občutiti Adam, a je zaradi milosti ni občutil. To razdvojenost bi moralo občutiti vsako bitje, ki je ločeno od Boga. *Ne razumemo, da bi morali biti hvaležni za vsak vdih, ki ga lahko vdihnemo samo zaradi Božje milosti. Mi bi morali ostati brez Boga in po vseh pravilih zakona sploh ne bi smeli več obstajati.*

Ko je bil Jezus na križu ločen od Boga, si je Satan mislil: *sedaj si moj; doslej nisi padel, toda sedaj boš padel; nihče ne more biti ločen od Boga in ostati dober, niti Božji Sin*. Zakaj je Satan ubil Jezusa na križu, čeprav je vedel, da njegova smrt pomeni zmago? Je Satan mislil, da bodo vsi problemi rešeni z Jezusovo smrtjo, ker ne more vstati od mrtvih? Ne. Satan je odvisnik, ki je vse žrtvoval, samo da bi dobil, kar želi. Vse je postavil na kocko. Kristusa je potiskal tako daleč, ker je upal, da se ne bo odločil za smrt in bo v zadnjem trenutku padel. Potiskal ga je, potiskal in potiskal z upanjem, da bo Jezus v trenutku pred smrtjo padel, ker ne bo prenesel ločenosti od Boga in bo rekel: *odstopam, ni vredno*. Zato ga je skušal, naj pride s križa. Toda Jezus je v tistem trenutku izbral Božje kraljestvo. Naslednje besede so bile: *Oče moj, v tvoje roke predajam duh svoj. Jezus je v grešnem telesu izbral Božje kraljestvo in s tem obsodil ločenost od Boga. Prišel je in pokazal, da je Bog dober celo takrat, ko je ločen od svojih božanskih lastnosti. Jezus je izničil Satanovo obtožbo, da je Bog tiran in zahteva od svojih ustvarjenih bitij nekaj, kar sam ni pripravljen narediti.*

Jezus je izbral Božje kraljestvo in umrl, ker je bil v Satanovem kraljestvu, kjer ima oblast smrt. Smrt je vstopila skozi enega človeka in je imela oblast nad njim. Ellen White piše, da je Jezusovo srce počilo zaradi ločenosti od Boga in ne zaradi teže tega, da je bil *'potisnjen zaradi nas v greh'* (t.j. nosilec greha, op.). Jezus je izvršil ukaz, ki ga je dobil od Boga, in žrtvoval svoje življenje. E. White pravi, da *ni videl na drugo stran groba. Ni imel svoje božanske vsevednosti in gotovega prepričanja, da ga bo Bog obudil. Imel je vero – Kristusovo vero, za katero pričakuje, da jo bomo imeli tudi mi. Verjel je svojemu Očetu, da ga bo obudil od mrtvih, in zato je predal svoje življenje v Očetove roke.*

Na ta način je eno človeško bitje prestopilo iz Satanovega kraljestva v Božje kraljestvo. En človek je naredil to, česar mi nismo mogli, ker je telesni um v sovraštvu z Bogom. Smrt ni mogla zadržati tega človeka, ker ga je nepravilno vzela. Storil ni niti enega greha. Satan je do skrajnosti pritiskal nanj. To lahko primerjamo s situacijo, ko nekdo želi utrgati cvet na samem robu globokega prepada. Morda ga lahko utrga, morda pa se zvrne v prepad in umre. Steguje se in steguje in prevzema vse tveganje. To je točno to, kar je delal Satan, čeprav je poznal dvom. Vseeno je upal, da bo dosegel ta gnusni cvet in prisilil Božjega sina, da stori greh. In ko je Jezus umrl, ne da bi grešil, je Satan podivjal od jeze, ker je dojel, da je njegov konec neizbežno zapečaten. Dojel je, da je uresničena Jezusova popolna zmaga. *Smrt, ki ji vlada Satan*, je bila sedaj prisiljena, da osvobodi svojega ujetnika, ki ga je vzela po krivici. Po Božjem ukazu je nato v grob prišel angel in rekel: *Jezus, Božji Sin, kliče te tvoj Oče*. Jezus je izvršil ta ukaz, vstal od mrtvih in od Očeta sprejel nazaj svoje življenje. Sedaj

je tu en človek, ki je rešen, mi pa imamo kljub temu še vedno problem. On je rešen, ne pa tudi mi.

Kako se bomo lahko tudi mi rešili? Z vero, ampak s kakšno vero?

»Zatorej ni sedaj nobene obsodbe za te, ki so ... da se izpolni pravična zahteva postave v nas, ki živimo ne po mesu, ampak po duhu.« (Rimljanom 8, 1, 4)

Z vero, ki pomeni, da smo 'v Kristusu Jezusu'. To niso tisti, ki verujejo v kar koli ali da je bilo zadoščeno neki *legalni izmenjavi* v nebesih, temveč tisti, ki so v Jezusu Kristusu. To je realnost. Jezus pravi:

»Kar se je rodilo iz mesa, je meso, in kar se je rodilo iz Duha, je duh. Ne čudi se, da sem ti rekel: Treba se vam je na novo roditi.« (Janez 3, 6-7)

Novo rojstvo je realnost. Tako kot smo se rodili po Adamu, se moramo roditi po Kristusu. Kot smo nasledili to pokvarjeno življenje, ki ga ni možno popraviti, moramo naslediti eno drugo življenje, ki je realnost in ne nekakšna simbolika transakcije v neki nebeški knjigi. To je stvarnost, je življenje, ki je premagalo greh, življenje, ki je umrlo grehu. To življenje lahko podedujemo z vero.

»Tako je tudi pisano: »Postal je prvi človek Adam duša živa.« Zadnji Adam je postal duh oživljajoč ... Prvi človek je iz zemlje, prstén, drugi človek je iz nebes. Kakršén je prsteni, taki so prsteni, in kakršén nebeški, taki so nebeški. In kakor smo nosili podobo prstenega, nosili bomo tudi podobo nebeškega.« (1. list Korintčanom 15, 45, 47-49)

Zadnji Adam je Jezus. Kdaj je Jezus postal 'duh oživljajoč'? Po vstajenju od mrtvih je Jezus odšel v nebo in petdeset dni kasneje so bili apostoli deležni Jezusovega Duha. Pred tem Jezus še ni bil 'duh oživljajoč', ker je bil v fizičnem telesu in je bil lahko samo na enem mestu naenkrat. Moral je oditi v nebesa, kjer je bil *oslavljen*, saj mu je Oče vrnil vso slavo, ki jo je imel prej. To vključuje njegovo božansko moč vseprisotnosti s svojim Duhom. Šele tedaj je lahko izlil svoj Duh in postal 'duh oživljajoč'. Jezus nam s tem daje *večno življenje* – življenje, ki ga je živel, ki je premagalo greh, ki je *umrlo grehu* in vstalo v večno življenje. Življenje, v katerem je Jezus vstal od mrtvih, ne bo nikoli umrlo. Ellen White (Duh preroštva) piše:

»Kristus je verniku vstajenje in življenje. V našem Zveličarju je bilo spet obnovljeno življenje, ki je bilo izgubljeno zaradi greha. Kajti On ima življenje v sebi in lahko oživi, kogar hoče. Njemu je dana pravica podeljevati nesmrtnost. Življenje, ki ga je daroval kot človek, je vzel zopet nazaj, da bi ga lahko dal človeštvu.« (White, Hrepenenje 1994, 592)

To ni mišljeno simbolično. On nam daje stvarno življenje, ki je premagalo smrt in na nas je samo, da *vstopimo v to življenje* z vero. V Kristusu nam je na razpolago vsa popolnost. Ni potrebno, da mi premagamo greh, ker je greh že premagan v telesu Jezusa Kristusa. Kot se je Jezus utelesil v fizičnem telesu, tako se moramo mi z vero poduhoviti v njegovem življenju. Če verujemo, da imamo to življenje v sebi, lahko z vero tudi ozdravljamo bolne, toda če ne verujemo, tega življenja nimamo in ga ne moremo dati drugim.

»On, ki je šel doli, je tisti, ki je šel tudi gori nad vsa nebesa, da bi vse napolnil.« (Efežanom 4, 10)

Jezus se je po petdesetih dneh vrnil, *da bi bil v Duhu prisoten v vseh nas.*

»A poslednji veliki dan praznika je stal Jezus in klical, rekoč: Če je kdo žejen, naj pride k meni in pije. Kdor veruje v mene, kakor pravi pismo, reke žive vode poteko iz telesa njegovega. To je pa rekel o Duhu, ki so ga imeli prejeti ti, ki so verovali vanj; Duh namreč še ni bil dan, ker Jezus še ni bil oslavljen.« (Janez 7, 37-39)

V nas lahko živi pravo, dobesedno Jezusovo življenje in ne simbolika. Njegova smrt postaja naša realnost in to postane tudi naša izkušnja. Umrli smo s Kristusom, ker je življenje, ki smo ga dobili od Adama, sedaj mrtvo. To je novo rojstvo, ki ni mišljeno simbolično. Jezus je rekel: *če se kdo ne rodi na novo, ne bo videl nebeškega kraljestva.* Za nas je največji problem resnična vera, da je to stvarnost. Danes ali jutri se bomo znašli v okoliščinah, ko bomo morali svojo vero dokazati v praksi. Ali bomo verovali, da lahko moč nebeškega kraljestva uporabimo, ali pa bomo nemočni in bedni in se mogoče celo vrnili k temu, da bi *svoja dela* dodali Kristusovi popolnosti? *Vsa naša popolnost in pravičnost je v Jezusu Kristusu, zato ne obstaja nič, kar bi lahko storili v svojem življenju, da bi Njegovo popolnost naredili bolj popolno. Nepopolni smo vse, dokler smo v Adamovem življenju. Ko v Duhu in z vero preidemo v Jezusovo življenje, potem verujemo v Jezusovo popolnost, jo živimo in uporabljamo že danes, ker je to resnica, ki jo je povedal Bog.*

VIRI IN LITERATURA POGLAVJA TROJICA

- Ad Dominum. 2013. *O pasteh ekumenizma*. 10. 10. 2013. Dostopno na <http://ad-dominum.blogspot.com/2013/10/o-pasteh-ekumenizma.html>
- Adventistarchives. 1914. *Advetnist Yearbook 1914*. Adventistarchives.org. Docs. str. 293. Dostopno na http://docs.adventistarchives.org/docs/YB/YB1914_B.pdf#view=fit
- Adventistarchives. 2015. *Advetnist Yearbook. Doc. Info*. Adventistarchives.org. Docs. 377. Dostopno na http://docs.adventistarchives.org/doc_info.asp?DocID=179122
- Antić, Radiša. 2014. *Istina o Katoličkom i SDA Trojstvu*. 15. 12. 2014. <https://www.youtube.com/watch?v=hSAcn7sIF-Y>
- Biderman, Hans. 2004. *Rečnik simbola*. Plato. Beograd, 2004.
- Boff, Leonardo. 1987. *Der dreieinige Gott*. Düsseldorf: Patmos.
- Burns, Cathy. 2005. *Masonski i okultni simboli. Masonic and Occult Symbols*. Metaphysica, Beograd. 2005. <http://religija.me/okultizam/Masonski-i-okultni-simboli.pdf>
- Buzzard, Anthony F., Hunting, Charles F. 2013. *Rana koju je hrišćanstvo samo sebi nanelo*. (Anthony F. Buzzard, Charles F. Hunting. 1998. *The Doctrine of the Trinity. Christianity's Self-Inflicted Wound*. International Scholars Publications. Oxford. 1998). www.vjera.net - biblijski monoteizam. 2013. <http://focusonthe kingdom.org/Serbian.pdf>
- Cantalamessa, Raniero. 2015. *P. Raniero Cantalamessa o postnih pridigah in ekumenizmu*. Vatikan. 19. 02. 2015. Slovenski Radio Vatikan. http://sl.radiovaticana.va/news/2015/02/19/p_cantalamessa_o_postnih_pridigah_in_ekumenizmu/1124383
- Cestnik, Branko. 2014. *Katoliška trojica: »Jaz sem musliman, kaj si pa ti?«* Časnik.si. 24. 12. 2014 <http://www.casnik.si/index.php/2014/12/24/jaz-sem-musliman-kaj-si-pa-ti/>
- Coon, Arthur M. 2006. Teozofski pečat. Izvleček iz knjige. Teozofija v Sloveniji. Knjige. Januar 2006. http://www.teozofija.info/Coon_Znak.htm
- Debevec, Marjana. 2014. *Ljubezen je konkretno znamenje naše vere*. (Vir: Radio-ognjisce.si) Št. 21 (17. 6. 2014), leto 2014. E-novice ZPS. <http://nadskofija-ljubljana.si/laiki/wp-content/uploads/E-novice-21-20141.htm>
- Dombois, Hans. 1960. *Geschichtliche Kirchenspaltung und Einheitsproblematik*. V: Maximilian, Roesle, in Oscar Cullmann, ur. *Begegnung der Christen*. Frankfurt: J. Knecht.
- Elenvajt.info. 2014. dostopno na <http://elenvajt.info/category/o-ellen-g-white/>
- Erni, Raymund. 1981. *Pneumatilogske und triadologiske Ekklesiologie in ihrer Bedeutung für Struktur und Leben der Kirche*. Una sancta 36:235.
- Ezoterika. 2015. *Duhovnost, zdravo življenje in osebna rast. Triquetra*. 20. 05. 2015. Dosegljivo na <http://ezoterika.si/simboli/keltski-simboli/triquetra/>
- Farrell, Brian. 2003. *Le Conseil Pontifical pozr la promotion de l'unité des chrétiens en 2002*. Catholica 57:83–106.
- Forum.hr. 2010. *Okultna, hermetička i alkemijska simbolika u arhitekturi Hrvatske i ostatka Balkana*. 6.-14. 3. 2010. <http://www.forum.hr/showthread.php?s=e452a2c4ea8e0a6894c7821b56003cc8&t=528918&page=3>

- Freitag, Josef. 1995. *Vorrang der Universalkirche? Ökumenische Rundschau* 44:74–92.
- Gibbon, Edward. 1974. *The Decline and Fall of the Roman Empire (Pad i propast Rimskog Carstva)*. Gl. IV. J. B. Bury. New York: AMS Press Inc., 1974.
- Gotquestions. 2015. *Kaj o sveti Trojici uči Sveto pismo?* Gotquestions.org. 26. 05. 2015. Dostopno na <http://www.gotquestions.org/Slovenscina/Trojica.html>
- Greshake, Gisbert. 2010. *Trinitarische Ekklesiologie als Chance Für die Ökumene. Catholica* 25:123–138.
- Heudel, Matthias. 2006. *Die Selbsterschliessung des dreieinigen Gottes: Grundlage eines ökumenischen Offenbarungs-, Gottes- und Kirchenverständnisses*. Göttingen: Ruprecht.
- Hrvatski Areopag. 2012. *(Neo)poganski simboli*. Centar „Hrvatski Areopag“ za međureligijski dijalog. Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca. Zagreb. 11. 02. 2012. Dostopno na <http://www.areopag.hr/neopoganski-simboli/>
- Ignacijev dom duhovnosti. 2014. *Trenutek za srce*. Ignacijanska kontemplacija. <http://www.moli.si/kontemplacija/>
- Istina o Trojstvu. 2015a. *Zablude i predrasude*. Istinaotrojstvu.com. Dostopno na <http://www.istinaotrojstvu.com/zablude-i-predrasude/>
- 2015b. *Kako se desila promena?* Istinaotrojstvu.com. Dostopno na <http://www.istinaotrojstvu.com/kako-se-desila-promena/>
- 2015c. *Glasna vika je počela još 1888*. Istinaotrojstvu.com. <http://www.istinaotrojstvu.com/glasna-vika-je-pocela-jos-1888/>
- 2015d. *Ispitivanje napisanog 1876-1891*. Istinaotrojstvu.com. <http://www.istinaotrojstvu.com/ispitivanje-napisanog-1876-1891/>
- Kasper, Walter. 2003. *Relazione Introduttiva del Presidente*. (Platovnjak: pridobljeno 16. junija 2012). http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/chrstuni/ecum-commit-docs/rc_pc_chrstuni_doc_20031111_prolusio-plenary_it.html
- 2006. *L'ecumenismo spirituale: Linee-guida per la sua attuazione*. Roma: Città Nuova.
- 2007. *L'Ecumenismo spirituale*. 24. februar. (Platovnjak: pridobljeno 1. junija 2012). <http://www.zenit.org/article-10702?l=italian>
- 2008. *Informacije, refleksije in vrednotenja sedanjega trenutka ekumenskega dialoga. Srečanje svetega očeta z zborom kardinalov*. Vatikan, 23. 11. 2007. Poročilo predsednika Papeškega sveta za edinstvo kristjanov. V: *V edinosti. Ekumenski zbornik 2008*, 98–108. Maribor: Slomškova družba.
- Kete, Teja. 2013. *Sakralna dela Lojzeta Čemažarja. Diplomsko delo*. Univerza v Ljubljani. Pedagoška fakulteta. Ljubljana, avgust 2013. http://pefprints.pef.uni-lj.si/1743/1/Teja_Kete_diplomsko_delo_2013.pdf
- Koch, Kurt. 2006. *Nujnost in perspektive duhovnega ekumenizma*. Uvodno predavanje na zasedanju Papeškega sveta za edinstvo kristjanov. Vatikan, 3.–8. 11. 2003. V: *V edinosti. Ekumenski zbornik 2006*, 18–40. Maribor: Slomškova družba.
- Krščanska adventistična cerkev Slovenija. 2015. *Temeljna verovanja Krščanske adventistične cerkve*. Trojica. Adventisti.si. <http://www.adventisti.si/predstavitev/kaj-verujemo.html#trojica>

- Lah, Avguštin. 2012. *Edinost Cerkve v trinitatični perspektivi*. Bogoslovni vestnik 72 (2012), 4, 635—644. <http://www.teof.uni-lj.si/uploads/File/BV/BV%202012%204/BV-72-4-Lah.pdf>
- Mansour, Nader. 2013. *Novi Bogovi - Da li ljudi koji veruju u doktrinu o trojedinom Bogu nesvesno obožavaju Lucifera?* Menatchee Campe Meeting, maj 2013. Istina US. 26.3.2014. Dostopno na <https://www.youtube.com/watch?v=RqWZ4sEKw1g>
- Maranatha. 2014. *Ironija u odbrani trojstva*. Maranathamedia.rs. Dostopno na <http://www.maranathamedia.rs/wp-content/uploads/2014/11/Ironija-u-odbrani-trojstva.pdf>
- Marciniak, Barbara J. 1992. *Sporočila: Prinašalci novega sveta. Kdo so vaši Bogovi*. (Bringers of the Dawn: Teachings from the Pleiadians. Tera Thomas. December 1, 1992) www.skrivnosti-sveta.com/wp.../Barbara-Marciniak-Prinasalci-svita.pdf
- Marija pomagaj Brezje. 2011. *III. Sveta Trojica v nauku vere. Izoblikovanje dogme o sveti Trojici*. Brezje, Slovensko Marijino narodno svetišče. [http://www.marija.si/gradivo/kkc/III-sveta-trojica-v-nauku-vere/\(Marija pomagaj Brezje. 2011\)](http://www.marija.si/gradivo/kkc/III-sveta-trojica-v-nauku-vere/(Marija%20pomagaj%20Brezje.%202011))
- Marmarinta, Omar P. Mababaya. 2003. *Božija jednoća : Konačno rješenje proturiječnosti Trojstva*. Sarajevo. Islamska omladina Beč. 2003.
- Maspero, Giulio. 2015. *Razodetje enega in troedinega Boga. Tema 5. presveta Trojica. Katekizem Katoliške cerkve*, 232-267. *Kompendij katekizma*, 44-49. Prevezeto 26. 04. 2015. <http://si.opusdei.org/sl-si/document/sveta-trojica/>
- Moon, Jerry. 2002. *Trinity: Understanding God's Love, His Plan of Salvation, and Christian Relationships*. Review and Herald Pub Assoc. Hardcover – October, 2002 by Woodrow Whidden, (Author), Jerry Moon, (Author), John W. Reeve, (Author).
- Moore, Marvin. 1997a. *Velika nevolja koja dolazi (The Coming Great Calamity)*. Beograd: Preporod.
- 1997b. *Kriza posljednjeg vremena (The Crisis of the End Time)*. Zagreb: Znaci vremena.
- Norton, Andrews. 1833. *A Statement of Reasons for Not Believing the Doctrine of the Trinitarians Concerning the Nature of God and the Person of Christ*. Hilliard, Gray & Co., 1833.
- Opravljanje verom. 2015. *O Trojici. Opravljanje verom*.blogspot. Dostopno na <http://opravljanjeverom.blogspot.com/p/pisma.html>
- Paljk, Vinko. 2013. *Model cerkve, model družbe*. Oznaniša št. 36. Junij 2013. http://www.zupnija-solkan.si/index.php?option=com_content&task=view&id=1535
- Papež Benedikt XVI. 2011. *Vrata vere - Porta fidei. Apostolsko pismo v obliki "motu proprio", s katerim je razlagašeno "leto vere"*. (Apostolisches Schreiben in Form eines Motu proprio Porta fidei, mit dem das "Jahr des Glaubens" ausgerufen wird, v: L'Osservatore Romano. Wochenausgabe in deutscher Sprache, 41. Jahrgang, Nr. 42, (21. Oktober 2011), S. 10-12. Prevedel Anton Štrukelj. <http://www.marija.si/gradivo/vrata-ver/>
- Pesch, Hermann Otto. 1993. *Das Zweite Vatikanische Konzil*. Würzburg: Echter.
- Petrović, Aleksandar. 2014. *Zašto je Božji Sin morao umreti - Povratak četvrtog anđela 3/7*. YouTube: objavila Istina US, 29.10.2014. Dosegljivo na <https://www.youtube.com/watch?v=4ljqu1w3VU>

- Platovnjak, Ivan. 2012. *Ekumenska duhovnost danes. Pregledni znanstveni članek*. Ljubljana. Teološka fakulteta, september 2012. <http://www.teof.uni-lj.si/uploads/File/BV/BV%202012%204/BV-72-4-Platovnjak.pdf>
- Pottmeyer, Hermann J. 1981. *Der Heilige Geist und die Kirche: von einer Christomonistischen zu einer trinitarischen Ekklesiologie*. Tutzinger Studien 2:51.
- 2012. *Drugi vatikanski koncil. Dialoške strukture v Cerkvi in teologija občestva II. vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora*. Tretji dan. 2012, št. 7/8, str. 75-83. [http://www.drustvo-skam.si/td/arhiv/pdf/Tretji dan 2012 7,8.pdf](http://www.drustvo-skam.si/td/arhiv/pdf/Tretji%20dan%202012%207,8.pdf)
- Prihoško, Ivan. (2013). *Bogovi, mitologija i religija drevnog Egipta*. 28. 05. 2015. [http://svetlostbalkana.com/images/Ivan_Prihosko - Bogovi mitologija i religija drevnog Egipta.pdf](http://svetlostbalkana.com/images/Ivan_Prihosko_-_Bogovi_mitologija_i_religija_drevnog_Egipta.pdf)
- Radio Vatikan. 2014. *Papež Frančišek: Ljubezen je tisto konkretno znamenje, ki razodeva vero v Boga Očeta, Sina in Svetega Duha*. 16. 6. 2014. <http://nadskofija-ljubljana.si/papez-francisek-ljubezen-je-tisto-konkretno-znamenje-ki-razodeva-vero-v-boga-oceta-sina-in-svetega-duha/>
- Ratzinger, Joseph. 1974. *Der Heilige Geist als communio*. V: Claus Heitmann in Heribert Mühlen, ur. *Erfahrung und Theologie des Heiligen Geistes*. Hamburg-München: Moser.
- 1976. *Der Gott Jesu Christi: Betrachtungen über den Dreieinigen Gott*. München: Kösel.
- 1982. *Theologische Prinzipienlehre*. München: Eric Wewel Verlag.
- Reeve, John W. 2002. *Trinity: Understanding God's Love, His Plan of Salvation, and Christian Relationships*. Review and Herald Pub Assoc. Hardcover – October, 2002 by Woodrow Whidden, (Author), Jerry Moon, (Author), John W. Reeve, (Author).
- Religija.me. 2012. *Trojstvo – paganska ideja o bogu ili biblijsko učenje?* http://religija.me/crkve/Trojstvo--paganska_ideja_ili_biblijsko_ucenje.pdf
- Reformirana stran. 2014. *Kje je zdaj Kristusovo telo?* Objavil Dizma. 1. 5. 2014. Dostopno na http://reformsi.blogspot.com/2014_05_01_archive.html
- Salajster, Josip. 2014. *Istine i laži o pionirima adventizma i Trojstvu - Josip Salajster, 13.12.2014* <https://www.youtube.com/watch?v=fLe5sIJ6DdM>
- 2015. *Tko je Sin Božji? (Tajna rađanja i Trojstvo) - Josip Salajster, 31.1.2015*. <https://www.youtube.com/watch?v=PEOS3daWfJc>
- Schütte, Heinz. 1985. *Zum Gedanken einer trinitarischen Entfaltung der Ekklesiologie*. *Catholica* 39:173–192
- Shin, Young . 2014. *Teška odluka*. BILTEN. 5 12. 2014 (Young Shin, *Adventist Review*, 25. studenoga 2014.) <http://www.synergos-udruga.hr/index.php/pocetna/duhovni-pogledi/biblijski-studij/464-teska-odluka>
- Simović, Pavle. 2014. *Misterije i umnožavanje bogova*. Religija.me, 17. 7. 2014. <http://www.religija.me/?p=3350>
- 2014b. *Dokazi otpada Adventistične crkve*. 16. 10. 2014. <http://forum.religija.me/t31p300-dokazi-otpada-vostva-adventisticke-crkve#4201>
- Skriptorijum. 2013. *Između mita i istorije. Dijabolično trojstvo*. Skriptorijum.blogspot.com, 18. 2. 2013. Dostopno na <http://skriptorijum.blogspot.com/2013/02/dijabolično-trojstvo.html>

- Slovenska škofovska konferenca. 2012. *Leto vere. Veroizpoved. (Credo) 3.* <http://katoliska-cerkev.si/leto-vere>
- Slovenski staroverci. 2015. *Zapisi. Simboli.* Društvo Slovenski staroverci. 15. 06. 2015. <http://www.staroverci.si/sl/zapisi-1/simboli.html>
- Steiner, Rudolf (1861-1925). 2015. *Skrivnost binkošti - nadaljevanje razodetja ob vnebohodu. Dr. R. Steiner v Dornachu 7. maja 1923.* Predavanja. Ljubljana. Spletna stran Ajda-vrzenec. Prevezeto 21. 6. 2015. Dosegljivo na: http://www.ajda-vrzenec.si/l5.asp?L1_ID=8&L2_ID=27&L3_ID=263&L4_ID=174&L5_ID=11&LANG=slo
- Student.info. 2006. *Ekleziologija. Kolokvij.* Ljubljana. A.P. (Lastni zapiski). 2005/2006. www.student-info.net.
- Svetlost istine. 2011. *Ostatak i njegova misija. 13.* Svetlostistine.org. Blog. 18. 12. 2011. H. D. <http://www.svetlostistine.org/Blog/?p=308>
- Špelič, Miran. 2007. *Sveto pismo kot temelj oznanila in teologije cerkvenih očetov.* Bogoslovni vestnik 67 (2007) 3 (417-431)
- Šušljic, Goran. 2014. Prof. Dr. Radiša Antić o Trijstvu, ekumenizmu i mesu. *Istina o trojstvu.* 15. 10. 2014. <http://www.istinaotrojstvu.com/blog/2014/10/15/prof-dr-radisa-antic-o-trojstvu-ekumenizmu-i-mesu/>
- 2014b. *Da li je Trojstvo istina – Kratak osvrt.* Istinaotrojstvu.com. Decembar 2014. <http://www.istinaotrojstvu.com/blog/2014/12/13/da-li-je-trojstvo-istina-kratak-osvrt/>
- Teos. 2014. Teos – Potraga za jednim pravim Bogom. 26. 12. 2014. <http://www.istinaotrojstvu.com/blog/2014/12/26/teos-potruga-za-jedinim-pravim-bogom/>
- Trinity. 2002. *Understanding God's Love, His Plan of Salvation, and Christian Relationships.* Review and Herald Pub Assoc. Hardcover – October, 2002 by Woodrow Whidden, (Author), Jerry Moon, (Author), John W. Reeve, (Author).
- Urbanc, Jani. 2014. *Rudolf Steiner: Peti evangelij 4 (12).* Spletna stran Ljubezen – modrost. Objavljeno 24. 3. 2014. Dosegljivo na <http://ljubezenmodrost.info/peti-evangelij-412/>
- Vulićević, Slavoljub. 2014. *Adventistička crkva i Trojstvo – istorija je svedok. Januar 2014.* E-knjiga-PDF. 51 strani. Dostopno na <https://sr.scribd.com/doc/202920692/Adventisti%C4%8Dka-Crkva-i-Trojstvo-Istorija-je-Svedok-Slavoljub-Vulicevic>
- Vsak študent. 2015. *Ali lahko pojasnite Sveto Trojico?* VsakStudent.com. 26. 05. 2015. Dostopno na <http://www.vsakstudent.com/a/svetatrojica.html>
- Whidden, Woodrow. 2002. *Trinity: Understanding God's Love, His Plan of Salvation, and Christian Relationships.* Review and Herald Pub Assoc. Hardcover – October, 2002 by Woodrow Whidden, (Author), Jerry Moon, (Author), John W. Reeve, (Author).
- White, Ellen G. 1966. *Svjedočanstva za zajednicu VIII.* Beograd: Unija Reformnog pokreta adventista sedmog dana.
- 1991. *Veliki boj med Kristusom in Satanom.* Ljubljana: Znamenja časa. E-knjiga dostopno na <http://books.cursor.si/cgi-bin/book.cgi?book=veliki-boj&view=chapter&chapter=25>
- 1994. *Hrepenenje vekov : Jezusovo življenje.* Ljubljana: Znamenja časa.
- Wikipedia. 2015. Slovenska Wikipedija, prosta enciklopedija. Dostopno na <http://sl.wikipedia.org/>

Wiles, Maurice. 1974. *The Remaking of Christian Doctrine*. London. SCM Press, 1974.

YouTube. 2012. *Seventh Day Adventist -VS- Christianity*. Dr.Walter Martin.The purpose of this ministry is to reach souls and bring forth the True Gospel of Jesus Christ.25. avgust 2012. Dostopno na www.youtube.com/watch?v=qqVCGCOhlsM

Zake, Geza. 2015. *Samostvaranje drvo života i spoznaje 3 dio*. 28. 05. 2015. http://ishodiste.com/index.php?option=com_content&task=view&id=137&Itemid=32